

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION CHARGÉE DU CONTRÔLE DE LA
MISE EN ŒUVRE DES LOIS DU 27 MARS 2020
HABILITANT LE ROI À PRENDRE DES MESURES
DE LUTTE CONTRE LA PROPAGATION DU
CORONAVIRUS COVID-19

COMMISSIE BELAST MET DE CONTROLE OP DE
UITVOERING VAN DE WETTEN VAN 27 MAART
2020 DIE MACHTING VERLENEN AAN DE
KONING OM MAATREGELEN TE NEMEN IN DE
STRIJD TEGEN DE VERSPREIDING VAN HET
CORONAVIRUS COVID-19

Mardi

14-04-2020

Soir

Dinsdag

14-04-2020

Avond

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
sp.a	socialistische partij anders
cdH	centre démocrate Humaniste
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Echange de vues sur l'arrêté royal de pouvoirs spéciaux n° 1 en matière de Justice et de l'Intérieur et questions jointes de	1
- Jessika Soors à Pieter De Crem (Sécurité et Intérieur) sur "Les amendes SAC en lien avec la crise du coronavirus" (55004607C)	1
- Gaby Colebunders à Pieter De Crem (Sécurité et Intérieur) sur "Les sanctions visant le respect des mesures contre le coronavirus" (55004676C)	1
- Cécile Thibaut à Pieter De Crem (Sécurité et Intérieur) sur "L'arrêté ministériel du 23 mars et les amendes administratives communales" (55004679C)	1
- Joy Donné à Koen Geens (VPM Justice, Régie des Bâtiments et Affaires européennes) sur "La répression des infractions aux arrêtés ministériels et les FAQ" (55004682C)	1
- Sophie De Wit à Koen Geens (VPM Justice, Régie des Bâtiments et Affaires européennes) sur "Les sanctions administratives communales dans le cadre des mesures contre le coronavirus" (55004687C)	1
- Tim Vandenput à Pieter De Crem (Sécurité et Intérieur) sur "L'arrêté royal permettant d'infliger des amendes SAC pour entorse aux mesures contre le coronavirus" (55004731C)	2
- Tim Vandenput à Pieter De Crem (Sécurité et Intérieur) sur "La circulaire du Collège des procureurs généraux" (55004732C)	2
- Daniel Senesael à Pieter De Crem (Sécurité et Intérieur) sur "Le coronavirus et les sanctions administratives communales" (55004648C)	2

Orateurs: **Khalil Aouasti, Jessika Soors, Nabil Boukili, Cécile Thibaut, Joy Donné, Sophie De Wit, Tim Vandenput, Dries Van Langenhove, Benoît Piedboeuf**, président du groupe MR, **Bercy Slegers, John Crombez, Vanessa Matz, André Flahaut, Koen Geens**, vice-premier ministre et ministre de la Justice, chargé de la Régie des Bâtiments, et ministre des Affaires européennes

Echange de vues sur les arrêtés royaux de pouvoirs spéciaux n°s 2, 3 et 4 en matière de Justice et questions jointes de	26
- Mathieu Bihet à Koen Geens (VPM Justice, Régie des Bâtiments et Affaires européennes) sur "Les délais de procédure" (55004600C)	26
- Philippe Pivin à Koen Geens (VPM Justice, Régie des Bâtiments et Affaires européennes) sur "Le coronavirus et la procédure écrite" (55004609C)	26
<i>Orateurs:</i> Cécile Thibaut, Sophie De Wit, Khalil Aouasti, Dries Van Langenhove, Katrin Jadin, Nabil Boukili, Egbert	

INHOUD

Gedachtewisseling over het bijzonderemachtenbesluit nr. 1 betreffende Justitie en Binnenlandse Zaken en toegevoegde vragen van	1
- Jessika Soors aan Pieter De Crem (Veiligheid en Binnenlandse Zaken) over "De in het kader van de coronacrisis opgelegde GAS-boetes" (55004607C)	1
- Gaby Colebunders aan Pieter De Crem (Veiligheid en Binnenlandse Zaken) over "De sancties voor de handhaving van de coronamaatregelen" (55004676C)	1
- Cécile Thibaut aan Pieter De Crem (Veiligheid en Binnenlandse Zaken) over "Het ministerieel besluit van 23 maart en de gemeentelijke administratieve boetes" (55004679C)	1
- Joy Donné aan Koen Geens (VEM Justitie, Regie der Gebouwen en Europese Zaken) over "De bestraffing van inbreuken op de ministeriële besluiten en de FAQ's" (55004682C)	1
- Sophie De Wit aan Koen Geens (VEM Justitie, Regie der Gebouwen en Europese Zaken) over "De GAS-boetes in het kader van de coronamaatregelen" (55004687C)	1
- Tim Vandenput aan Pieter De Crem (Veiligheid en Binnenlandse Zaken) over "Het KB over de invoering van GAS-boetes voor de handhaving van de coronamaatregelen" (55004731C)	1
- Tim Vandenput aan Pieter De Crem (Veiligheid en Binnenlandse Zaken) over "De omzendbrief van het College van procureurs-generaal" (55004732C)	1
- Daniel Senesael aan Pieter De Crem (Veiligheid en Binnenlandse Zaken) over "Het coronavirus en de gemeentelijke administratieve sancties" (55004648C)	1
<i>Sprekers:</i> Khalil Aouasti, Jessika Soors, Nabil Boukili, Cécile Thibaut, Joy Donné, Sophie De Wit, Tim Vandenput, Dries Van Langenhove, Benoît Piedboeuf , voorzitter van de MR-fractie, Bercy Slegers, John Crombez, Vanessa Matz, André Flahaut, Koen Geens , vice-eersteminister en minister van Justitie, belast met de Regie der Gebouwen, en minister van Europese Zaken	
Gedachtewisseling over de bijzonderemachtenbesluiten nrs. 2, 3 en 4 betreffende Justitie en toegevoegde vragen van	26
- Mathieu Bihet aan Koen Geens (VEM Justitie, Regie der Gebouwen en Europese Zaken) over "De proceduretermijnen" (55004600C)	26
- Philippe Pivin aan Koen Geens (VEM Justitie, Regie der Gebouwen en Europese Zaken) over "Het coronavirus en de schriftelijke rechtspleging" (55004609C)	26
<i>Sprekers:</i> Cécile Thibaut, Sophie De Wit, Khalil Aouasti, Dries Van Langenhove, Katrin Jadin, Nabil Boukili, Egbert	

Lachaert, président du groupe Open Vld, **John Crombez**, **Vanessa Matz**, **Jessika Soors**, **Koen Geens**, vice-premier ministre et ministre de la Justice, chargé de la Régie des Bâtiments, et ministre des Affaires européennes, **André Flahaut**

Lachaert, voorzitter van de Open Vld-fractie, **John Crombez**, **Vanessa Matz**, **Jessika Soors**, **Koen Geens**, vice-eersteminister en minister van Justitie, belast met de Regie der Gebouwen, en minister van Europese Zaken, **André Flahaut**

COMMISSION CHARGÉE DU
 CONTROLE DE LA MISE EN
 OEUVRE DES LOIS DU 27 MARS
 2020 HABILITANT LE ROI A
 PRENDRE DES MESURES DE
 LUTTE CONTRE LA
 PROPAGATION DU
 CORONAVIRUS COVID-19

COMMISSIE BELAST MET DE
 CONTROLE OP DE UITVOERING
 VAN DE WETTEN VAN 27 MAART
 2020 DIE MACHTIGING
 VERLENEN AAN DE KONING OM
 MAATREGELEN TE NEMEN IN DE
 STRIJD TEGEN DE
 VERSPREIDING VAN HET
 CORONAVIRUS COVID-19

du

van

MARDI 14 AVRIL 2020

DINSDAG 14 APRIL 2020

Soir

Avond

La réunion publique de commission est ouverte à 18 h 03 et présidée par M. Servais Verherstraeten.
 De openbare commissievergadering wordt geopend om 18.03 uur en voorgezeten door de heer Servais Verherstraeten.

01 Gedachtewisseling over het bijzonderemachtenbesluit nr. 1 betreffende Justitie en Binnenlandse Zaken en toegevoegde vragen van

- Jessika Soors aan Pieter De Crem (Veiligheid en Binnenlandse Zaken) over "De in het kader van de coronacrisis opgelegde GAS-boetes" (55004607C)
- Gaby Colebunders aan Pieter De Crem (Veiligheid en Binnenlandse Zaken) over "De sancties voor de handhaving van de coronamaatregelen" (55004676C)
- Cécile Thibaut aan Pieter De Crem (Veiligheid en Binnenlandse Zaken) over "Het ministerieel besluit van 23 maart en de gemeentelijke administratieve boetes" (55004679C)
- Joy Donné aan Koen Geens (VEM Justitie, Regie der Gebouwen en Europese Zaken) over "De bestraffing van inbreuken op de ministeriële besluiten en de FAQ's" (55004682C)
- Sophie De Wit aan Koen Geens (VEM Justitie, Regie der Gebouwen en Europese Zaken) over "De GAS-boetes in het kader van de coronamaatregelen" (55004687C)
- Tim Vandenput aan Pieter De Crem (Veiligheid en Binnenlandse Zaken) over "Het KB over de invoering van GAS-boetes voor de handhaving van de coronamaatregelen" (55004731C)
- Tim Vandenput aan Pieter De Crem (Veiligheid en Binnenlandse Zaken) over "De omzendbrief van het College van procureurs-generaal" (55004732C)
- Daniel Senesael aan Pieter De Crem (Veiligheid en Binnenlandse Zaken) over "Het coronavirus en de gemeentelijke administratieve sancties" (55004648C)

01 Echange de vues sur l'arrêté royal de pouvoirs spéciaux n° 1 en matière de Justice et de l'Intérieur et questions jointes de

- Jessika Soors à Pieter De Crem (Sécurité et Intérieur) sur "Les amendes SAC en lien avec la crise du coronavirus" (55004607C)
- Gaby Colebunders à Pieter De Crem (Sécurité et Intérieur) sur "Les sanctions visant le respect des mesures contre le coronavirus" (55004676C)
- Cécile Thibaut à Pieter De Crem (Sécurité et Intérieur) sur "L'arrêté ministériel du 23 mars et les amendes administratives communales" (55004679C)
- Joy Donné à Koen Geens (VPM Justice, Régie des Bâtiments et Affaires européennes) sur "La répression des infractions aux arrêtés ministériels et les FAQ" (55004682C)
- Sophie De Wit à Koen Geens (VPM Justice, Régie des Bâtiments et Affaires européennes) sur "Les sanctions administratives communales dans le cadre des mesures contre le coronavirus" (55004687C)
- Tim Vandenput à Pieter De Crem (Sécurité et Intérieur) sur "L'arrêté royal permettant d'infliger des

amendes SAC pour entorse aux mesures contre le coronavirus" (55004731C)

- **Tim Vandemput à Pieter De Crem (Sécurité et Intérieur) sur "La circulaire du Collège des procureurs généraux" (55004732C)**

- **Daniel Senesael à Pieter De Crem (Sécurité et Intérieur) sur "Le coronavirus et les sanctions administratives communales" (55004648C)**

De **voorzitter**: Wat het koninklijk besluit nr. 1 betreft, zouden wij ermee akkoord kunnen gaan dat ik eerst de leden het woord geef?

Daarbij kunnen we kiezen. Geef ik eerst het woord aan de vraagstellers en vervolgens aan de leden van de commissie? Indien men dat anders wenst, is dat voor mij ook goed. Het is aan jullie om ter zake een keuze te maken. Mijn suggestie zou zijn om een en ander toch zo efficiënt mogelijk te laten verlopen en de spreektijd per groep, inclusief de vraagstellers, toch wat te limiteren. Als ik strikt het Reglement inzake het minidebat toepas, is dat eigenlijk slechts twee minuten per fractie. Ik wil daarin wat coulant zijn, maar laten we de spreektijd per fractie toch beperken tot maximum vijf minuten.

Kunt u met die werkwijze akkoord gaan?

01.01 Khalil Auasti (PS): Monsieur le président, vous dites qu'on limite les débats à cinq minutes par groupe. Cinq minutes sur l'arrêté royal n° 1, puis cinq minutes sur les arrêtés 2, 3 et 4, ce qui signifie que c'est dix minutes au total ou cinq minutes au total?

Ensuite, peut-il y avoir une répartition des interventions par groupe entre les mêmes membres d'un groupe sur les différents arrêtés royaux?

De **voorzitter**: ik voorzie vijf minuten voor het eerste luik en vijf minuten voor het tweede luik, maar als er natuurlijk nieuwe en andere argumenten gebruikt worden door de fractie zal ik mijn chronometer niet strikt hanteren. Het is vooral om een herhaling van argumenten te voorkomen.

01.02 Jessika Soors (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb twee eenvoudige vragen met betrekking tot de GAS-boetes.

Ten eerste, het uitgangspunt onderschrijvend dat het noodzakelijk is om op het terrein een uniforme en efficiënte vorm van sanctionering na te streven, vraag ik mij af wat uw visie is op het feit dat de bepalingen inzake de GAS-boetes pas ingang kunnen vinden vanaf de publicatiedatum van het koninklijk besluit, terwijl er in de praktijk al heel wat zones voordien GAS-boetes op deze basis hebben uitgeschreven. Wat met het gebrek aan terugwerkende kracht van die bepaling?

Mijn tweede vraag is ingegeven door een bekommernis voor de rechtszekerheid. Het ministerieel besluit is namelijk de enige juridische grond op basis waarvan sancties kunnen worden uitgevaardigd. In de praktijk blijft er echter een verschil bestaan tussen de richtlijnen van het Crisiscentrum en wat er in het ministerieel besluit is bepaald.

Hoe zal die onverenigbaarheid worden weggewerkt? Zal er een nieuw ministerieel besluit worden uitgevaardigd om ervoor te zorgen dat de juridische grond uniform en duidelijk is voor iedereen die sancties uitvaardigt?

01.03 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, bonjour à tous. J'espère que tout le monde va bien, ainsi que vos familles.

01.02 Jessika Soors (Ecolo-Groen): Il est essentiel de garantir une application efficace et uniforme des sanctions aux infractions aux mesures COVID-19. Que pense le ministre du fait que les dispositions en matière d'amendes SAC ne pourront être appliquées qu'après la publication de l'arrêté royal? De nombreuses amendes SAC ont en effet déjà été infligées. Les dispositions peuvent-elles être appliquées avec effet rétroactif?

L'arrêté ministériel est le seul fondement juridique autorisant la prise de sanctions, mais celui-ci n'est pas complètement conforme aux directives du Centre de crise national. Comment ces différences seront-elles supprimées? Un nouvel arrêté ministériel sera-t-il publié?

01.03 Nabil Boukili (PVDA-PTB): We begrijpen dat de strijd tegen COVID-19 tot het nemen van dringende maatregelen noopt. De

Monsieur le ministre, on comprend la nécessité de mesures urgentes dans la lutte contre le COVID-19. Le PTB a déjà non seulement fait de nombreuses propositions mais aussi mené des actions concrètes. À titre d'exemple, les maisons médicales – médecine pour le peuple – ont testé l'ensemble de la maison de repos Zilverbos à Zelzate et les 39 députés du PTB issus des différents parlements ont versé la moitié de leur salaire d'avril à la lutte contre le coronavirus à la Croix-Rouge, Médecine du Monde et Médecins Sans Frontières.

Dans sa lettre ouverte adressée au gouvernement sur les pouvoirs spéciaux, la Ligue des droits humains a rappelé l'importance, en situation exceptionnelle, des contrôles exercés sur les gouvernements par les parlements, les juges, la presse et la société civile.

Mon groupe politique a déjà exprimé sa crainte, comme groupe de gauche et comme groupe social, qu'un agenda antisocial soit établi par les pouvoirs spéciaux. Sachez que le PTB reste donc vigilant.

Dans le contexte de cette crise liée au coronavirus, les gouvernements du monde entier prennent ou annoncent des mesures visant à restreindre les droits démocratiques. C'est également le cas en Belgique. Chacun comprend que ces mesures restreignent temporairement certains droits, comme la liberté d'aller et venir. Toutefois, le PTB craint que le gouvernement abuse de la situation actuelle pour restreindre les droits démocratiques sur la base d'un programme en cours depuis un certain temps. Après tout, ces dernières années, nous avons déjà pu observer des restrictions sévères aux droits de la population tant dans le domaine de la justice que de celui des affaires intérieures.

Nous ne permettons pas que le gouvernement s'attaque aux droits fondamentaux. C'est pourquoi, monsieur le ministre, nous sommes soulagés de voir que vous n'avez pas poursuivi votre idée de modification de l'article 1 de l'arrêté de pouvoirs spéciaux n° 2, excluant de la prorogation le délai pour toute une catégorie de citoyens, à savoir les candidats demandeurs d'asile. Nous y étions fermement opposés. Le Conseil d'État s'est par ailleurs clairement prononcé sur le caractère discriminatoire de cette mesure.

Pour nous, cette tentative d'utiliser la crise sanitaire pour détricoter les droits des étrangers est alarmante. Elle témoigne pleinement de l'importance, pour mon groupe, de rester attentif et vigilant.

Par ailleurs, nous voulons que nos familles, nos collègues, nos voisins soient forts et en bonne santé. Cela signifie que nous devons tous être prudents, agir de manière responsable et rester informés pendant cette crise sanitaire. Pourtant, qu'ils proviennent de la première ou deuxième ligne, les échos de terrain racontent la même histoire. Qu'ils ou elles soient aides-soignants, postiers, actifs dans le secteur alimentaire, la distribution, la logistique, les soins de santé, ces travailleurs et travailleuses œuvrent dans des conditions sanitaires largement insuffisantes et pour des salaires bien souvent beaucoup trop bas.

Chers collègues, la liste des secteurs essentiels est beaucoup trop longue. Nous ne cessons de le répéter. Il est pourtant fondamental d'assurer aux travailleurs un environnement sûr car la santé doit primer sur toute autre considération en ces temps difficiles.

PVDA-PTB heeft talloze voorstellen gedaan. Geneeskunde voor het Volk heeft het personeel en de bewoners van een woonzorgcentrum in Zelzate getest. De 39 vertegenwoordigers van de PVDA-PTB die in de verschillende Parlementen zetelen, hebben de helft van hun wedde van april aan het Rode Kruis, Dokters van de Wereld en Artsen Zonder Grenzen overgemaakt.

De Ligue des Droits Humains heeft erop gewezen dat het in deze uitzonderlijke omstandigheden belangrijk is dat de Parlementen, de rechters, de pers en het middenveld toezicht blijven uitoefenen op de regering. Mijn fractie vreest dat de regering de situatie en de bijzondere machten zal misbruiken om een antisociaal programma uit te werken. Wij blijven dus waakzaam.

Wereldwijd zet de coronacrisis de regeringen ertoe aan maatregelen te nemen of aan te kondigen die ertoe strekken de democratische rechten in te perken. In België zijn we de jongste jaren al getuige geweest van grote beperkingen van de rechten van de bevolking, zowel op het vlak van justitie als op dat van binnenlandse aangelegenheden. Wij zullen niet dulden dat de regering de grondrechten schendt. We zijn opgelucht dat u afziet van uw voornemen om de verlenging niet toe te passen op de proceduretermijn voor asielzoekers. De Raad van State heeft te kennen gegeven dat die maatregel discriminerend was. De gezondheids crisis mag niet worden aangewend om de rechten uit te hollen.

Zeer vele werknemers moeten hun werk doen in risicovolle gezondheidsomstandigheden, voor een veel te laag loon. De lijst van essentiële sectoren is veel te lang en het is een absolute noodzaak een veilige werkomgeving te garanderen: de gezondheid heeft voorrang op al de rest. De heer

En ce qui concerne les sanctions, Robert Verteneuil, président de la FGTB, a rappelé l'importance d'un régime proportionné et cohérent. À titre d'exemple, je le cite: "la police a verbalisé un groupe de quatre jeunes qui se rassemblent dans un parc; ensuite, installés dans une camionnette tous ensemble, ces quatre jeunes vont travailler sur un chantier. C'est incohérent. On ne peut pas demander à la population d'avoir une attitude dans la vie privée, et une autre dans le travail."

Nous soutenons cette opinion. Nous voulons que les mesures soient suivies par l'ensemble de la population, en ce compris dans les entreprises. Faute de quoi, le système de contrôle et d'amendes mis en place par l'arrêté de pouvoirs spéciaux n° 1 ne saurait être efficace.

Or, les contrôles effectués ces deux dernières semaines montrent que sur les 328 entreprises contrôlées, 280 ne respectent pas les mesures de lutte contre le COVID-19. Les règles doivent être respectées, et certainement par les entreprises. Par ailleurs, on observe que la plupart de la population respecte les mesures. Le peuple est solidaire et comprend l'importance de l'enjeu de santé publique.

C'est pourquoi, monsieur le ministre, nous pensons qu'il est important d'avoir cette discussion parallèlement à la question des sanctions. Êtes-vous favorable à une révision de la liste des secteurs essentiels? Je vous remercie.

01.04 Cécile Thibaut (Ecolo-Groen): Monsieur le président, messieurs les ministres, chers collègues, mon intervention relative aux SAC sera assez rapide.

En tant qu'écologistes, nous restons évidemment très attentifs à la nécessité d'une limitation des mesures dans le temps, ainsi qu'à leur proportionnalité et efficacité. Ce dernier aspect suscite en nous quelques doutes. En effet, nous estimons qu'il existait déjà suffisamment de moyens pour sanctionner les infractions aux dispositions prises dans la lutte contre le coronavirus. Les SAC existent – tout comme les sanctions pénales –, pourvu qu'une injonction préalable soit prise. Sur le terrain, les policiers ont pris l'habitude de s'en servir de manière proportionnée.

Dans vos récentes communications, monsieur le ministre, vous avez martelé que le territoire entier, d'Arlon à Ostende, devait être régi par les mêmes règles. Or, force est de constater que ce n'est pas du tout l'esprit de l'arrêté royal en question, puisque les communes pourront choisir d'agir comme elles le faisaient auparavant ou bien d'appliquer cet arrêté royal qui, soit dit en passant, nécessitera une décision du conseil communal – ce qui, en ces temps de distanciation sociale, ne sera pas aisé.

Monsieur le ministre, j'aimerais vous poser quelques questions au sujet de l'efficacité de l'arrêté royal en cause.

Il nous revient que certains gouverneurs et chefs de corps déconseillent à leurs zones d'appliquer l'arrêté royal, mais leur recommandent plutôt de recourir aux moyens dont elles se servent depuis plus de trois semaines. Par ailleurs, les procureurs généraux

Verteneuil heeft gewezen op het belang van een proportioneel en samenhangend sanctiestelsel.

De COVID-19-maatregelen moeten door de hele bevolking, dus ook de bedrijven, worden nageleefd. Uit de controles blijkt evenwel dat de meerderheid van de gecontroleerde bedrijven de maatregelen niet in acht neemt. De bevolking doet dat wel, uit solidariteit en omdat ze beseft hoe cruciaal dat is voor de volksgezondheid.

Bent u voorstander van een herziening van de lijst van de essentiële sectoren?

01.04 Cécile Thibaut (Ecolo-Groen): De groenen zijn voorstander van tijdelijke, proportionele en doelmatige maatregelen. We hebben echter vraagtekens bij de doelmatigheid van de maatregelen: met de GAS-boetes en de strafrechtelijke sancties beschikten men al over de nodige middelen om overtredingen van de coronamaatregelen te bestraffen.

U hamert erop dat in het hele land dezelfde maatregelen moeten worden toegepast, maar de gemeenten mogen kiezen of ze op de ingeslagen weg voortgaan of uw KB toepassen. Sommige gouverneurs en korpschefs adviseren om de lijn van de afgelopen weken door te trekken, de procureurs-generaal pleiten voor strafrechtelijke sancties. Mijn collega's hebben heel wat kritiek op die maatregel geuit in de commissie voor de Binnenlandse Zaken.

Wie heeft er voor die maatregel gepleit? Wordt ze genomen om

plaident aussi en faveur des sanctions pénales. Mes collègues, en commission de l'Intérieur, ont exprimé nombre de critiques envers cette mesure. Qui l'a voulue? Quelle est la raison d'être de cet arrêté royal, alors que plusieurs outils de sanction étaient déjà disponibles? Ce texte traduit-il un souci d'efficacité ou bien une idéologie?

Vous avez invoqué l'urgence pour ne pas solliciter un avis du Conseil d'État. Alors que l'arrêté royal laisse le libre choix aux communes d'appliquer ou non cette mesure, ne faut-il pas y voir une contradiction? Enfin, le conseil communal devant se réunir pour adapter le règlement SAC, quelle sera la date d'entrée en vigueur de ces nouvelles dispositions?

01.05 Joy Donné (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik heb een voorafgaande opmerking. In de agenda is van mij ook een vraag opgenomen die ik oorspronkelijk in de vakcommissie heb ingediend en die naar deze commissie is doorverwezen. Ik zal die vraag nu stellen. Nadat alle vraagstellers hun vragen hebben gesteld, wens ik graag ook nog als vast lid van deze commissie het woord te voeren met enkele bedenkingen omtrent het koninklijk besluit.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag gaat over het ministerieel besluit, de FAQ en de bestraffing van de inbreuken die daarin voorkomen.

Mijnheer de minister, hoeveel inbreuken werden er door de politiediensten ondertussen vastgesteld in het kader van de handhaving van het vermeld ministerieel besluit en de FAQ? In hoeveel gevallen werd akkoord gegaan met een onmiddellijke minnelijke schikking? In hoeveel gevallen betwistten de betrokkenen de inbreuken? In hoeveel gevallen zijn er desgevallend al dagvaardingen verstuurd?

Welke houding zullen de parketten aannemen omtrent de zogenaamde inbreuken op voorschriften uit de FAQ die niet ondubbelzinnig af te leiden vallen uit het ministerieel besluit zelf en die dus eigenlijk zonder afdoende rechtsgrond zijn? De mogelijkheid bestaat dat een groot deel van de boetes betwist zal worden, juist vanwege die onduidelijkheid. Hoe zullen de parketten anticiperen op die betwisting?

01.06 Sophie De Wit (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik had vorige week deze vraag al half aan u gesteld. Toen was ze vermist, maar vandaag hebben we ze teruggevonden: ze staat hier op deze agenda. Het betreft de toepassing van de GAS. We hebben er even op moeten wachten. We keken er naar uit, want op het terrein kon dit een nuttige maatregel zijn. Er is echter al enige tijd voorbijgegaan en bovendien werd nog eens vastgesteld dat dit ook voor de gemeenteraad moest komen. Dat is ook niet zo evident. Het is wel gemakkelijk, maar het vraagt tijd. Hoewel dit een goed instrument is, stel ik vast dat veel politiezones er vandaag toch voor kiezen om de GAS niet te gebruiken. Eén van de redenen lijkt mij dat dit niet van toepassing zal zijn op minderjarigen. Minister Geens heeft vorige week al toegelicht waarom, maar ik vind het een gemiste kans, dat wil ik herhalen. Tegenover jongeren die zich vaak onoverwinnelijk achten of die, zeker wanneer het warm is, toch vinden dat ze moeten samenkomen om een minifeestje te vieren, kunnen we nu enkel een vermanend vingertje opsteken. Ik begrijp dat dit niet evident is,

doelmatigheidsredenen of uit ideologische overwegingen?

U verwees naar de hoogdringendheid om niet via de Raad van State te moeten passeren, terwijl de gemeenten het besluit al dan niet kunnen toepassen. Is dat niet tegenstrijdig? De gemeenteraad moet bijeenkomen om het GAS-reglement aan te passen. Wanneer zullen die nieuwe maatregelen dan toegepast worden?

01.05 Joy Donné (N-VA): Combien d'infractions à l'arrêté ministériel les services de police ont-ils constatées? Combien de personnes ont accepté une transaction? Combien de personnes contestent l'infraction? Combien de citations à comparaître ont déjà été envoyées? Comment les parquets vont-ils traiter les infractions aux prescriptions découlant des FAQ qui ne peuvent être inférées clairement de l'arrêté ministériel et qui n'ont donc en fait aucune base juridique?

01.06 Sophie De Wit (N-VA): Les SAC peuvent être un outil utile mais il faut du temps pour mettre au point cet instrument. Le conseil communal doit lui aussi se pencher sur la question. Bien que cet instrument soit efficace, de nombreuses zones de police choisissent encore de ne pas l'utiliser. Ce choix est largement dicté par le fait que ces amendes ne sont pas d'application pour les mineurs. Personnellement, je pense qu'il s'agit d'une occasion manquée: ce sont précisément souvent les jeunes qui se sentent invincibles. Quel est l'avis du

mijnheer de minister, maar voor mij lijkt dit toch een gemiste kans.

Als zones het wel toepassen en opdat de geïnde gelden onmiddellijk naar de gemeente zouden kunnen gaan, rijzen problemen voor politiezones met meerdere gemeenten. Als de politie dan onmiddellijk wil innen, moet zij werken met misschien zes rekeningnummers of moet ze zes betaalterminals bij de hand hebben, wat praktisch heel moeilijk werkbaar is, nog los van de onmiddellijke schikking. Werd daarover nagedacht bij de opmaak van het KB? Het blijft een moeilijke vraag.

Voor de zones waar men het wel zal toepassen, blijft het belangrijk hoe de bestuurlijke handhaving zich nadien tot de gerechtelijke zal verhouden. Die vraag houdt voor mij vandaag nog stand, maar ook de opmerking inzake de minderjarigen wilde ik u niet onthouden. Met alle begrip voor de redenen waarom, lijkt dit mij een gemiste kans om heel adequaat te kunnen optreden.

01.07 Tim Vandenput (Open Vld): Heren ministers, ik dank u omdat u hier vandaag aanwezig bent voor wat toelichting.

Het koninklijk besluit is van kracht sinds 6 april 2020 en in sommige gemeenten schreef de politie al voor die datum GAS-boetes uit, namelijk al vanaf het weekend van 21 maart. Om welke gemeenten gaat het? Wat is de juridische grondslag van de GAS-boetes die voor 6 april zijn uitgeschreven, in het bijzonder van de onmiddellijke inningen die voor die datum zijn betaald? Kunnen de overtreders ooit hun geld terugvorderen?

Welke afspraken werden er gemaakt tussen de lokale overheden en de parketten over het bestraffen van inbreuken via GAS? Wie zal wat bestraffen?

De cruciale vraag is voor mij wie eigenlijk vragende partij voor dit koninklijk besluit was. Van de politiezones in mijn arrondissement, Halle-Vilvoorde, hebben er al twaalf van de dertien gezegd dat zij geen GAS nodig hebben en ook niet zullen gebruiken. De korpschefs en de burgemeesters zeggen dat. Daar zullen dus ook geen gemeenteraadsbeslissingen over volgen.

In dat koninklijk besluit wordt bepaald dat het College van procureurs-generaal een omzendbrief opmaakt, die er ondertussen ligt. Die zou ook geëvalueerd worden. Hoe zal die geëvalueerd worden? Door wie?

Zullen de parketten en de rechtbanken enkel rekening houden met het ministerieel besluit of ook met de bijhorende FAQ's?

Mijnheer de minister De Crem, vorige week antwoordde u terecht dat het ministerieel besluit de enige juridisch bindende tekst is en dat de FAQ's een toelichting zijn. Zullen de parketten en de rechtbanken die al dan niet kunnen gebruiken?

01.08 Khalil Auasti (PS): Monsieur le président, mon collègue Daniel Senesael n'est pas présent. Je vais donc intégrer sa question dans mon intervention plus générale, qui la remplacera.

ministre sur la question?

La perception immédiate des amendes par la police pose un problème dans les zones de police qui couvrent plusieurs communes. Dans ce cas, la police doit parfois même jongler avec six numéros de compte et donc avec les six terminaux de paiement qui y sont liés. Les auteurs de l'arrêté royal avaient-ils réfléchi à cette question?

Comment le traitement administratif et le traitement judiciaire vont-ils ensuite se recouper?

01.07 Tim Vandenput (Open Vld): Quelles sont les communes qui ont infligé des amendes SAC avant même l'entrée en vigueur de l'arrêté royal du 6 avril 2020? Quels sont les fondements juridiques de ces sanctions? Les contrevenants qui ont payé l'amende immédiatement peuvent-ils en obtenir le remboursement? Les pouvoirs locaux et les parquets se sont-ils concertés à propos de l'application de la procédure SAC pour sanctionner les infractions?

Qui était demandeur de cet arrêté royal? Pas moins de douze des treize zones de police de mon arrondissement affirment ne pas avoir besoin d'une procédure SAC et qu'elles ne l'appliqueront pas. Ces informations m'ont été confirmées par les chefs de corps et les bourgmestres et je n'attends donc aucune décision des conseils communaux à ce sujet.

Comment la circulaire du Collège des procureurs généraux sera-t-elle évaluée? Les parquets et les tribunaux tiendront-ils compte uniquement de l'arrêté ministériel ou les FAQ y afférentes seront-elles également prises en considération?

01.08 Khalil Auasti (PS): De PS steunt deze regering met volheid van bevoegdheid en met bijzon-

Monsieur le président, messieurs les ministres, chers collègues, merci pour votre présence. Je me rallie aux considérations de mon collègue en espérant que vous tous et vos familles vous portez bien en cette période toute particulière.

Monsieur le ministre, j'ai d'abord une considération générale, liée notamment à ces arrêtés royaux de pouvoirs spéciaux. Elle est générale puisque mon parti, le Parti Socialiste, a marqué son soutien à un gouvernement de plein exercice et aux pouvoirs spéciaux. Malgré tout, il exprime de nombreuses inquiétudes. Des propositions sont faites, des critiques des textes sont déposées sur la table. Des avis ne sont, semble-t-il, pas écoutés. Et puis, il y a une vitesse. J'ai parfois l'impression que l'on confond vitesse et précipitation.

Je parle de précipitation notamment concernant cet arrêté royal de pouvoirs spéciaux, qui porte le n° 1 et qui est relatif aux sanctions administratives communales. Pourquoi dis-je que l'on confond vitesse et précipitation? Parce qu'il semblerait que dans un État fédéral assez complexe, aucune concertation n'a pu avoir lieu. Je l'ai entendu dans les interventions de mes collègues. Les gouverneurs ont été peu entendus. Les chefs de zones de police ont été peu entendus. Et j'ai envie de dire que malheureusement, la Région de Bruxelles-Capitale, qui a un système spécifique, et alors que c'est le cas d'habitude en matière de sécurité, n'a pas été entendue.

Nous avons un arrêté royal de pouvoirs spéciaux pour des sanctions administratives, qui ne s'applique pas de manière obligatoire, mais facultative. Cherchez l'erreur! Demain, en fonction de la sanction administrative communale qui est appliquée, on demandera quelle est la base légale. Ce sera l'arrêté royal, ou le règlement général de police applicable aux zones. Lequel prévaudra sur l'autre? Aujourd'hui, nous ne le savons pas.

Les options politiques n'ont à nouveau pas fait l'objet d'une concertation. On parle effectivement d'une sanction administrative communale, mais sur le thème de la récidive – il s'agit d'un thème important – maintient-on le cadre des sanctions administratives communales, ou rend-on le cadre différent, en entrant plutôt dans le champ pénal?

À nouveau, pas de discussion là-dessus, et pas d'écoute. Il y a une différence philosophique importante entre les sanctions administratives communales, d'une part, et intégrer les sanctions dans le champ pénal, de l'autre, en ce sens qu'il pourrait y avoir un impact social ultérieur.

On parle notamment des jeunes. Imaginez-vous, un peu comme en matière de roulage, une transaction pénale non payée. Cela signifie qu'on se retrouve devant le tribunal de police. Tribunal de police, condamnation, casier judiciaire. Obligation, en plus, de se faire assister par un avocat, avec les difficultés que l'on connaît actuellement et que M. Geens connaît aussi très bien.

On change donc de champ. On n'est plus dans le simple champ administratif et pédagogique. Il y a une différence philosophique qui, pour nous, est importante. On laisse le champ libre à chaque conseil communal pour adopter un arrêté de police. Or, tous ceux qui

dere machten, maar is niettemin erg bezorgd. Er wordt niet geluisterd naar de voorstellen die gedaan worden en de kritiek die geleverd wordt, en er wordt haastig gewerkt.

Dat laatste geldt voor het bijzonderemachtenbesluit nr. 1 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties, dat na weinig overleg werd uitgevaardigd. Er is nauwelijks overleg gepleegd met de gouverneurs en de korpschefs van de politiezones. En het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dat een specifieke structuur heeft, werd evenmin geconsulteerd!

Dit bijzondere machtenbesluit is facultatief. Dat is toch vreemd! Afhankelijk van de gemeentelijke administratieve sanctie die wordt opgelegd, zal men vragen wat de wettelijke grondslag ervan is. We weten niet of het KB dan wel het algemeen politiereglement voor de politiezones doorslaggevend is.

Over de beleidskeuzes werd er evenmin overlegd. Legt men in geval van recidive gemeentelijke administratieve sancties op of eerder strafrechtelijke sancties?

Het verschil tussen gemeentelijke administratieve sancties en strafrechtelijke sancties is van belang voor de maatschappelijke gevolgen die eruit voortvloeien.

Stel dat een minnelijke schikking in strafzaken naar aanleiding van een verkeersovertreding onbetaald blijft en de rechtbank vervolgens een veroordeling uitspreekt. Dan volgt een vermelding in het strafregister en heeft men zich moeten laten bijstaan door een advocaat.

Men gaat daarbij van de louter administratieve en pedagogische approach over op een repressieve aanpak. Bovendien mag elke gemeenteraad een politiebepaling uitvaardigen. De gemeenteraden

s'intéressent à la gestion communale savent que les conseils communaux sont dans l'impossibilité de se tenir.

On peut me rétorquer qu'il y a parfois, et dans chaque entité fédérée, des arrêtés de gouvernement de pouvoirs spéciaux qui délèguent certaines compétences du conseil communal au collège. Mais dans une matière aussi spécifique, qui relève de l'ordre public, pour lequel le fédéral est compétent pour définir le cadre général, il n'y a pas de garantie que la délégation qui est faite aujourd'hui au collège dans ces matières puisse permettre la validité des arrêtés communaux qui seraient pris non pas par le conseil communal mais par le collège communal.

On ajoute donc, par cet arrêté royal de pouvoirs spéciaux, un risque juridique supplémentaire dans la gestion communale, qui est déjà suffisamment compliquée puisque les pouvoirs locaux sont en première ligne pour lutter contre cette crise du coronavirus, que ce soit dans les communes ou dans les CPAS.

Il y a aussi l'ensemble des autres sanctions qui saute. Pourquoi? Quel a été le point de vue philosophique à cet égard? Pourquoi ne maintenir que des sanctions financières dans le cadre de ces sanctions administratives communales et de cet arrêté royal de pouvoirs spéciaux. Là encore, il y a une réelle interrogation sur la question de savoir s'il s'agit de la sanction la plus utile, la plus apte. En effet, l'intérêt du champ d'application des sanctions administratives communales est là aussi. Or, ici, on ne réprime que par le portefeuille. À ce niveau, il y a également un impact social pour les personnes qui en feront l'objet. Il y a donc de nombreuses questions, de nombreuses interrogations, de nombreuses inquiétudes qui n'ont pas, selon moi, été entendues ou qu'on n'a pas souhaité entendre.

À mon sens, il va falloir apporter des précisions quant à cet arrêté royal parce qu'il est hors de question de laisser, une fois de plus, les bourgmestres et les pouvoirs locaux seuls face à leurs responsabilités dans la gestion de cette crise et de les laisser assumer seuls les risques juridiques d'un arrêté royal de pouvoirs spéciaux qui sont bien trop nombreux à ce jour.

De **voorzitter**: De fracties die nog niet aan het woord zijn geweest, krijgen daartoe nu de kans.

01.09 Dries Van Langenhove (VB): Mijnheer de voorzitter, het eerste koninklijk besluit is voorlopig het enige waarvoor er voorafgaandelijk geen advies werd gevraagd aan de Raad van State, met het argument van de dringende noodzakelijkheid. Het mag dan nog effectief dringend en noodzakelijk zijn, dan nog kan het niet de bedoeling zijn dat snelle, maar onnauwkeurige en onduidelijke wetgeving ervoor zorgt dat de doelstellingen van de tekst uiteindelijk niet worden bereikt.

Een treffend voorbeeld daarvan vinden we in artikel 8 van het ministerieel besluit van 3 april 2020 houdende wijziging van het MB van 23 maart van hetzelfde jaar. In artikel 8, tweede lid, staat dat personen ertoe gehouden zijn thuis te blijven. Het is verboden zich op de openbare weg en op openbare plaatsen te begeven. Wat is die "thuis" precies? Is dat de plaats waar iemand het meest verblijft of gedomicilieerd is? Er zijn mensen die de helft van het jaar ergens anders wonen, aan zee bijvoorbeeld. Er zijn mensen die om fiscale

kunnen echter niet meer vergaderen! Natuurlijk worden in elk deelgebied de bevoegdheden van de gemeenteraad bij bijzonderemachtenbesluiten van de regering overgedragen op het schepencollege. In een aangelegenheid van openbare orde garandeert de huidige bevoegdheidsoverdracht aan de colleges evenwel niet dat de gemeenteraadsbesluiten die de colleges uitvaardigen, geldig zijn.

Het koninklijk bijzonderemachtenbesluit creëert een bijkomend juridisch risico voor het gemeentebestuur, dat al erg wordt bemoeilijkt doordat de lokale overheden in de strijd tegen het coronavirus in de frontlinie staan.

Waarom legt men overigens in het kader van de GAS-boetes en van het koninklijk besluit enkel financiële sancties op? Is een financiële straf dan zo doeltreffend? De beboete personen worden immers ook sociaal geïmpact. Men is op de vragen in dat verband niet ingegaan.

Dat koninklijk besluit moet gepreciseerd worden, want de juridische risico's mogen niet enkel op de lokale overheden afgewenteld worden.

01.09 Dries Van Langenhove (VB): Au motif de "l'extrême urgence", le premier arrêté royal est le seul à avoir été promulgué sans avis préalable du Conseil d'État. Il est cependant inadmissible qu'une législation certes adoptée rapidement, mais bâclée et imprécise, empêche finalement d'atteindre les objectifs définis dans le texte.

L'article 8 de l'arrêté ministériel du 3 avril 2020 dispose que les personnes sont tenues de rester chez elles. "Chez elles" désigne-t-il le lieu de séjour principal d'une

redenen gedomicilieerd zijn in bijvoorbeeld Knokke, maar in de realiteit in pakweg Antwerpen wonen. Een jong koppel kan in de praktijk samenwonen, maar in theorie nog gedomicilieerd zijn bij de ouders. Er zijn voorbeelden genoeg om aan te tonen dat het cruciaal is dat de regelgeving nauwkeurig uitgedrukt wordt.

De onduidelijkheden leiden tot discussies en betwistingen van uitgeschreven GAS-boetes en zorgen er eveneens voor dat er conflictueuze situaties ontstaan wanneer een GAS-boete wordt uitgeschreven voor feiten die voor verschillende interpretaties vatbaar zijn.

Ik krijg zelf ontelbaar veel berichten van mensen die zich afvragen of zij iets al dan niet mogen doen en, erger nog, van mensen die beboet zijn voor zaken die niet duidelijk of zelfs helemaal niet verboden zijn, mijnheer de minister. Als ik al zoveel berichten krijg, kan ik mij indenken dat de klachtenstroom bij de bevoegde diensten nog vele malen groter moet zijn.

Daarom is duidelijkheid in wetgeving en communicatie cruciaal. Een advies van de Raad van State zou dat hebben kunnen verhelpen, maar het is helaas niet ingewonnen.

Zorg er dus voor dat de regelgeving wordt verduidelijkt en dat er op een eensluidende manier over wordt gecommuniceerd, zonder dat experts en politici door elkaar en tegen elkaar in de media gaan praten. Dat is niet alleen slecht voor de geloofwaardigheid van de politiek. Het zorgt er ook voor dat experts die in de eerste plaats al niet aan politiek zouden mogen doen en regeringsleden, die nu levensreddende richtlijnen moeten communiceren, op termijn minder ernstig worden genomen.

Die onduidelijkheden in de nieuwe regelgeving zouden er in combinatie met de uitgebreide mogelijkheden voor onmiddellijke inning van de administratieve geldboetes ook wel eens voor kunnen zorgen dat achteraf heel wat beboete burgers omwille van de onduidelijkheden beroep zullen aantekenen en op die manier ons gerechtelijk apparaat nog meer zullen overbelasten.

Heren ministers, dat is een bezorgdheid waarvoor wij graag een aantal voorzorgsmaatregelen zouden zien.

Nog een punt waarop KB nr. 1 volgens mij tekortschoot, is artikel 1, tweede lid, waaruit blijkt dat de administratieve sanctie niet van toepassing is op een overtreder die minder dan achttien jaar oud is. Men lijkt te vergeten dat het merendeel van de jongeren zich momenteel niet op school bevindt en dat jongeren een significant deel van de overtreders uitmaken.

Door de leeftijdsgrens te verlagen, had men, enerzijds, er bijvoorbeeld voor kunnen zorgen dat de ouders geneigd zouden zijn meer controle op hun minderjarige kinderen uit te oefenen en, anderzijds, had men ervoor kunnen zorgen dat kinderen niet al te snel geneigd zouden zijn de bepalingen te overtreden, gelet op de potentiële sancties voor hun ouders.

Bovendien zijn er in de grootsteden bendes actief die volledig of voor een significant deel uit minderjarigen bestaan en die totaal niet

personne ou celui où elle est domiciliée? La réglementation doit impérativement préciser ce point. La clarté est un élément extrêmement important en matière de législation et de communication. L'avis du Conseil d'État aurait permis de remédier à cette lacune.

Il faut une communication uniforme sans que les experts et les responsables politiques se livrent à des déclarations contradictoires dans les médias. Ajoutées aux possibilités étendues de perception immédiate des amendes administratives, ces imprécisions pourraient entraîner plus tard une multiplication des recours introduits par les citoyens sanctionnés et engorger un peu plus encore l'appareil judiciaire.

Un autre point qui pose problème dans ce premier arrêté royal est l'article 1er, alinéa 2. La sanction administrative ne s'applique pas à un contrevenant de moins de 18 ans. La majorité des jeunes ne vont pas à l'école pour le moment et sont responsables d'une part importante des infractions. L'abaissement de la limite d'âge aurait incité les parents à contrôler davantage leurs enfants mineurs et aurait permis aux autorités de s'assurer que les enfants ne sont pas trop enclins à enfreindre les dispositions en vigueur. En outre, il y a, dans les grandes villes, des bandes organisées de jeunes qui sont entièrement, ou du moins largement, composées de mineurs. Nous en avons vécu un douloureux épisode il y a quelques jours à peine à Anderlecht.

L'article 18 de l'arrêté royal dispose qu'il entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*, en l'occurrence le 7 avril 2020. Toutefois, de nombreuses SAC avaient déjà été prononcées avant cette date. Doit-on considérer qu'elles n'ont jamais été dues? Les communes qui ont déjà perçu les sommes provenant de ces amendes sont-elles tenues de

wakker liggen van welke maatregel dan ook, getroffen in het kader van de strijd tegen de COVID-19-pandemie. les rembourser?

Een pijnlijk voorbeeld daarvan zagen wij enkele dagen geleden nog in Anderlecht, hier niet zo ver vandaan.

Het ware wenselijk en misschien zelfs noodzakelijk geweest dat ook die categorie van personen kon worden bestraft.

Als laatste punt van bezorgdheid wil ik nog aanstippen dat artikel 18 van het KB bepaalt dat voormeld besluit in werking treedt op de dag dat het in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt, zijnde 7 april 2020. Niettegenstaande voormelde bepaling dient te worden vastgesteld dat voorafgaandelijk aan de publicatie van het koninklijk besluit in het *Belgisch Staatsblad* reeds talrijke gemeentelijke administratieve sancties werden uitgeschreven.

De volgende vraag is dus belangrijk. Moeten die sancties worden geacht nooit verschuldigd te zijn geweest, gelet op het ontbreken van enige juridische basis? Bijkomend rijst ook de vraag of de gemeentes die reeds inkomsten zouden hebben ontvangen afkomstig uit die sancties, die bedragen dan moeten terugbetalen aan de toen als overtreder beschouwde personen.

01.10 Benoît Piedboeuf (MR): Monsieur le président, j'avais cru comprendre que la commission COVID-19 avait comme fonction de vérifier la conformité des arrêtés royaux au cadre qui leur était fixé. Manifestement, l'arrêté royal tel qu'il est proposé correspond au cadre des pouvoirs spéciaux. Dans ce cadre et en accord avec l'objet de la commission, je peux constater qu'il n'y a pas de contradiction par rapport aux pouvoirs accordés par le Parlement.

En ce qui concerne le fond, s'agissant de la faiblesse juridique, des délégations ont été données par les pouvoirs de tutelle aux collèges communaux. Les collèges communaux sont donc légalement habilités à prendre des décisions. Les perceptions sont différentes dans les trois Régions. En Wallonie, on a recours à la voie pénale et les zones de police s'étaient mises d'accord. Monsieur le ministre, vous proposez maintenant un arsenal complémentaire. S'il est prêt dans les temps et si les zones de police sont prêtes à l'appliquer, cela viendra s'ajouter à la nécessité de faire respecter les mesures recommandées. Même si la grande majorité de la population respecte ces mesures, il est important pour tous que tout le monde les respecte. C'est donc un élément de plus.

Nous soutenons l'action du gouvernement d'une manière générale et nous n'irons pas à l'encontre de cela, d'autant que ce n'est pas la compétence de la commission, puisqu'elle doit simplement vérifier la légalité de l'arrêté proposé. Dans ce cadre, il n'y a pas de contradiction.

01.11 Bercy Slegers (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik heb niet echt een vraag, maar ik wil veeleer de GAS-boete verdedigen. Heel veel mensen volgen de maatregelen en doen heel hard hun best, ook al is het niet evident, bijvoorbeeld als ze op een klein appartementje wonen. De politie levert elke dag heel grote inspanningen om aanwezig te zijn, om vriendelijk te zijn, om grenzen te bewaken,

01.10 Benoît Piedboeuf (MR): Ik ging ervan uit dat de opdracht van deze commissie erin bestond na te gaan of de koninklijke besluiten passen binnen het raamwerk van de bijzondere machten. Dat is overduidelijk het geval.

De toezichthoudende overheden hebben bevoegdheden overgedragen aan de schepencolleges, die dus gemachtigd zijn beslissingen te nemen. Afhankelijk van het Gewest wordt er daar een andere invulling aan gegeven. In Wallonië hebben de politiezones beslist voornamelijk de strafrechtelijke weg te bewandelen.

Mijnheer de minister, indien de door u voorgestelde extra maatregelen snel op punt staan en door de politiezones kunnen worden toegepast, zal dat tot een betere naleving van de veiligheidsmaatregelen bijdragen. Wij steunen het werk van de regering.

01.11 Bercy Slegers (CD&V): La police veille constamment au respect des règles, généralement en s'adressant aux citoyens de manière amicale et en leur rappelant ces règles. Toutefois,

24 uur op 24 uur. Dan is het onze taak als politici om het voorbeeld te geven en om de inspanningen die wij van onze inwoners vragen, ook zelf te leveren.

Een andere belangrijke taak is om aan de politie de tools te geven om nog beter, sneller en efficiënter te kunnen optreden tegen een kleinere hardleerse groep die het niet zo nauw neemt met de maatregelen, zoals we afgelopen weekend nogmaals zagen. De corona-GAS-boete is volgens ons een mogelijkheid om snel in te grijpen, want tijd is belangrijk in deze crisis. Het administratief sanctiesysteem heeft bovendien in het verleden ook al zijn nut bewezen.

Heel belangrijk voor ons is dat er garanties werden ingebouwd: er is de garantie dat de maatregel tijdelijk en uitzonderlijk is en het recht op verdediging is gewaarborgd. In het KB lezen wij namelijk dat een onmiddellijke inning alleen mogelijk is mits akkoord van de overtreder en nadat die door de politie op de hoogte werd gebracht van zijn rechten. Er is de mogelijkheid om niet onmiddellijk te betalen en het hoorrecht, dat ook in de GAS-reglementering is opgenomen, in te roepen om zijn verhaal te doen, als men het niet eens is met de sanctie.

Gemeenten zijn ook niet verplicht om het GAS-systeem in hun reglement op te nemen. Betekent dat straffeloosheid? Neen, absoluut niet. Op dat moment zal bij de vaststelling van een overtreding een proces-verbaal worden gemaakt, zij het via strafrechterlijke weg, via een voorstel van minnelijke schikking die in de brievenbus zal vallen om hetzelfde bedrag, 250 euro, zo vlug mogelijk te betalen. Dat is dus geen straffeloosheid.

Wat voor CD&V zeer belangrijk is, is dat de administratieve sanctie met gezond verstand wordt toegepast. Al van bij de totstandkoming van de GAS-wet werden heel wat symbooldiscussies gevoerd over de GAS-boete. Toen ging het over de vraag of mensen nog een broodje mochten eten op de trapjes van het Antwerpse stadhuis. Ondertussen is gebleken dat de GAS-wet met gezond verstand werd toegepast om een hoger doel aan te pakken. In deze coronacrisis gaat de symbooldiscussie vooral over de vraag of men op het bankje in het park mag gaan zitten of niet. Collega's, ik vind dat ook een symbooldiscussie, die een eigen leven is gaan leiden.

Misschien is het opnieuw nodig om aan te tonen wat het hoger doel is en wat we met de maatregelen willen bereiken. Dat hoger doel is uiteraard het vermijden van samenscholingen. Het begint met een persoon die op een bankje gaat zitten en uiteindelijk staan daar 10 of 20 mensen rond, terwijl we precies het contact tussen de verschillende generaties moeten vermijden.

Gezond verstand is dus heel belangrijk. En de politieagent laat zich daardoor wel degelijk leiden. Ik krijg signalen uit het werkveld dat politieagenten de mensen vriendelijk zullen vragen om zich te houden aan de maatregelen. Ook de burgers moeten hun gezond verstand gebruiken: als het niet nodig is om buiten te komen, moet men dat niet doen en als men het toch doet, moet het op een verstandige manier gebeuren.

Om af te ronden, wij hebben wel vertrouwen in het gebruik van de

afin de pouvoir intervenir face à un groupe restreint mais récalcitrant, elle a hérité de la possibilité d'imposer une SAC "visant à lutter contre la propagation du coronavirus". Il est important de garantir que ce mécanisme de SAC soit une mesure temporaire, qu'il existe un droit de défense et que l'encaissement immédiat de l'amende ne peut se faire qu'avec l'accord du contrevenant. En d'autres termes, on peut invoquer le droit d'être entendu si l'on n'est pas d'accord avec l'amende.

Le fait que les communes ne soient pas obligées d'appliquer le mécanisme de SAC ne mène pas à une forme d'impunité. Dans les communes, la police dresse un procès-verbal, qui suit la voie pénale et donne lieu à l'envoi d'une proposition de transaction de 250 euros. Mon parti estime qu'il est important que la loi SAC soit appliquée avec bon sens et que l'on ne perde jamais de vue l'objectif supérieur visé. La discussion purement symbolique qui nous occupe actuellement est de savoir s'il est autorisé de s'asseoir sur un banc. Si une personne s'assied sur un banc et qu'elle se retrouve entourée de vingt autres personnes debout à ses côtés, il s'agit d'un rassemblement qu'il faut éviter et c'est là l'objectif supérieur que nous devons poursuivre. Pour autant que je sache, les policiers demandent d'abord toujours sur un ton amical de respecter les règles. Nous avons donc toute confiance dans le bon usage des SAC et sommes convaincus qu'elles seront appliquées avec bon sens.

corona-GAS-boetes. Dat zal met gezond verstand gebeuren en met aandacht voor het recht op verdediging.

01.12 John Crombez (sp.a): Mijnheer de voorzitter, ik heb drie korte opmerkingen en zeven korte vragen, die ik allemaal in vijf minuten zalponeren.

Ik begin met mijn drie opmerkingen.

Ten eerste, de bedoeling van deze discussie moet voor mij zijn dat de uniformiteit, de proportionaliteit en de duidelijkheid zo groot mogelijk worden gemaakt, zeker met betrekking tot de taak van het Parlement.

Ten tweede, ik begrijp niet waarom de Raad van State hierover geen advies gegeven heeft, los van de juridische discussie over de vraag of het wenselijk is. De discussie over de timing, dat het snel moet gaan, is een non-discussie. Er komen koninklijke besluiten naar het Parlement aan dezelfde snelheid die wel langs de Raad van State zijn gepasseerd. Er is dus geen discussie over de timing.

Ten derde, deze opmerking komt uit deze vergadering. Ik ben heel verrast dat Open Vld vraagt waarom dit koninklijk besluit nodig is. Van alle partijen hier zijn er slechts drie die behoren tot de uitvoerende macht. Mijn vragen zullen ook duidelijk maken waarom ik dit verwarrend vind.

Dan kom ik aan mijn zeven korte vragen.

Ten eerste, dit koninklijk besluit krijgt alleen grond als de gemeenten hun reglement aanpassen en uitbreiden. Is dat juist? Is er geen manier voor de gemeenten om dit koninklijk besluit toe te passen zonder het gemeentelijk reglement aan te passen? Dit betekent dat er een verschillende timing en werking zal zijn.

Ten tweede, wat zal er gebeuren in gemeenten die geen GAS-reglement hebben?

Ten derde, collega's verwezen er reeds naar, wat zal er gebeuren met de GAS-boetes van vóór het koninklijk besluit? Er zijn nu drie fases: GAS-boetes die reeds werden gegeven vóór het koninklijk besluit, het koninklijk besluit zonder aanpassing van het gemeentelijk reglement en de tussenfase, namelijk het koninklijk besluit is er, maar het gemeentelijk reglement is nog niet aangepast. Hoe zal daarmee juridisch worden omgegaan, om ten minste duidelijkheid en stabiliteit te creëren?

Ten vierde, de allerbelangrijkste vraag van het debat is hoe men zal zorgen voor uniforme richtlijnen. De voorbije dagen is er ook aan de hand van het ministerieel besluit van minister De Crem zeer veel discussie geweest over de terminologie. Wat betekenen de termen? Hoe gaan ze worden toegepast? Komt er een omzendbrief over de overtredingen in het algemeen, die duidelijkheid schept? Dat is strafrechterlijk en administratief van belang. De politie heeft duidelijkheid nodig. De nu gehanteerde termen zoals "tweede verblijf" en "thuis", maar ook andere types van overtredingen, zijn onduidelijk.

Ten vijfde, in artikel 3 van het KB staat dat het College van procureurs-generaal ook een omzendbrief zal opstellen. Wanneer

01.12 John Crombez (sp.a): L'uniformité, la proportionnalité et la clarté doivent être maximisées. Je ne comprends vraiment pas pourquoi le Conseil d'État n'a pas pu rendre d'avis. La nécessité d'agir rapidement ne constitue nullement un argument valable. Les arrêtés royaux qui sont passés par le Conseil d'État parviennent en effet tout aussi rapidement au Parlement. Je suis également surpris que l'Open Vld s'interroge à présent sur la nécessité de cet arrêté royal. Parmi l'ensemble des partis ici présents, seuls trois appartiennent au pouvoir exécutif.

Est-il exact que l'arrêté royal n'acquiert de fondement que si les communes adaptent leur règlement? Il en résultera un calendrier disparate sur le plan de l'entrée en vigueur. Qu'en est-il des communes qui n'ont pas de règlement SAC? Quel sort juridique va-t-on réserver aux amendes SAC déjà infligées avant l'entrée en vigueur de l'arrêté royal? Comment va-t-on veiller à instaurer des directives uniformes?

La terminologie de l'arrêté ministériel du ministre De Crem suscite de nombreuses discussions. Des expressions telles que "deuxième résidence" et "chez elles" sont imprécises. Une circulaire explicative sera-t-elle envoyée? À quelle date le Collège des procureurs généraux enverra-t-il la circulaire annoncée dans l'arrêté royal?

Pourquoi, quelle que soit l'infraction commise, appliquer un même forfait de 250 euros? Il me semble que les motifs de différenciation ne manquent pas.

Le ministre pourrait-il apporter des précisions à propos des délais? À l'expiration du délai, toutes les adaptations à la loi sur les SAC seront-elles automatiquement

komt die?

Ten zesde, de vraag die hier nog niet gesteld is, gaat over de bepaling van het forfait. Waarom een forfait? Waarom wordt per definitie bij elke overtreding die met een GAS-boete zal worden beboet 250 euro aangerekend? Is daar een reden voor? Volgens mij zijn er vele redenen om een differentiatie in de graad van de overtredingen, zoals dat bestaat in de huidige GAS-wet en reglementeringen in de gemeenten, ook hier van toepassing te maken.

Hier in Oostende pauzeerden twee mensen tijdens het fietsen even op een bankje, omdat één van beiden hartpatiënt is, en ze kregen allebei een boete van 250 euro.

Ten slotte, kunnen de ministers zeer duidelijk zijn over de termijnen? Voor veel van wat we doen, vind ik het belangrijk dat de termijnen glashelder zijn. Het Parlement is daar ook nuttig voor. Wat zijn de termijnen? Als de gemeenten en de steden hun GAS-reglement aanpassen of zouden aanpassen, betekent dit dan ook dat op basis van dit KB alle aanpassingen zonder uitzondering beëindigd worden bij het beëindigen van de termijn?

01.13 Vanessa Matz (cdH): Monsieur le ministre, nous soutenons bien sûr la démarche des pouvoirs spéciaux.

Il n'empêche qu'il reste quelques interrogations sur cet arrêté royal. Celui-ci arrive très tardivement pendant la période de confinement, alors qu'il est censé sanctionner les infractions à ce confinement. Il est clair qu'il est difficile pour les conseils communaux de se réunir, et nous nous demandons dans quelle mesure cet outil est nécessaire par rapport aux différents dispositifs qui sont déjà à la disposition des communes, dont les sanctions administratives classiques.

L'imbrication des deux systèmes n'est pas évidente pour nos élus, qui souhaiteraient recevoir plus de clarifications. Pourriez-vous nous expliquer la plus-value de cet arrêté concernant les amendes administratives pour la sanction des règles relatives au confinement? Car cet outil nous semble redondant. De plus, certains collèges communaux ont modifié leur règlement pour se mettre en conformité avec cet arrêté. Selon nous, les conseils communaux doivent adopter ce règlement. Pourriez-vous clarifier ce point?

De **voorzitter**: Welke fracties vragen nog het woord?

01.14 Joy Donné (N-VA): Mijnheer de voorzitter, deze commissie oefent de controle uit op het gebruik van volmachtbesluiten door de regering op basis van de bijzondere volmachtwet die op 26 maart werd goedgekeurd door het Parlement. Hierover bestond blijkbaar enige onduidelijkheid bij het beluisteren van de voorgaande sprekers, maar wat mij betreft gaat het om een dubbele controle. Ten eerste is

caduques?

01.13 Vanessa Matz (cdH): Het koninklijk besluit, dat toch bedoeld is om de overtredingen van de lockdownvoorschriften te sanctionneren, komt er rijkelijk laat. Bovendien is het voor de gemeenteraden momenteel geen sinecure om te vergaderen. In welke mate biedt dit instrument een meerwaarde in vergelijking met de verschillende gemeentelijke voorzieningen, en vooral dan met de klassieke administratieve sancties? Dat er nu verscheidene systemen naast elkaar bestaan, is verwarrend. Kunt u het nut en de toepassing van dit besluit toelichten?

Bovendien hebben bepaalde schepencolleges hun reglement gewijzigd om het met het besluit in overeenstemming te brengen, maar volgens mij is dat de bevoegdheid van de gemeenteraden. Kunt u hieromtrent duidelijkheid scheppen?

01.14 Joy Donné (N-VA): Cette commission contrôle l'utilisation des arrêtés de pouvoirs spéciaux par le gouvernement sur la base de la loi de pouvoirs spéciaux du 26 mars. Il s'agit tant du contrôle

er de controle van de legaliteit en de opportuniteit van het volmachtbesluit in kwestie en ten tweede hebben we ook de controle op de concrete uitwerking en de inhoud van het koninklijk besluit.

Wat de eerste controle betreft, klopt het dat de regering op basis van artikel 5 van de volmachtwet effectief via een volmachtbesluit een regeling met GAS-boetes kan invoeren. Dat is geen enkel probleem. Desalniettemin valt er bij de opportuniteit om zo te werken toch een bedenking te formuleren. Bij de toekenning van de bijzondere volmachten heeft de Kamer vrij unaniem gevraagd om de nodige terughoudendheid aan de dag te leggen bij het gebruik van de volmachten en daar waar mogelijk het Parlement effectief te laten optreden. Zeker als het gaat om de handhaving van maatregelen die een verregaande inperking inhouden van de openbare vrijheid en de bewegingsruimte is een democratische en zo transparant mogelijke aanpak aangewezen.

Tussen de datum van de goedkeuring van de volmachtwet en de dag waarop het GAS-KB van kracht werd verliepen er elf dagen. In crisistijd is dat een lange periode. In die elf dagen had dit ook via de parlementaire weg behandeld kunnen worden onder de vorm van een wetsvoorstel, in alle transparantie en met een veel grotere democratische legitimiteit dan de manier waarop het koninklijk besluit nu tot stand is moeten komen.

Wat die eerste controle betreft, kan ik dus alleen besluiten dat de regering misschien formeel niet buiten de lijntjes van het wetgevend kader heeft gekleurd, maar dat ze in deze materie beter de pen aan het Parlement had gelaten. Ik hoop dan ook dat in de resterende periode van de volmachten tot eind juni meer terughoudendheid aan dag zal worden gelegd inzake het gebruik ervan.

Een tweede aspect betreft de inhoud. Daarover werden al vragen gesteld, onder andere door collega De Wit. De commissie is wat atypisch opgetreden na de feiten. Op het ogenblik van onze bespreking is de betreffende regelgeving al meer dan een week in voege. Desalniettemin heb ik kort nog enkele vragen.

Wij staan achter het principe van het creëren van een bijkomend sanctiemechanisme in het kader van de handhaving van de coronamaatregelen. Dat niet alle gemeentebesturen ervan zullen gebruikmaken, is niet erg: er zijn altijd grotere en minder grote liefhebbers van de GAS-boetes geweest. Dat is op zich geen probleem. Positief is ook dat er uitdrukkelijk wordt geopteerd voor een tijdelijk mechanisme, dat slechts van toepassing is voor de duur van de machtiging verleend door de volmachtwet van 27 maart 2020.

Dat neemt echter niet weg dat de keuze om een apart regime in te voeren, naast de GAS-wet, inherent ook een aantal nadelen heeft die misschien vermeden hadden kunnen worden indien men had geopteerd voor de nodige aanpassing van artikel 3 van de GAS-wet. Zo kunnen vragen worden gesteld – collega Crombez heeft die vraag ook juist gesteld – bij de keuze voor één vaste boete van 250 euro per inbreuk. Naar ik heb begrepen, zou dat een keuze zijn geweest voor eenheid en uniformiteit van toepassing over het gehele land en komt het overeen met het bedrag van de minnelijke schikking in de omzendbrief van het College van procureurs-generaal, maar de keuze heeft toch ook heel wat nadelen. Zij laat geen variaties in de

de la légalité et de l'opportunité de l'arrêté de pouvoirs spéciaux que de sa mise en œuvre concrète et de son contenu.

Sur la base de l'article 5 de loi de pouvoirs spéciaux, le gouvernement peut instaurer un règlement relatif aux SAC. Entre la date de l'adoption de la loi de pouvoirs spéciaux et celle à laquelle l'arrêté royal relatif aux SAC est entré en vigueur, onze jours se sont écoulés. En temps de crise, c'est une longue période. À ce moment-là, cette affaire aurait tout aussi bien pu être réglée par le biais d'une proposition de loi, de manière très démocratique donc et en parfaite transparence. En ce qui concerne ce premier contrôle, force m'est de conclure que l'on aurait mieux fait dans ce dossier de laisser la main au Parlement. J'espère dès lors que le gouvernement fera preuve de davantage de retenue au cours de la période qui nous reste encore jusqu'à la fin des pouvoirs spéciaux.

Nous sommes favorables à la création d'un mécanisme de sanction supplémentaire pour l'application des mesures liées au coronavirus. Certes, tous les conseils communaux n'en feront probablement pas usage mais ce n'est pas une tragédie. Il est également positif qu'on ait explicitement opté pour un mécanisme temporaire, valable pendant la durée de la loi de pouvoirs spéciaux.

Toutefois, un régime complémentaire à la loi SAC présente également un certain nombre d'inconvénients, qui auraient pu être évités si on avait adapté l'article 3 de la loi SAC. Par exemple, on pourrait remettre en cause l'amende unique fixe de 250 euros par infraction, qui ne laisse aucune marge de manœuvre en termes de sanctions, qui peut être disproportionnée dans un certain nombre de cas et qui peut

sanctionering toe en in een aantal gevallen zou zij ook disproportioneel zijn en eventueel door een rechter kunnen worden gecorrigeerd.

Heeft dat een rol gespeeld bij het uitsluiten van minderjarigen? Zoals mijn collega al heeft aangegeven, hebben wij immers bij de aanvang wel wat vragen gesteld over de uitsluiting van minderjarigen uit het toepassingsgebied van het KB. Wij zien ook dat deze beleidsmaatregel moeilijk strookt met wat er gebeurt op straat: veel jongeren troepen nog samen, feesten nog op lockdownparty's of spreken met elkaar af. Zij worden door het afzonderlijke systeem dat het KB instelt, ontzien van de mogelijkheid om hen bestuursrechtelijk te straffen. Zij kunnen enkel op de strafrechtelijke manier worden gestraft.

Daarnaast heb ik nog een aantal factuele en cijfergerelateerde vragen, maar ik veronderstel dat daarop vandaag in de commissie niet zal kunnen worden geantwoord. Ik zou die vraag dan ook schriftelijk willen stellen.

01.15 André Flahaut (PS): Monsieur le président, tout d'abord, je voudrais remercier les ministres pour leur présence. Il est fondamental que les ministres du gouvernement viennent assister personnellement à ces réunions de commission pour répondre aux questions.

Ensuite, on peut mener une discussion sans fin entre la voie des propositions de loi ou celle des arrêtés de pouvoirs spéciaux. L'essentiel, c'est qu'il fallait effectivement prendre certaines décisions. Ceci dit, on doit regretter que c'est a posteriori que nous avons l'information qui a déjà été très largement commentée dans la presse et qui fait également l'objet de polémiques.

L'autre élément, c'est le moment de la discussion ici, en séance. En effet, j'ai cru lire, monsieur le ministre, que vous aviez déjà annoncé un durcissement des mesures de contrôle à partir de demain, c'est-à-dire après la tenue du Conseil national de sécurité, tout comme vous aviez déjà annoncé que c'était la fin des manifestations d'envergure dans le courant de l'été. Je crois que si l'on veut rester efficace, il faut respecter les séquences et ce qui a été convenu. Peut-être, sans dévoiler la couronne, y a-t-il des informations complémentaires qui viendront étoffer ce premier arrêté de pouvoirs spéciaux?

01.16 Minister Koen Geens: Mijnheer de voorzitter, beste collega's, minister De Crem en ikzelf hebben eraan gehouden om u zo vroeg mogelijk te woord te staan. Gelet op het paasweekend en de nakende vergadering van de Nationale Veiligheidsraad was dat niet eenvoudig, waardoor wij hier nu op een wat ongebruikelijk uur samenzitten. Ik uit mijn grote dankbaarheid voor uw beschikbaarheid om op zo'n korte termijn de vergadering naar deze avond om 18.00 uur te verplaatsen.

Mijnheer de voorzitter, met uw welbevinden en om toe te laten dat minister De Crem terugkeert naar zijn dringende bezigheden, zal ik eerst iets zeggen over het eerste koninklijk besluit en de vragen in verband met het koninklijk besluit nr. 1 beantwoorden. Collega De Crem kan de administratieve antwoorden daarop voortbouwen. Indien er nadien over de koninklijke besluiten nrs. 2, 3 en 4 nog vragen zijn, ben ik bereid om daarop te antwoorden en ik blijf

éventuellement être corrigée par un juge. Cela a-t-il joué un rôle dans l'exclusion des mineurs de son champ d'application? Nous constatons en effet que cette mesure stratégique est difficilement conciliable avec ce qui se passe sur le terrain: de nombreux jeunes se rassemblent encore, organisent encore des *lockdown parties* ou se donnent rendez-vous. Ils ne peuvent être sanctionnés que pénalement.

En outre, j'ai un certain nombre de questions factuelles et concernant des chiffres que je poserai par écrit.

01.15 André Flahaut (PS): We kunnen blijven discussiëren over de werkwijze. Het belangrijkste was dat er beslissingen werden genomen. Het valt niettemin te betreuren dat de pers eerder op de hoogte was dan wij.

Naar verluidt hebt u reeds aangekondigd dat de controle op de naleving van de coronamaatregelen vanaf morgen, dat wil zeggen na de vergadering van de Nationale Veiligheidsraad, zal worden aangescherpt. Als men efficiënt wil blijven handelen, moet men de volgorde respecteren en niet op de zaken vooruitlopen.

Is er bijkomende informatie beschikbaar in verband met het eerste bijzondere machtenbesluit?

01.16 Koen Geens, ministre: En guise de préambule et en particulier à propos des questions ayant trait aux arrêtés royaux, je souhaiterais formuler d'abord une remarque générale. Quantités de réalisations peuvent être accomplies en onze jours dans les secteurs de l'économie et des soins de santé, mais pour le monde juridique, onze jours représentent une échéance ultracourte. Même par ordonnance unilatérale dans la perspective d'une audience non contradictoire,

uiteraard te uwer beschikking.

Sta me toe om eerst in het algemeen, en zonder vooruit te lopen op wat collega De Crem zo dadelijk zal zeggen, op te merken dat elf dagen in het recht een korte termijn is. In de economie en in de gezondheidszorg kan men op elf dagen mirakelen verrichten, maar in de juridische wereld is elf dagen zowat de kortst denkbare termijn. Zelfs bij een eenzijdig bevelschrift dat tot een niet-tegensprekelijke zitting leidt, is het moeilijk om op die korte termijn het bevelschrift in te dienen, een beslissing te nemen en die beslissing uit te voeren. Ik weet wel dat uw Parlement een en ander nog sneller gedaan zou hebben, maar ook desgevallend zou elf dagen een korte termijn geweest zijn. Onder de omstandigheden vind ik, zonder ons op de borst te kloppen, dat wij het er in een redelijke tijdsperiode van afgebracht hebben.

Mede gelet op de ernst van de situatie was dat ook nodig. Ik had het gevoel, maar ik moet dat in heel omfloerste bewoordingen zeggen, dat de beslissing om niet naar de Raad van State te gaan niet alleen door de regering werd gedragen. Ik had het gevoel dat dit een veel breder draagvlak had bij de tien partijen die deel uitmaken van de nationale unie. U kent mij allemaal als een zeer voorzichtig man, ik zou dat nooit alleen op mijn frêle schouders hebben genomen.

Ten derde, ik ben een beetje verbaasd hier verschillende eminente collega's uit de mooiste provincie van België, die Vlaams-Brabant is, te horen zeggen dat die provincie absoluut geen GAS-boetes nodig heeft. Er zijn nog andere provincies die ze niet nodig hebben. Collega Vandemput, voor een minister van Justitie zou het formidabel zijn om te kunnen zeggen dat wij het alleen met het strafrecht kunnen regelen omdat wij de onmiddellijke inning en een performant parket hebben.

Wil nu dat er in het Rijk dat het uwe en het onze is, een vrij dringende vraag was om dit administratief te kunnen regelen, voor wie dat wil. De gemeentelijke autonomie wordt perfect gerespecteerd, elke gemeente doet precies wat ze wil. Met een snelheid die zo groot is als die van de ministers bij het nemen van het volmachtbesluit – misschien nog sneller, in minder dan elf dagen –, heeft het College van procureurs-generaal samen met de minister van Binnenlandse Zaken onmiddellijk gezegd dat wij dit zo goed mogelijk zullen regelen, zodat elke gemeente precies kan doen wat ze wil. Ze kan gemeentelijke administratieve sancties opleggen of ze kan dat niet doen. Binnen die omstandigheden kan niemand ongelukkig zijn, want de boete is dezelfde in elke gemeente.

De strafrechtelijke boete sluit daarbij aan, voor wie dat niet wil. Het strafrecht sluit ook perfect aan bij de GAS-boetes voor wie recidiveert in de gemeenten waar er GAS-boetes worden opgelegd en vanaf de eerste keer in de gemeenten waar geen GAS-boetes worden opgelegd.

Velen, en collega De Crem zal daarop terugkomen, vragen zich af waarom geen advies werd gevraagd aan de Raad van State. Er is ook een vraag gesteld naar retroactiviteit. Iedereen weet dat in het sanctierecht en in het strafrecht de retroactiviteit niet mogelijk is. Daarom konden wij moeilijk dat advies van de Raad van State vragen, want een aantal gemeenten en vooral grote steden – ik besef dat de meesten onder u in een grote stad wonen, ik in het bijzonder, in

il est difficile dans un tel délai, d'introduire l'ordonnance, de statuer et d'exécuter cette décision. Compte tenu des circonstances aujourd'hui difficiles, il me paraît que nous avons travaillé rapidement.

C'était nécessaire au vu de la situation et il me semblait également que la décision de ne pas consulter le Conseil d'État était largement soutenue par les dix partis de l'unité nationale.

Je m'étonne par ailleurs d'entendre certains membres affirmer ici que les amendes SAC ne sont absolument pas nécessaires dans certaines provinces. En ma qualité de ministre de la Justice, je ne puis prétendre que le seul droit pénal permet de régler la situation, avec des perceptions immédiates et un parquet capable de tenir le rythme. L'autonomie communale est parfaitement respectée. Le Collège des procureurs généraux a indiqué très rapidement, avec le ministre de l'Intérieur, que le problème serait réglé au mieux.

Chaque commune peut opter ou non pour les amendes SAC, qui sont identiques dans toutes les communes. L'amende pénale vient en complément pour qui ne veut pas. De même, le droit pénal complète parfaitement les amendes SAC en cas de récidive dans les communes qui appliquent les amendes SAC et dès la première infraction dans les communes où les amendes SAC ne sont pas d'application.

Eu égard au fait qu'aucune rétroactivité n'est possible dans le droit pénal, nous pouvions difficilement demander l'avis du Conseil d'État, car plusieurs villes et communes demandaient à pouvoir recourir d'urgence aux amendes SAC. Nécessité fait loi.

L'approche pénale était déjà activée par l'arrêté ministériel De Crem et les articles 182 et 187

Huldenberg – waren heel dringend vragende partij voor GAS-boetes.

Nood breekt wet en om die reden hebben wij het advies van de Raad van State niet gevraagd, volgens mij met een vrij breed draagvlak, zonder het geheim van de beraadslaging te verraden.

De strafrechtelijke aanpak was reeds voordien geactiveerd, door de combinatie van, enerzijds, het ministerieel besluit, het besluit-De Crem, dat iedereen wel kent, en anderzijds de artikelen 182 en 187 van de wet betreffende de civiele veiligheid. Na een eerste fase, waarin de nadruk ook werd gelegd op waarschuwingen, werd al snel een strengere aanpak geïmplementeerd, met de omzendbrief van het College van procureurs-generaal van 25 maart.

De omzendbrief wordt dagelijks geëvalueerd, rekening houdend met de evolutie van de situatie en de nieuwe door de overheid getroffen maatregelen. Dit heeft reeds geleid tot een nieuwe versie van de circulaire, die op 7 april is aangenomen en waarover de voorzitter van het College van procureurs-generaal gisterenavond nog op televisie commentaar heeft gegeven. Deze omzendbrief voorziet bijvoorbeeld in een minnelijke schikking bij een eerste inbreuk, tenzij de persoon duidelijk te goeder trouw is. Er wordt overgegaan tot dagvaarding vanaf de tweede inbreuk.

Men moet voorzichtig zijn met de cijfers, aangezien gewerkt wordt in een zeer korte en recente tijdspanne. Toch zal ik er reeds een aantal geven, maar ze zijn voorlopig en staan nog zeker niet toe om een totaalbeeld te vormen, noch om conclusies te trekken. Meerdere cijfers die werden gevraagd, zijn momenteel ook nog niet beschikbaar. Dit betreft het aantal feiten dat werd vastgesteld op basis van andere strafrechtelijke inbreuken dan degene waarin de wet betreffende de civiele veiligheid voorziet.

Ik kan mededelen dat ongeveer 27.300 feiten door de politiediensten werden geregistreerd in de ANG, de Algemene Nationale Gegevensbank, in het kader van inbreuken op de maatregelen in de strijd tegen COVID-19, sinds de invoering ervan tot op datum van 13 april 2020. Er werden reeds 2.800 voorstellen tot minnelijke schikking gedaan door het parket zelf. Het grootste deel, ongeveer 2.400, betreft minnelijke schikkingen van 250 euro, ongeveer 50 betreffen zwaardere overtredingen van 750 euro en de rest ligt tussen 250 en 1.500 euro.

Il y aurait déjà une quarantaine de citations devant les tribunaux. Vous avez vu à plusieurs reprises à la télévision un cas exemplaire au tribunal correctionnel de Bruxelles pour vous montrer que les tribunaux poursuivent après le parquet.

La transaction permet à la personne, si elle reconnaît les faits et paie le montant prévu qui est de 250 euros pour les particuliers, de ne plus faire l'objet de poursuites pénales. La sanction pénale peut en effet être beaucoup plus élevée. La transaction pénale est aussi utile pour éviter d'engorger les tribunaux.

S'agissant de ce montant de base de 250 euros pour les particuliers et les différences de revenus entre ceux-ci, c'est une question de politique criminelle intéressante mais elle n'est pas nouvelle. Aujourd'hui, les infractions de roulage, telles que les excès de vitesse,

de la loi relative à la Protection civile. Après une première phase axée surtout sur les avertissements, c'est à présent la circulaire du Collège des procureurs généraux du 25 mars qui est d'application. Celle-ci fait l'objet d'une évaluation annuelle et a débouché sur une nouvelle version, le 7 avril, dans laquelle est prévue une transaction amiable pour la première infraction, sauf si la personne concernée est de bonne foi, et une citation à partir de la deuxième infraction.

Je peux communiquer des chiffres, mais sous réserve, eu égard à la brièveté de la période. Jusqu'au 13 avril 2020, dans le cadre des infractions aux mesures prises dans la lutte contre le COVID-19, les services de police ont enregistré environ 27 300 faits dans la Banque de données Nationale Générale (BNG). Par ailleurs, le parquet a formulé 2 800 propositions de transaction amiable, dont environ 2 400 de 250 euros, environ 50 portant sur des infractions plus graves, de 750 euros, et le reste pour des montants allant de 250 à 1 500 euros.

Een veertigtal mensen zou al gedagvaard zijn. De rechtbanken vervolgen na het parket. Wie de feiten erkent en 250 euro betaalt, wordt niet meer strafrechtelijk vervolgd. Dat bedrag ligt lager dan de strafrechtelijke sancties. Met de minnelijke schikking kunnen we voorkomen dat de rechtbanken overspoeld worden.

Het inkomensverschil tussen particulieren is een vaak terugkerende kwestie in het strafrechtelijk beleid. Ook de boetes voor verkeersover-

sont sanctionnées de la même manière, peu importe la marque du véhicule et l'état de fortune de l'auteur.

Les chiffres relatifs aux montants donnent une idée de la répartition entre particuliers et entreprises mais, là aussi, il faut être prudent avec les chiffres.

Je peux vous indiquer que le recours à la transaction pénale immédiate est désormais possible. La police propose, dans certains cas, un paiement par Bancontact ou smartphone au moment de la constatation de l'infraction. Un gros travail a été réalisé pour rapidement augmenter le nombre de terminaux Bancontact disponibles et pour adapter les processus.

Certaines questions portent sur l'application par le parquet des formulations contenues dans l'arrêt ministériel. Il appartient à chaque magistrat du ministère public de vérifier si les éléments constitutifs sont réunis et, dans l'affirmative, d'apporter aux faits une réponse pénale à la mesure de leur gravité et de leurs conséquences possibles ou avérées sur la santé publique. Il reviendra aux cours et tribunaux d'en apprécier la matérialité, leur imputabilité et de les sanctionner.

Er moet op worden gewezen dat de bepalingen van de COL 6/2020 het volgende voorschrijven. Er wordt systematisch een omstandig proces-verbaal opgesteld waarin de toelichting over de omstandigheden van de inbreuk wordt gegeven, behalve wanneer er duidelijk sprake is van goede trouw bij de betrokken persoon. De onmiddellijke minnelijke schikking dient te worden voorbehouden voor gevallen waarin weinig of geen interpretatie mogelijk is, bijvoorbeeld de verplichte sluiting van een winkel of handelszaak of het verbod van samscholing. In zijn persbericht betreffende de COL 6/2020 herinnert het College van procureurs-generaal daaraan.

Het College, dat krachtens de wet garant staat voor de coherente uitwerking en coördinatie van het strafrechtelijk beleid in het hele land, onderstreept dat het belangrijk is dat de parketten, de arbeids-auditoraten en de politiediensten erover waken dat de beperkende maatregelen strikt worden toegepast, maar dat dat tegelijkertijd bedachtzaam en rechtvaardig moet gebeuren, teneinde te vermijden dat er een gevoel van onrechtvaardigheid bij de bevolking zou ontstaan. De FAQ's zijn een interpretatie-instrument. Het College vermeldt de FAQ's expliciet in zijn circulaire.

Zoals u hebt begrepen, is de omzendbrief COL 6/2020 van het College een belangrijk instrument om te zorgen voor een uniforme toepassing van het strafrechtelijk beleid over inbreuken op de inperkingsregels. Die omzendbrief is tevens het basisinstrument voor de verhouding tot de GAS-boetes die mogelijk gemaakt worden door het recente KB, waarop collega De Crem zo dadelijk zal ingaan.

Meerdere vragen die u gesteld hebt, hadden betrekking op de relatie met de lokale parketten bij de toepassing van het KB en de gemeentelijke administratieve sancties. Ik herinner u eraan dat wij de

trekkingen zijn voor iedereen even hoog, ongeacht het vermogen van de dader.

In de cijfers wordt er dan wel een onderscheid gemaakt tussen particulieren en bedrijven, toch moet er voorzichtig mee worden omgesprongen.

Voortaan kan de boete bij de vaststelling van het misdrijf via een onmiddellijke minnelijke schikking in strafzaken betaald worden met Bancontact of met de smartphone. De procedure werd aangepast en er zijn meer betaalterminals ter beschikking.

Wat de toepassing van het ministerieel besluit door het parket betreft, komt het elke magistraat toe na te gaan of de constitutieve elementen van het misdrijf aanwezig zijn en daar een passend strafrechtelijk gevolg aan te geven.

Selon les dispositions de la circulaire COL 6/2020, un procès-verbal doit être dressé systématiquement, sauf en cas de bonne foi. La transaction immédiate doit être proposée dans les cas pour lesquels il n'y a pas ou peu de marge d'interprétation quant aux infractions. Les parquets, les auditorats du travail et les services de police doivent veiller à ce que les mesures soient certes appliquées strictement, mais aussi de manière réfléchie et équitable, afin d'éviter de créer un sentiment d'injustice. La liste FAQ est un instrument d'interprétation. La circulaire constitue également l'instrument de base pour l'application des amendes SAC, sur lesquelles le ministre De Crem se penchera de plus près tout à l'heure.

Dans la mesure où certains comportements doivent continuer à faire l'objet d'un traitement pénal, il n'était pas non plus possible d'adopter une approche uniquement administrative. Par ailleurs, toutes les communes ne sont pas équipées pour infliger

strafrechtelijke aanpak niet volledig konden vervangen door een administratieve aanpak. Dat was niet gepast, omdat bepaalde ernstige gedragingen onder de strafrechtelijke aanpak moeten blijven. Het was ook niet mogelijk, omdat niet alle gemeenten uitgerust zijn voor GAS-boetes en dat ook niet willen zijn, wat ik heel goed begrijp.

De strafrechtelijke en de bestuurlijke aanpak bestaan dus naast elkaar. Wij noemen dat soort inbreuken gemengd, *des infractions mixtes*. Om de gemeentelijke administratieve sancties mogelijk te maken, was het nodig om de verhouding met de strafrechtelijke aanpak te regelen.

Dans la loi sur les sanctions administratives communales, cette relation est réglée par un protocole entre le parquet local et la commune. Cela semblait être un mécanisme trop lourd avec le risque de trop grandes disparités d'une commune à l'autre. L'arrêté royal, largement basé sur la loi sur les sanctions administratives communales, s'en écarte sur ce point précis: il ne faut plus de protocole avec le parquet local.

Ceci est remplacé par la circulaire du Collège que nous avons déjà mentionnée. Sa version du 7 avril règle explicitement la relation avec les sanctions administratives. Cette relation peut être résumée comme suit. Chaque commune décide si elle veut ou non recourir aux sanctions administratives communales, il n'y a aucune obligation. Si la commune ne veut ou ne peut recourir aux sanctions administratives communales, l'approche pénale reste d'application.

Nous sommes conscients du fait que cela va créer des différences suivant l'endroit où l'infraction a été commise. Mais c'est déjà la situation actuelle pour toutes les infractions mixtes existantes. Nous avons veillé à ce que les montants des sanctions administratives et de la transaction pénale soient similaires.

Si la commune recourt aux sanctions administratives communales, elle ne peut le faire que dans les limites fixées par la circulaire du Collège. En particulier, cela signifie que les sanctions administratives ne sont plus possibles dès que la personne a commis une deuxième infraction. Dans ce cas, l'approche pénale prend systématiquement la main.

Tot daar mijn korte toelichting en nu laat ik collega De Crem de GAS-boetes toelichten.

01.17 **Pieter De Crem, ministre:** Chers collègues, mesdames et messieurs, en guise d'introduction, je vous rappelle que l'arrêté royal n° 1 du 6 avril 2020 a permis d'introduire et d'imposer, au niveau communal, une amende administrative de 250 euros pour des infractions pénales à l'arrêté ministériel du 23 mars 2020 portant des mesures d'urgence pour limiter la propagation du virus COVID-19.

Il s'agit, pour être tout à fait clair, d'un arrêté de pouvoirs spéciaux, pris sur base de l'article 5 de la deuxième loi du 27 mars 2020

des amendes SAC. Il s'agit donc d'infractions 'mixtes' et il était nécessaire, de ce fait, de régler le rapport entre les amendes SAC et l'approche pénale.

De wet op de gemeentelijke administratieve sancties (GAS-wet) voorziet in een protocol tussen het lokale parket en de gemeente. Om het mechanisme te verlichten en te grote discrepanties te voorkomen werd het protocol bij koninklijk besluit door de omzendbrief van het College van 7 april vervangen.

Elke gemeente beslist of ze gebruikmaakt van gemeentelijke administratieve sancties. In voorkomend geval blijft de strafrechtelijke benadering van toepassing. Afhankelijk van de plaats van de inbreuk bestaan er al verschillende sancties. We hebben ervoor gezorgd dat de bedragen van de administratieve sancties en de minnelijke schikking in strafzaken analoog zijn.

Als de gemeente van de gemeentelijke administratieve sancties gebruikmaakt, moet ze dat doen binnen de grenzen die in de omzendbrief van het College vastgelegd werden. In geval van een tweede inbreuk wordt de zaak systematisch aan de strafrechter toevertrouwd.

01.17 **Minister Pieter De Crem:** Overeenkomstig het koninklijk besluit nr. 1 van 6 april 2020 kan er op het gemeentelijke niveau een administratieve sanctie van 250 euro voor strafrechtelijke inbreuken op het ministerieel besluit van 23 maart 2020 ingevoerd en opgelegd worden. Op

habilitant le Roi à prendre des mesures de lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19.

Le 7 avril 2020, le Collège des procureurs généraux près les cours d'appel a actualisé sa circulaire 06/2020 à la lumière de ce nouvel arrêté royal n° 1, comme le ministre de la Justice vient de souligner.

Le chapitre II de la circulaire 06/2020 du Collège des procureurs généraux comprend entre autres des directives contraignantes lorsqu'une commune décide d'imposer des sanctions administratives communales pour des infractions à l'arrêté ministériel du 23 mars 2020. Cette circulaire doit ensuite être jointe au règlement communal.

Le point 3.1.1. de la circulaire est particulièrement important pour les services de police. Ce point traite en effet de la constatation des faits et de l'enquête.

Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, vrijdag jongstleden, 10 april 2020, heb ik een ministerieel schrijven gericht tot de steden en gemeenten met een toelichting omtrent de mogelijkheid geboden door het KB nr. 1 en met een voorbeeldbepaling voor een gemeentelijk reglement of gemeentelijke verordening die gebruikt kan worden om in het systeem te stappen.

Ik wil ook benadrukken dat het nieuwe systeem van de GAS-boetes complementair is. Daar waar men verkiest om niet in dit systeem te stappen, zoals u reeds eerder aanhaalde, bijvoorbeeld omdat de betreffende gemeente ook niet bij klassieke overlast voor een GAS-reglementering heeft gekozen, zal de strafrechtelijke aanpak, met inbegrip van minnelijke schikkingen, ervoor zorgen dat er geen straffeloosheid is.

Zowel in het systeem van de strafrechtelijke aanpak als in het systeem van de GAS-boetes is er een mogelijkheid van onmiddellijke inning indien de overtreder erkent en akkoord gaat. Wanneer een gemeente ervoor kiest het KB nr. 1 toe te passen, dan zal het openbaar ministerie enkel een vervolging instellen in geval van samenloop met een andere strafrechtelijke inbreuk die niet met een administratieve sanctie kan worden gesanctioneerd of in geval van herhaling.

Voor andere inbreuken wordt een afzonderlijk pv opgesteld en deze zullen de normale afhandelingswijze kennen, zo stelt omzendbrief 06/2020, waarnaar verwezen werd. Bij recidive wordt conform omzendbrief 06/2020 overgegaan tot een rechtstreekse dagvaarding. De onmiddellijke inningen zullen beperkt moeten blijven tot de eerste vaststellingen van in het bijzonder de gevallen waarbij weinig of geen interpretatie mogelijk is, bijvoorbeeld de verplichte sluiting van een winkel of het verbod op samenscholing.

Voor de onmiddellijke minnelijke schikking zijn betaalterminals ter beschikking gesteld door Justitie. Voor de onmiddellijke inning van de GAS-boetes zullen de gemeenten voor de nodige middelen moeten zorgen. De gemeenten die reeds het systeem van onmiddellijke inning in de praktijk ingevoerd hebben in het kader van de GAS-wetgeving, die inderdaad ook in beperkte gevallen de onmiddellijke inning toelaat,

7 april 2020 heeft het College van procureurs-generaal zijn omzendbrief 06/2020 in het licht van dat nieuwe koninklijk besluit aangepast.

Het hoofdstuk II van die omzendbrief 06/2020 bevat bindende richtlijnen ingeval een gemeente beslist om GAS-boetes op te leggen voor inbreuken op het ministerieel besluit van 23 maart 2020. Die omzendbrief moet aan het gemeentereglement toegevoegd worden. Het punt 3.1.1. van de omzendbrief behelst de vaststelling van de feiten en het onderzoek.

Le 10 avril, j'ai envoyé à toutes les villes et communes un document explicatif relatif à l'arrêté royal n° 1 ainsi qu'un exemple de dispositions pouvant être prises dans le cadre d'un règlement communal ou d'une ordonnance communale permettant de participer à ce système. Toute impunité est exclue étant donné que ce dispositif est complémentaire à l'approche pénale.

Les deux systèmes permettent une perception immédiate si le contrevenant donne son assentiment. En cas d'amende SAC, le ministère public n'engagera des poursuites qu'en cas d'infraction pénale simultanée ne pouvant pas être sanctionnée par une amende SAC ou s'il s'agit d'une récidive. Pour les autres infractions, un procès-verbal distinct sera établi et traité de la manière ordinaire. En cas de récidive, il y aura une citation directe.

La perception de la transaction immédiate passe par les terminaux de paiement de la Justice, celle des amendes SAC, par les moyens fournis par les communes. Celles-ci peuvent, en outre, opter pour la procédure classique passant par le fonctionnaire sanctionnateur. Certaines infractions, telles que cracher en direction de policiers, sont plus

zal men ongetwijfeld gebruik kunnen maken van de reeds in plaats gestelde betaalterminals.

Ik wil nogmaals benadrukken, mijnheer de voorzitter en mijnheer de minister van Justitie en vice-premier, dat gemeenten niet verplicht zijn om de onmiddellijke inning toe te passen voor GAS-boetes. Ze kunnen ook opteren voor de klassieke procedure via de sanctionerend ambtenaar. Voor de gemeenten zal de praktijk dus erg aansluiten bij wat zij nu reeds wel of niet doen.

Voor sommige misdrijven, zoals spuwen op agenten, zal de overtreder er echter niet met een minnelijke schikking van af geraken, maar streng worden gestraft, zoals u kan lezen in de omzendbrief.

Uiteraard vind ik dat lokale politiekorpsen zich redelijk moeten opstellen, maar de ernst van de situatie vereist ook dat er nauwgezet op wordt toegezien dat de maatregelen om het virus tegen te gaan ook door iedereen worden nageleefd.

Indien iemand van oordeel is dat hij of zij niet in overtreding is en daarover van mening verschilt met de verbalisant van de politie, en nadien in het geval van een GAS-procedure met de sanctionerend ambtenaar, dan kan betrokkene in de latere procedure verweer laten gelden en eventueel in beroep gaan. Bij het GAS-systeem wordt het beroep ingediend bij de politierechtbank voor behandeling volgens de burgerlijke procedure.

Het koninklijk besluit nr. 1 van 6 april 2020 werkt niet retroactief. Het is dus nog te vroeg om te reflecteren over eerste cijfers. Wat de gebeurlijke monitoring betreft, wil ik in eerste instantie monitoren welke en hoeveel gemeenten kiezen voor het effectief invoeren van het GAS-systeem voor de inbreuken op het MB van 23 maart 2020. De steden en gemeenten hebben een vijfjaarlijkse rapportageverplichting op basis van artikel 52 van de GAS-wet, de wet op de gemeentelijke administratieve sancties. Daarin wordt een overzicht gegeven van het aantal administratieve geldboetes die werden opgelegd, voor welke categorieën van inbreuken dat gebeurde en de procedurele moeilijkheden waartoe de toepassing van deze wet aanleiding heeft gegeven.

Monsieur le président, chers collègues et monsieur le ministre de la Justice et vice-premier ministre, en ce qui concerne l'introduction du système SAC, le conseil communal peut ou doit adopter un règlement.

Il me semble qu'une commune ne doit pas nécessairement faire référence à l'article 187 de la loi du 15 mai 2007 relative à la sécurité civile mais bien à l'arrêté royal n° 1 "portant sur la lutte contre le non-respect des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19 par la mise en place de sanctions administratives communales".

L'article 1er dudit arrêté de pouvoirs spéciaux stipule qu'une amende administrative peut également être infligée pour les infractions visées à l'article 187 de la loi précitée du 15 mai 2007 dans la mesure où celles-ci concernent le refus ou l'omission de se conformer aux mesures ordonnées en application de l'article 182 de cette loi.

lourdement sanctionnées. Les agents des polices locales doivent évidemment adopter une attitude raisonnable, mais il n'empêche que la situation est grave et que les mesures doivent, par conséquent, être respectées.

Toute personne qui considère qu'elle a été injustement sanctionnée peut interjeter appel. Dans le cadre de la procédure SAC, le recours est introduit auprès du tribunal de police en vue d'un traitement conformément à la procédure civile.

L'arrêté royal n'a pas d'effets rétroactifs. Se lancer dans une évaluation des chiffres est, donc, prématuré. Nous analysons dans un premier temps quelles sont les communes qui optent pour le système SAC. En vertu de la loi sur les SAC, elles sont, par ailleurs, soumises à l'obligation de présenter un rapport quinquennal sur cette loi.

Voor de invoering van het GAS-systeem kan of moet de gemeenteraad een reglement goedkeuren. Een gemeente moet niet noodzakelijk verwijzen naar artikel 187 van de wet van 15 mei 2007, maar wel naar het koninklijk besluit nr. 1, dat bepaalt dat er een administratieve boete kan worden opgelegd in geval van overtredingen zoals bedoeld in artikel 187 van de wet van 15 mei 2007.

In deze uitzonderlijke tijden hebben de minister van Justitie en ik ervoor gekozen om geen bemiddelingsprocedures en alternatieve sancties te voorzien voor inbreuken op het ministerieel besluit van 23 maart 2020. Wij moeten sociale interactie immers tot een minimum beperken. Wij hebben gekozen voor een eenvormige en eenduidige aanpak, waarbij de sanctie van 250 euro is afgestemd op deze van de minnelijke schikking voor particulieren in de strafrechtelijke aanpak. Op die wijze verkrijgen we maximale uniformiteit over het gehele grondgebied, ook al wordt het GAS-systeem niet door elke stad of gemeente ingevoerd.

Voor minderjarigen voorziet de GAS-wet in een bijzondere regeling, met onder meer een bemiddelingsprocedure en de aanwezigheid van een advocaat, en met een beroepsmogelijkheid via de jeugdrechtbank in plaats van de politierechtbank. In deze coronatijden zijn bemiddelingsprocedures echter niet dienstig, rekening houdend met de afstand. Daarom werd verkozen om de minderjarigen uit te sluiten van de toepassing van de GAS-boetes voor overtredingen van de coronamaatregelen. Dit betekent evenwel niet dat minderjarigen de coronamaatregelen naast zich neer kunnen leggen, integendeel. Voor minderjarigen die zich niet aan de regels houden zal steeds een pv worden opgesteld en zal er steeds contact worden opgenomen met de ouders of de instelling waar de jongere verblijft. Aan elk pv zal gevolg worden gegeven door het parket. Dat gevolg *kan* gaan tot de vordering van de jeugdrechter. Wanneer een minderjarige het samenscholingsverbod blijft negeren of spuugt op andere mensen, dan kan er een onmiddellijke voorleiding op het parket of bij de jeugdrechter plaatsvinden. Ik verwijs voor meer details naar de omzendbrief van het College van procureurs-generaal.

Ik ga er dan ook van uit dat personen die van oordeel zijn dat hen onterecht een GAS-boete door een gemeente werd opgelegd, hun verweer zullen laten gelden en desnoods beroep zullen aantekenen. Voor elke beoogde of opgelegde GAS-boete moet uiteraard nagegaan worden wat de juridische basis is en indien deze ontbreekt, dan is de logische consequentie dat zij niet wordt opgelegd dan wel ongedaan wordt gemaakt. Het is voor ieder individueel dossier aan de bevoegde lokale instanties om hierover finaal te oordelen. Momenteel heb ik nog geen cijfers over zulke dossiers en geen lijst van gemeenten waar deze problematiek zich heeft voorgedaan of zou hebben voorgedaan.

De inkomsten van de GAS-boetes opgelegd overeenkomstig het KB nr. 1 vloeien naar de gemeente- of stadskas, net zoals de inkomsten ingevolge de algemene GAS-reglementering. De inkomsten van de minnelijke schikkingen overeenkomstig de omzendbrief 06/2020 vloeien in eerste instantie naar Justitie.

Tot zover mijn antwoord, mijnheer de voorzitter en collega's, in aanvulling op wat de minister van Justitie en mijn collega in de regering u heeft geantwoord.

De **voorzitter**: Ik dank de beide ministers. Collega's, wensen bepaalde fracties daarop nog te repliceren?

01.18 Khalil Auasti (PS): Monsieur le président, messieurs les ministres de la Justice et de l'Intérieur, je suis désolé de devoir dire que je ne sais pas si nous participons à une commission de la Chambre des représentants ou à une conférence de presse du

Eu égard à la nécessité de limiter les interactions sociales, nous n'avons pas prévu de procédures de médiation ni de peines de substitution pour les infractions à l'arrêté ministériel du 23 mars 2020. Cela garantit par ailleurs une uniformité maximale, même si toutes les communes ne recourent pas au dispositif des SAC.

Les mineurs ne peuvent pas se voir infliger de telles sanctions en cas de violation des mesures visant à lutter contre le coronavirus, mais un procès-verbal est toujours dressé et des contacts sont toujours pris avec les parents ou, le cas échéant, avec une institution responsable. De plus, le parquet donne suite à tous les procès-verbaux.

Il va sans dire que toute SAC proposée ou imposée doit se fonder sur une base juridique, sans quoi l'amende ne sera pas infligée ou sera nulle et non avenue. Il appartient aux autorités locales compétentes d'en juger. Je ne dispose pas de chiffres à ce sujet.

Les sommes perçues dans le cadre des SAC arrivent dans les caisses des communes ou des villes; celles perçues dans le cadre des règlements à l'amiable sont d'abord versées à la Justice.

01.18 Khalil Auasti (PS): Ik heb geen enkel antwoord gekregen, want er is enkel een uiteenzetting gegeven over het bijzondere-

ministre de l'Intérieur. Je suis navré de devoir être aussi sévère mais énormément de questions ont été posées et je n'ai reçu aucune réponse; je n'ai entendu que l'exposé de l'arrêté royal de pouvoirs spéciaux n° 1.

S'il s'agit simplement d'entendre la relecture des articles et ne répondre à aucune question, j'estime qu'il n'est nullement question d'un contrôle parlementaire adéquat.

Nous avons posé une question relative au choix philosophique en cas de récidive, ce à quoi vous n'avez pas répondu. Nous avons posé une question quant au choix idéologique consistant simplement à donner une amende pénale, sans appliquer les autres mesures, ce à quoi vous n'avez pas non plus répondu.

En revanche, vous avez répondu à une autre question en confirmant que les bourgmestres et les communes se retrouveront seuls face à leurs responsabilités dans cet imbroglio juridique et devront décider, en fonction de l'amende, en fonction de la contestation qui est faite, si l'amende administrative est maintenue ou non. Donc, vous renvoyez l'ensemble de la responsabilité, alors que le cadre juridique est extrêmement complexe, que nous connaissons beaucoup de tensions et alors que chacun tente de faire de son mieux, aux bourgmestres et aux communes en leur disant de se débrouiller. C'est inadmissible!

De **voorzitter**: Collega's, ik wil verwijzen naar datgene wat ook in de Conferentie van voorzitters werd afgesproken. Ik heb de antwoorden van de ministers ook zeer aandachtig beluisterd. Ik had wel de indruk dat op zeer vele, zelfs zo goed als alle vragen werd geantwoord. Als een lid meent dat een bepaalde vraag niet beantwoord is, heeft hij het recht een vraag opnieuw in te dienen. Hier geldt de parlementaire procedure ter zake. Dat is de afspraak die we in de Conferentie van voorzitters hebben gemaakt.

Ondertussen hebben ook collega De Wit en collega Crombez het woord gevraagd.

Collega De Wit heeft het woord.

01.19 Sophie De Wit (N-VA): Ik zal erg kort zijn.

Ik heb de antwoorden gehoord en ik moet de vorige collega bijtreden. De antwoorden zijn zeer kort. Ik hoorde de collega van de PS daarnet zeggen dat veel burgemeesters het gevoel hebben dat ze hun plan moeten trekken. Ik kan bevestigen dat dit op lokaal vlak inderdaad zo is, niet alleen wat de handhaving betreft.

Aangezien er niet meteen geantwoord is door de minister, zal ik het doen. Wie was vragende partij voor deze GAS-reglementering? Heel veel lokale besturen, volgens mij, en ook heel veel politiemensen. Zo zouden ze immers adequaat kunnen optreden in vele gevallen. Ze hebben erop gewacht en gehoopt, maar het KB en de teksten die voorliggen bleken enkel procedureel en inhoudelijk ongelooflijk moeilijk werkbaar te zijn. Ze vroegen bovendien nog meer tijd; vandaar de keuze voor de minnelijke schikking op de meeste plaatsen, en dan nog bij overschrijving om het besmettingsgevaar nog meer te beperken.

machtenbesluit nr. 1: dat kun je geen parlementaire controle noemen. U bent niet ingegaan op de beleidskeuze in geval van recidive of op de ideologische keus voor de strafrechtelijke boete als enige oplossing.

De gemeenten zullen er alleen voor staan in dit juridische imbroglio en u zegt tegen de burgemeesters dat ze het zelf moeten uitzoeken!

Le **président**: Il a été convenu en Conférence des présidents que les membres qui estiment ne pas avoir obtenu du ministre une réponse à leur question peuvent réintroduire celle-ci. Il me paraît toutefois que le ministre a répondu à quasiment toutes les questions.

01.19 Sophie De Wit (N-VA): Ces réponses étaient pour le moins succinctes. Les bourgmestres n'ont en effet qu'à se débrouiller. De nombreux pouvoirs locaux étaient demandeurs de cette réglementation SAC, mais l'arrêté royal s'avère difficile à appliquer. Ces mêmes pouvoirs locaux et les zones de police demandaient également plus de temps et ont, dès lors, préféré la transaction assortie d'un virement bancaire, afin de limiter les risques de contamination. Le respect des règles sera assuré sur le terrain, mais c'est une occasion manquée.

Ik denk dat dit op bepaalde vlakken een gemiste kans is, maar het is nu zo. Maar geen nood, men zal op het terrein wel handhaven en doen wat men moet doen. Men zal lokaal zijn taak wel ter harte nemen. Het is gewoon jammer. Het had een mooi instrument kunnen zijn voor lokale overheden en politiezones, maar het zal op een andere manier moeten gebeuren, en dat zal ook gebeuren.

01.20 John Crombez (sp.a): Ik dank de ministers voor de antwoorden die ze wel hebben gegeven, maar ik sluit me aan bij de twee vorige collega's, in het bijzonder wat hun commentaar ten aanzien van de minister van Binnenlandse Zaken betreft. In deze tijden van zeer speciale omstandigheden, heeft het geen zin om enkel de eigen instrumenten te willen doordrukken, zonder zelfs maar de moeite te doen om op concrete vragen te antwoorden. Wat is het belang van een parlementaire vergadering dan anders? Op zeer concrete vragen aan de minister van Binnenlandse Zaken komt geen antwoord. Dat is mijn eerste opmerking over het KB. Het is nodig om uniformiteit, proportionaliteit en duidelijkheid te bieden.

Mijnheer de minister, die antwoorden worden niet gegeven op het einde van uw 'voorleessessie'. U hebt het volgende verklaard. Ik zal het letterlijk herhalen: "Wij moeten nagaan wat de juridische basis is en oordelen of ze al dan niet ontbreekt."

Dat is de hele essentie. De vragen naar duidelijkheid gaan precies over die juridische basis. Dat wij nu al zoveel discussies achter de rug hebben, is omdat het moeilijk is voor uw politie maar ook voor de bevolking. Wat nu voorligt, is uw eindconclusie wat u faalt hier in het Parlement te doen, wat ik bijzonder betreurt.

Mijnheer de voorzitter, ik zal mijn vragen zelfs niet herhalen.

01.21 Jessika Soors (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, heren ministers, ik dank u allebei voor uw uiteenzetting en voor bepaalde antwoorden.

Ik ben echter, net als de heer Crombez, niet gerustgesteld over de juridische basis van de manier waarop nu wordt gesanctioneerd. Ik herhaal dat er tegenstrijdigheden bestaan tussen het ministerieel besluit en de richtlijnen van het Crisiscentrum. Ik herhaal dat de richtlijnen van het Crisiscentrum bij momenten interpretaties zijn van zaken die niet in het ministerieel besluit staan, waardoor wij in juridisch drijfzand belanden.

Die onduidelijkheid is nergens goed voor en wordt alleen maar groter indien wij – wij hoorden het ook van mevrouw De Wit, die namens de burgemeesters spreekt – burgemeesters zelf aan zet laten om te interpreteren welke maatregelen zij al dan niet zullen handhaven.

Wij hebben het voorbije weekend een voorbeeld gezien hoe discussies op zulke momenten kunnen oplaaien.

Ik pleit er nogmaals voor die juridische onduidelijkheid weg te werken. Het is mijn stelligste overtuiging dat zulks alleen kan door een ministerieel besluit dat up-to-date, zo duidelijk mogelijk en zo transparant mogelijk is. Ik geloof er sterk in dat wij op die manier de politieagenten die op het terrein voor de handhaving instaan, geven wat zij verdienen, net als de burgers die hun uiterste best doen om

01.20 John Crombez (sp.a): J'abonde dans le sens des deux orateurs précédents. Il est vain de vouloir imposer à tout prix ses propres instruments, sans répondre aux questions concrètes.

Le ministre lui-même a déclaré qu'il fallait vérifier quelle était la base juridique et juger si elle faisait défaut ou non.

L'arrêté royal doit être clarifié. Il ressort de toutes les discussions qu'il est difficile à comprendre pour la police et pour la population. Le ministre ne parvient pas à clarifier devant nous son propre arrêté royal.

01.21 Jessika Soors (Ecolo-Groen): Je ne suis pas non plus rassurée quant à la base juridique sur laquelle se fonde la manière dont on sanctionne actuellement. Il existe des contradictions entre l'arrêté ministériel et les directives du Centre de Crise. Ce manque de clarté ne fera que s'accroître si nous laissons aux bourgmestres eux-mêmes le soin d'interpréter les mesures qu'ils appliqueront ou non. Le flou juridique doit être levé par le biais d'un arrêté ministériel clair, transparent et actualisé.

dag in dag uit de maatregelen na te leven.

01.22 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Monsieur le président, je rejoins certains de mes collègues qui expriment leur indignation par rapport au manque de réponses, notamment à la question que j'avais posée concernant l'incohérence des mesures.

Si on veut qu'elles soient efficaces, comment se fait-il qu'on prenne des mesures sur les sanctions et qu'on ne mette rien en place concernant les secteurs qui ne respectent pas les mesures de protection?

Comme je l'ai rappelé, 80 % des entreprises ne respectent pas les mesures de protection et on ne prend pas cela en considération. Des mesures sont-elles prévues dans ce sens? Il faut rester cohérent. Si on veut que la population respecte les mesures de confinement, ce qui est majoritairement le cas, faisons en sorte que tous les secteurs de la société qui ne respectent pas ces mesures soient aussi sanctionnés! Je reste donc sur ma faim par rapport à la question que j'avais posée.

01.23 Tim Vandenput (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, heren ministers, collega's, hier wordt het verhaal opgehangen dat wij geen antwoorden hebben gekregen. Ik wil de voorzitter bijtreden. Ik heb antwoorden gekregen op al mijn vragen. Ik heb ook antwoorden gehoord op vragen die ik niet heb gesteld.

Zoals besproken in de Conferentie van voorzitters kan men ook niet verwachten dat elk vraag om cijfers hier door de ministers wordt beantwoord. Daarover kunnen bijkomende schriftelijke vragen worden gesteld.

Laat ons geen welles-nietesspelletje spelen. Ik denk dat de ministers hier zeer transparant hebben geantwoord op de vele vragen die wij hebben gesteld.

01.24 Dries Van Langenhove (VB): Mijnheer de voorzitter, ik ben relatief nieuw in dit Huis, maar ik heb mij al enkele weken en maanden afgevraagd of het altijd al zo is geweest dat op de meeste vragen die aan de bevoegde ministers worden gesteld er weinig of geen of onduidelijke en ontwijkende antwoorden komen?

Vandaag kregen wij antwoorden op een aantal vragen. Een aantal andere vragen werd dan weer niet volledig beantwoord.

We zitten natuurlijk in een crisissituatie. We kunnen rekening houden met de omstandigheden. We zullen een aantal vragen opnieuw schriftelijk indienen. Hopelijk zullen we daarop dan wel een uitgebreider antwoord krijgen.

We kunnen wel begrip voor de situatie opbrengen, maar ik vraag mij toch af of het voor de ministers niet mogelijk is om iets concreter te antwoorden op de vragen.

Het evidente gevolg daarvan is dat het politieke debat en het oppositiewerk zich veel meer gaan verplaatsen van het Parlement naar sociale media en de media. Of dat een positieve zaak is voor het politieke metier, daarover rijzen bij mij toch vragen.

01.22 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Ik deel de verontwaardiging van mijn collega's over het gebrek aan antwoorden. Waarom treedt men niet op tegen bedrijven die de beschermingsmaatregelen aan hun laars lappen? Waarom sancties opleggen aan de enen en niet aan de anderen?

01.23 Tim Vandenput (Open Vld): J'ai obtenu des réponses à toutes mes questions. Il ne faut pas s'attendre à recevoir ici des réponses à toutes les questions de statistiques. Des questions écrites peuvent être posées à cette fin.

01.24 Dries Van Langenhove (VB): J'ai l'impression que les réponses imprécises ou évasives sont une habitude, ici au Parlement. Nous pouvons tenir compte de la situation de crise et re-déposer plusieurs questions par écrit, mais ne serait-il vraiment pas possible que les ministres fournissent des réponses plus concrètes? Leur manque de précision déplace le débat vers les médias.

De **voorzitter**: Willen nog collega's het woord nemen? (Nee)

Dan sluiten wij de bespreking van volmachtbesluit nr. 1 af. Ik dank minister De Crem voor zijn aanwezigheid.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

02 Echange de vues sur les arrêtés royaux de pouvoirs spéciaux n°s 2, 3 et 4 en matière de Justice et questions jointes de

- Mathieu Bihet à Koen Geens (VPM Justice, Régie des Bâtiments et Affaires européennes) sur "Les délais de procédure" (55004600C)

- Philippe Pivin à Koen Geens (VPM Justice, Régie des Bâtiments et Affaires européennes) sur "Le coronavirus et la procédure écrite" (55004609C)

02 Gedachtewisseling over de bijzonderemachtenbesluiten nrs. 2, 3 en 4 betreffende Justitie en toegevoegde vragen van

- Mathieu Bihet aan Koen Geens (VEM Justitie, Regie der Gebouwen en Europese Zaken) over "De proceduretermijnen" (55004600C)

- Philippe Pivin aan Koen Geens (VEM Justitie, Regie der Gebouwen en Europese Zaken) over "Het coronavirus en de schriftelijke rechtspleging" (55004609C)

Vraag nr. 55004600C van collega Bihet is omgezet in een schriftelijke vraag.

La question n° 55004609C de M. Pivin a été retirée.

Wij hebben bijgevolg geen specifieke mondelinge vragen meer over de volmachtbesluiten nrs. 2, 3 en 4.

De collega's die daarover zouden willen tussenkomen, kunnen nu het woord vragen.

02.01 **Cécile Thibaut** (Ecolo-Groen): Monsieur le président, ma question portera uniquement sur l'arrêté royal n° 3, relatif à l'exécution des peines et des mesures prévues dans le cadre de la lutte contre la propagation du coronavirus.

Mon attention a été attirée par l'article 6, § 2: "L'exécution de la peine privative de liberté ne se poursuit pas pendant la durée du congé prolongé accordé."

J'ai vraiment une incompréhension totale, car dès le moment où la disposition prévoit que pour que le détenu puisse avoir des conditions, on reste bien dans l'esprit de la loi du congé pénitentiaire, si des conditions sont imposées, on ne peut pas considérer qu'il y a interruption, mais bien qu'il s'agit plutôt d'une modalité alternative. Il faut dès lors que les jours soient comptabilisés comme exécution de la peine. Dès le moment où ce n'est pas comptabilisé, cela prolonge d'autant la peine. Dans un contexte de confinement généralisé, le détenu aura finalement intérêt à retourner en détention et voir ainsi sa peine se dérouler, plutôt que d'être coincé chez lui ou chez elle.

Monsieur le ministre, le détenu a-t-il le droit de refuser ce congé? La décision est dans les mains du directeur. Comment et qui consulte-t-il pour évaluer? Dans ce contexte d'interruption de peine, le détenu se retrouve sans moyens. Il ne peut prétendre à l'aide du CPAS ou d'autres. Avez-vous prévu quelque chose?

02.01 **Cécile Thibaut** (Ecolo-Groen): Artikel 6, § 2, van het koninklijk besluit nr. 3 bepaalt dat de uitvoering van de vrijheidsstraf niet wordt voortgezet tijdens de duur van het toegekend verlengd verlof.

Indien overeenkomstig de bepaling de gevangene voorwaarden geniet, volgt men de strekking van de wet op het penitentiair verlof. Als er voorwaarden opgelegd worden, is er geen sprake van een onderbreking maar van een alternatieve modaliteit en tellen de dagen mee voor de strafuitvoering. Anders wordt de straf verlengd. Tijdens de lockdown heeft de gevangene er alle belang bij om terug te keren naar de gevangenis in plaats van thuis te blijven.

Heeft hij het recht om dat verlof te weigeren? Hoe en wie raadpleegt de directeur om te beslissen? Wat zult u doen in geval van een onderbreking van de straf? De

gevangene kan immers niet voor bijstand bij het OCMW aankloppen.

02.02 Sophie De Wit (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, vorige week hebben wij reeds een debat gevoerd in de commissie voor Justitie. Ik wil nog enkele punten uit de koninklijke besluiten aanhalen, die minder aan bod zijn gekomen. Ik heb het dan vooral over de koninklijke besluiten op strafrechtelijk gebied, de strafprocedure en de strafuitvoering tijdens deze coronacrisis. Mijnheer de minister, wij hebben er nu wel een debat over, maar het moet mij toch van het hart dat de koninklijke besluiten al zijn gepubliceerd. Niet alleen figuurlijk, maar ook letterlijk zijn dit dus vijgen na Pasen.

Ik lees in het koninklijk besluit dat er is voorzien in een temporeel toepassingsgebied, van 18 maart tot en met 3 mei. Dat is misschien een voorbode van wat morgen zal worden beslist of meegedeeld. Ik lees ook dat de Koning de einddatum van de maatregelen zou kunnen aanpassen. De Raad van State heeft dat nagekeken en heeft gesteld dat een uitbreiding van de bijzondere machten niet kan via een koninklijk besluit, maar met een wet moet gebeuren. Die aanpassing werd niet gedaan. Komen we dan niet in de problemen indien de maatregelen nog langer nodig zijn?

In het koninklijk besluit werden de verjaringstermijnen voor zowel de strafprocedure als voor de uitvoering van de straffen allemaal opgeschort, voor de periode waarin de crisismaatregelen blijven gelden plus één maand. U weet, mijnheer de minister, dat al heel wat rechtbanken zaken en zittingen hebben uitgesteld tot september. Zal de voorziene termijn voor opschorting wel volstaan? Het hangt er natuurlijk van af wanneer het einde plus één maand zal vallen, maar september is toch al een heel eind vooruit gedacht.

Dan is er nog de strafuitvoering, waarover we het ook vorige week al hebben gehad. Ik begrijp heel goed dat het zowel voor het personeel als voor de gedetineerden in de gevangenis vandaag niet evident is. Alle begrip daarvoor, zeker als men met meerdere mensen in een cel zit. Ik begrijp dat men maatregelen heeft genomen tegen de overbevolking, maar ik heb daar concrete vragen bij.

Er is de onderbreking van de strafuitvoering, aanvankelijk als het verlengd verlof betiteld. Dat werd aangepast na een opmerking van de Raad van State. De bedoeling hiervan is de gevangenispopulatie te laten dalen en het verlaten van en terugkeren naar de gevangenis te beperken. Ik begrijp dat men een va-et-vient in de gevangnissen wil vermijden, maar wanneer bepaalde gevangenen die niet ziek of besmet zijn nu de gevangenis kunnen verlaten om ergens heen te gaan waar het besmettingsrisico zeker zo hoog is of zelfs hoger ligt, lijkt mij dat niet altijd de meest evidente maatregel.

Bovendien is in het koninklijk besluit bepaald dat wanneer de directeur het buitenlaten niet toelaat, want hij kan dat toelaten, hij de weigering heel expliciet moet motiveren.

Ik ga er dan bijna van uit dat het verlengd verlof bijna de algemene regeling is, eerder dan het de uitzondering zou zijn. Mijn vraag is dan ook: hoe gaat u de opgelegde voorwaarden voor het buitenlaten

02.02 Sophie De Wit (N-VA): Je souhaiterais aborder plus en profondeur la question des arrêtés royaux relatifs à la procédure pénale et à l'exécution des peines pendant la crise du coronavirus. Cet examen arrive toutefois un peu tard, vu que les arrêtés ont déjà été publiés. L'arrêté royal est applicable du 18 mars au 3 mai. Ce délai pourrait encore être prolongé par arrêté royal. Selon le Conseil d'État, une modification ne peut toutefois être apportée que par une loi. Ne risque-t-on pas de rencontrer des difficultés s'il s'avère nécessaire de maintenir les mesures pour une période plus longue?

Les délais de prescription pour la procédure pénale et l'exécution des peines sont suspendus pour la durée des mesures de crise, augmentée d'un mois. Cette période de suspension sera-t-elle suffisante? De nombreux tribunaux ont d'ores et déjà reporté des affaires et des audiences jusqu'au mois de septembre.

En ce qui concerne l'exécution des peines, il est compréhensible que des mesures aient été prises en vue d'éviter la surpopulation carcérale. Il y a tout d'abord l'interruption de l'exécution des peines, qui vise à réduire cette population et à éviter des déplacements répétés entre la prison et le monde extérieur. Il s'ensuit toutefois que des prisonniers sains peuvent se déplacer vers un environnement présentant un risque de contamination plus élevé, ce qui ne me semble pas évident.

De plus, le directeur de prison est tenu de motiver explicitement les refus et le congé prolongé devient, dès lors, la règle. Comment contrôlera-t-on le respect des règles qui sont imposées? Les peines interrompues seront-elles

controleren? Wat bij het einde van deze crisis? Zullen de onderbroken straffen dan allemaal toch verder uitgevoerd worden? Wat met de nieuwe straffen die voorlopig opgeschort zijn? Hoe zal men op dat ogenblik omgaan met de snelle stijging van de gevangenispopulatie?

Ik weet dat er vandaag al veel werk is, dus het zou mij verbazen mocht het lukken, maar als die opgeschorte straffen verder moeten worden uitgevoerd, zullen wij daar dan de capaciteit voor hebben? Er zal een grote piek komen. Moet men zich daar niet op voorbereiden? Moeten wij dan een gevangenis huren, zoals we in het verleden ook al hebben gedaan? Tenzij u natuurlijk zou zeggen dat wij die straffen vergeten, dat ze niet meer worden uitgevoerd, maar dat is toch een heel ander verhaal.

De directeur kan niet enkel de strafuitvoering onderbreken, hij kan volgens uw koninklijk besluit ook vervroegd in vrijheid stellen vanaf zes maanden vóór het einde van de gevangenisstraf. Er is voorzien in een heel aantal uitzonderingen, er zijn criteria en voorwaarden, maar ik blijf dat lezen als bijna een automatisme. Er staat: "de directeur kent toe". Er staat niet: "de directeur kan". Hij zal het toch allemaal moeten beoordelen. Opnieuw, hoe zullen de voorwaarden die daaraan gekoppeld zijn gecontroleerd worden? Of wordt het een korting op de straf? Ik vermoed dat het zoiets kan worden.

Over de onderzoeksdaeden staat in het koninklijk besluit dat er soepele regels moeten zijn, vooral inzake de rapportering van de onderzoeksrechter. Ik lees dat de onderzoeksrechters echt wel hun best doen om te blijven functioneren, en daar ben ik ook heel blij om. Maar ik lees ook dat met bepaalde regels soepeler zal moeten worden omgesprongen, en dan is mijn waarschuwing dat deze crisis niet mag rechtvaardigen dat bepaalde fundamentele regels van de rechtsstaat zouden worden geschonden. Dat is mijn bekommernis.

Ik heb nog een laatste concrete opmerking, mijnheer de minister. In de omzendbrief van de procureurs-generaal die aan uw koninklijk besluit gekoppeld is, die niet door u uitgebracht is maar wel op uw vraag geschreven is, staat uitdrukkelijk bepaald dat de niet-dringende veroordelingen voorlopig niet ten uitvoer zullen worden gebracht. Opnieuw een ontlasting voor de gevangenen. Opnieuw met uitzonderingen en voorwaarden. Maar dat is wel heel ruim, mijnheer de minister.

Ik vrees dat het merendeel van de straffen die nu voorlopig niet uitgevoerd worden, hoewel een rechter die nodig heeft geacht, niet meer uitgevoerd zullen worden. Het gaat heel ruim, want het gaat ook over straffen die op een andere manier konden worden uitgevoerd, bijvoorbeeld via elektronisch toezicht. Ik heb begrepen dat minister Demir heeft laten weten dat zij het elektronisch toezicht wil blijven uitvoeren en zelfs nieuwe gevallen wil opstarten. Ik hoop dat men daarop zal ingaan.

Ik vat de belangrijkste opmerkingen even samen in een algemene beschouwing. Er zijn veel essentiële sectoren die vandaag blijven draaien, bijvoorbeeld de supermarkten, de vuilophaaldienst, de politie en de post. Wij verwachten allemaal dat zij blijven werken en ik verwacht dat eigenlijk van Justitie ook. Volgens mij is dat een meer dan essentiële sector, een kerntaak van de overheid, die niet mag stilvallen.

exécutées lorsque la crise prendra fin? Qu'en est-il de la hausse rapide de la population pénitentiaire à laquelle il faut s'attendre dès lors que les nouvelles peines, qui sont actuellement suspendues, devront être exécutées?

Le directeur peut également libérer anticipativement des détenus sous certaines conditions, et ce, à partir de six mois avant la fin de la peine. Comment contrôlera-t-on le respect des conditions imposées? Ou s'agit-il d'une réduction de peine?

L'arrêté royal comporte des règles flexibles pour les rapports faits au juge d'instruction. Les règles fondamentales de l'État de droit ne peuvent toutefois pas être mises en péril.

La circulaire des procureurs généraux dispose explicitement que les condamnations non urgentes, sous conditions, ne seront temporairement pas mises à exécution. Cela fait craindre qu'elles ne seront plus jamais exécutées, alors qu'un juge l'avait pourtant jugé utile.

Cette mesure serait même appliquée aux peines pouvant être exécutées sous surveillance électronique. J'espère que la proposition de la ministre flamande Mme Demir de poursuivre la surveillance électronique et d'ouvrir de nouveaux dossiers sera acceptée.

Les secteurs essentiels poursuivent aujourd'hui leurs activités et la Justice, qui constitue une mission essentielle de l'État, est également un secteur essentiel. La non-exécution des peines et le report du traitement d'affaires pénales pourraient alimenter de fausses impressions chez les criminels. Je pense qu'il conviendrait, pour le traitement des affaires, de se tourner vers d'autres solutions, comme les téléconférences.

Dat kan ook niet. Het is niet omdat er een gezondheidscrisis is dat bepaalde criminelen daarvan zouden mogen profiteren. Door straffen niet langer uit te voeren vrees is dat de verkeerde indruk wordt gewekt dat de overheid het niet onder controle heeft en dat men dit niet kan.

Dat geldt ook voor de behandeling van strafzaken, waar er heel veel uitstel is. De persoonlijke verschijning is niet meer nodig in het kader van het vooronderzoek, maar voor de effectieve berechting worden de zaken nu massaal uitgesteld. Er zijn andere manieren – zoals de videoconferentie waarmee wij vandaag werken – om dat aan te pakken. Ik hoop dat dit ook zal gebeuren.

We weten niet hoelang we nog in deze crisis zullen verkeren en we mogen niet verzaken aan deze kerntaak. Ik hoop dat u daar zeer attent voor zult zijn.

02.03 Khalil Aouasti (PS): Monsieur le ministre, les arrêtés royaux de pouvoirs spéciaux n° 2, n° 3 et n° 4, qui concernent la procédure civile, la procédure pénale et la question de la copropriété nous sont soumis ici. Vous me permettrez de commencer par certaines considérations générales. Vous le dites vous-même, et nous en avons encore discuté la semaine dernière en commission: l'un des principaux défauts que nous avons à pallier est le définancement de l'institution judiciaire. Vous n'en êtes pas le responsable, et je ne vous en fais pas le grief, mais si cette institution judiciaire avait été correctement financée, si l'informatisation que vous appelez de vos vœux avait été effective et fonctionnait de manière optimale, peut-être n'aurions-nous pas à pallier, dans un contexte d'urgence, certaines situations que nous traversons, qui sont aujourd'hui problématiques, eu égard à la pandémie.

Un principe traverse l'ensemble des arrêtés de pouvoirs spéciaux, tant celui relatif à la procédure civile que celui relatif à la procédure pénale, auquel nous sommes profondément attachés. Il convient de le rappeler ici. Il s'agit de la question de l'oralité des débats. C'est un principe cardinal de la publicité des audiences et de la justice elle-même. On y porte atteinte dans une mesure qui peut être à mon sens considérée ici comme proportionnée, à travers ces arrêtés royaux de pouvoirs spéciaux, pour s'organiser dans les difficultés. Mais il faut que cette oralité des débats, et donc l'écueil de ces arrêtés relatifs à la procédure civile et à la procédure pénale, retrouvent leurs dimensions préexistantes, dès la fin du confinement. C'est principe cardinal auquel nous tenons et que je voulais rappeler.

Enfin, l'arrêté royal de pouvoirs spéciaux n° 1, qui a profondément évolué entre la première mouture et la mouture post-Conseil d'État, suscite une préoccupation. Elle est relative à la juridiction administrative et à la juridiction administrative fédérale. Le Conseil d'État et le Conseil du Contentieux des Étrangers ont été retirés de cet arrêté royal de pouvoirs spéciaux, mais ne font pas aujourd'hui l'objet de règles spécifiques. Quand pensez-vous que des textes relatifs aux juridictions administratives fédérales nous parviendront? Dans quel délai? Les principes seront-ils calqués sur ceux qui ont été définis? Seront-ils entièrement ou partiellement calqués? Il existe une inquiétude, dont la cause avait été dénoncée notamment par les Ordres et par le Conseil d'État lui-même. La juridiction administrative qu'est le Conseil du contentieux des étrangers ne suivrait pas

02.03 Khalil Aouasti (PS): Een van de voornaamste problemen schuilt in de onderfinanciering van het gerechtelijk apparaat, waarvoor u weliswaar niet verantwoordelijk bent. Die situatie leidt echter tot een gebrekkige informatisering en een werking die allesbehalve optimaal is. Vandaag moeten we met spoed problemen ondervangen die met een adequate financiering voorkomen hadden kunnen worden.

Alle volmachtbesluiten gaan in zekere mate in tegen het mondelinge verloop van de debatten, een basisprincipe van de openbaarheid van de zittingen en van Justitie in het algemeen. Die situatie moet rechtgezet worden zodra de lockdown opgeheven is.

Koninklijk besluit nr. 1 zorgt voor ongerustheid. De Raad van State en de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen vallen niet meer onder dat besluit, maar er werden geen specifieke regels voor uitgewerkt. De ordes vrezten net als de Raad van State dat de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen niet de regels volgt die van toepassing zijn op de Raad van State, waardoor de procedurele verschillen op het stuk van administratieve geschillenbeslechting sterker worden.

Wanneer zullen de teksten over de federale administratieve rechtscol-

l'ensemble des règles qui sont applicables au Conseil d'État.

Là où nous avons déjà des différences procédurales, nous aurions alors un contentieux administratif à deux vitesses encore accentué. Je tiens à indiquer qu'il s'agit là d'un élément important à nos yeux. Il ne s'agit pas de créer, à travers des règles spécifiques aux juridictions administratives, une distorsion entre les contentieux administratifs eux-mêmes.

Les considérations générales étant faites, je vais passer aux considérations plus particulières aux arrêtés royaux n° 2, n° 3 et n° 4. L'arrêté royal n° 2 a énormément évolué entre sa première et sa dernière mouture, et je tenais à le saluer parce que ces évolutions vont dans le bon sens. Il y avait de nombreuses inquiétudes qui ont, semble-t-il, été rencontrées, notamment à la suite des remarques du Conseil d'État. Il reste des éléments qui doivent – je le disais dans le cadre de la présence des parties et de l'oralité des débats, de l'assurance absolue que personne ne soit lésé par ces nouveaux types de procédure – être éprouvés, notamment quant à la latitude qui est laissée au juge de décider ou non s'il prend en délibéré, dans certaines circonstances, lorsqu'il n'y a qu'une seule personne qui le sollicite ou lorsqu'une personne est défaillante ou n'est pas assistée par un conseil et donc n'est pas familière ou coutumière des procédures civiles.

En ce qui concerne l'arrêté royal des pouvoirs spéciaux n° 3, il y a des inquiétudes quant à la question de pouvoir être jugé sans être entendu. Or la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme précise qu'en matière répressive, il faut contraindre le prévenu ou l'accusé à comparaître plutôt que de restreindre ses capacités de comparution. Il est important pour nous de veiller à ce que ce droit fondamental pour le détenu, l'accusé ou le prévenu d'être entendu et de comparaître puisse être assuré.

Il y a aussi la question des délais, où il me semble voir une distorsion entre la procédure valable devant les juridictions civiles et celle devant les juridictions pénales. En effet, là où on considère que les délais de recours devant les juridictions civiles, qui sont pourtant d'un mois à partir de la signification, peuvent être suspendus, pour les délais de recours devant les juridictions pénales, on considère qu'ils ne doivent pas l'être. Il n'y a pas de suspension qui est octroyée. Je souhaitais vous entendre à ce sujet. Les délais de recours devant les juridictions pénales sont pourtant plus courts et leur prise de cours est plus rapide puisqu'il ne s'agit pas d'attendre une signification potentielle.

Je tenais aussi à vous entendre sur la question de la prescription, puisqu'on considère effectivement qu'il y a une cause légale de suspension de la prescription en matière pénale. Vous légitimez cette question de la prescription par la nécessité, au regard de préserver l'État de droit, que les causes qui pourraient être prescrites ne le soient pas pendant cette période particulière.

J'ai envie de renverser la chose et de vous faire une autre présentation qui est de dire que les causes de prescription les plus courtes, notamment en matière de roulage, sont de deux ans et, si elles sont interrompues, si elles font l'objet d'un acte interruptif, celles-ci peuvent aller jusqu'à quatre ans en matière de procédure pénale. Cela voudrait dire que, pour les infractions mineures, il faudrait déjà

leges aan ons voorgelegd worden? Zullen die principes gebaseerd worden op die in het koninklijk besluit nr. 1?

Ik ben tevreden dat, in vergelijking met de eerste versie van het koninklijk besluit nr. 2, de uiteindelijke tekst in goede zin werd herzien. Dat neemt niet weg dat sommige punten nog vragen doen rijzen, meer bepaald de vrijheid die aan de rechter wordt gegeven om in bepaalde omstandigheden te beslissen een zaak al dan niet in beraad te houden.

Wat het koninklijk besluit nr. 3 betreft, is er reden tot ongerustheid over de mogelijkheid veroordeeld te worden zonder gehoord te worden. De rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens stelt dat het in strafzaken beter is de beklaagde of de veroordeelde te verplichten voor de rechter te verschijnen dan zijn mogelijkheden om voor de rechter te verschijnen te beperken. Dat basisrecht moet worden verzekerd.

Ik zie ook een discrepantie tussen de procedures voor de burgerlijke rechtbanken en die voor de strafrechtbanken. In het eerste geval kunnen de beroepstermijnen worden opgeschort, terwijl dat voor de strafrechtbanken wordt uitgesloten. Ik had graag geweten wat uw reactie daarop is.

Uw argument om de opschorting van de verjaring in strafzaken te rechtvaardigen, is dat men moet voorkomen dat er zaken tijdens deze bijzondere periode verjaren. De kortste verjaringstermijnen in strafzaken, met name de termijnen van twee jaar, kunnen wanneer zij gestuit worden echter tot vier jaar aanslepen. Ik stel me vragen over het evenwicht tussen het recht op een vonnis binnen een redelijke termijn en het recht van de Staat om wegens de stuiting na vijf of zelfs tien jaar nog een vonnis te vellen.

qu'un délai de quatre ans se soit écoulé pour qu'il y ait jugement d'une personne en cette période-ci.

Se posent alors d'autres questions que vous connaissez, à savoir le fait d'être jugé dans un délai raisonnable eu égard à cette cause de prescription. On n'est donc pas comme en matière de prescription en matière civile où c'est l'action qui doit être introduite. Mais l'action publique doit avoir abouti dans ce délai de prescription. Et là, je m'interroge vraiment sur la question de l'État de droit et sur la balance qui est faite entre les droits d'un détenu, d'un prévenu ou d'un accusé à être jugé dans le délai raisonnable et le droit de l'État à encore le juger après cinq voire dix ans pour cause d'interruption dans cette période-ci. Comment avez-vous fait cette balance pour juger qu'il fallait absolument suspendre cette cause de prescription?

Il y a la question des délais prévus par les procédures Franchimont qui, eux, ne sont pas prolongés et, comme ma collègue l'a dit, il y a effectivement, en matière de détention, la question particulière de l'interruption de la peine, à savoir une mesure qui, dans le souci de désengorger les prisons, demande aux personnes de sortir. Mais, à l'inverse d'un délai des preuves, on considère que cette interruption, cette sortie, ne fait pas courir de délai. On demande donc aux gens de sortir de prison, de passer du temps hors de prison sans jamais finalement que la preuve prétorienne, peut-être de leur comportement adéquat et de leur civilité en société, ne puisse être prise en considération dans le cadre de l'exécution de la peine. Il s'agit là d'une interrogation qui est la nôtre.

Quant à l'arrêté royal de pouvoirs spéciaux n° 4, pourquoi s'être limité finalement aux considérations liées aux copropriétés, puisqu'on voit aujourd'hui que le recours notamment à la vidéoconférence pour tenir des assemblées générales existe dans le Code des sociétés et des associations pour certaines formes sociales spécifiques (SCRL, SC et SA) à condition qu'il y ait une dérogation statutaire.

Cette possibilité n'existe pas dans le Code des sociétés et des associations – en particulier, en ce qui concerne ces dernières ainsi que les fondations. Au lieu de limiter cette disposition aux assemblées générales de copropriétés, car une vidéoconférence eût pu se révéler bénéfique – notamment pour les associations et les fondations –, pourquoi ne pas avoir entrepris une réforme globale?

02.04 Dries Van Langenhove (VB): Mijnheer de voorzitter, het KB maakt van de schriftelijke procedure tijdelijk en van rechtswege de regel voor alle zaken die volledig in staat zijn en waarvoor een zittingsdatum is vastgesteld tijdens deze crisis. Een voorafgaande vraag die hierbij moet worden gesteld, is of er een noodzaak is. Terecht wordt door het terrein, onder meer door de Hoge Raad voor de Justitie, de vraag gesteld of het nodig is om het wetgevend kader te veranderen gedurende de duur van deze crisis.

Ten eerste, vandaag bestaat die mogelijkheid al, met name in artikel 755 van het Gerechtelijk Wetboek. Vele rechtbanken passen die al toe. Waarom kunnen en mogen de verschillende korpschefs dat niet beheren? Zij kennen immers hun rechtbank of hof het beste en kunnen rekening houden met de aard van de geschillen.

Ten tweede, van bij de aanvang van de crisis zijn er duidelijke

De termijnen met betrekking tot de door de wet-Franchimont voorgeschreven procedures worden dan weer niet verlengd. De straffen worden onderbroken om de gevangenen te ontlasten. Men stelt echter dat die stuiting geen termijn doet lopen. Men vraagt die personen dus om een periode buiten de gevangenis doorbrengen, terwijl er daarmee in het kader van de strafuitvoering geen rekening gehouden zal worden.

Waarom hebt u bij het op volmachten steunende koninklijk besluit nr. 4 het gebruik van onder meer videoconferenties om algemene vergaderingen te houden tot de mede-eigendommen beperkt?

Waarom heeft men geen globale hervorming op touw gezet?

02.04 Dries Van Langenhove (VB): La procédure écrite devient temporairement la règle pour toutes les causes qui sont entièrement en état d'être jugées et pour lesquelles une date d'audience a été fixée pendant cette crise. Le Conseil supérieur de la Justice se demande s'il est nécessaire de modifier la loi pour la durée de la crise. Il existe en effet déjà diverses possibilités en vertu de l'article 755 du Code judiciaire. Pourquoi les chefs de corps ne peuvent-ils pas gérer eux-mêmes cette situation?

richtlijnen opgesteld voor het College van hoven en rechtbanken. Daarnaast is er een duidelijke omzendbrief van het College van procureurs-generaal. In beide documenten wordt de werking van Justitie, van het hoogste tot het laagste rechtscollege, gedetailleerd geregeld. De oorspronkelijke tekst werd zowat met de grond gelijk gemaakt, onder meer door de Raad van State en de Hoge Raad voor de Justitie. Het siert u echter, mijnheer de minister, dat u naar die terechte kritieken hebt geluisterd en de initiële versie grondig hebt bijgewerkt. Mijn fractie is dan ook verheugd dat er in grote mate werd tegemoetgekomen aan de opmerkingen van de Raad van State en aan sommige opmerkingen van de Hoge Raad voor de Justitie geformuleerd in de nota van de verenigde advies- en onderzoekscommissie.

Dat belet evenwel niet dat mijn fractie een aantal opmerkingen heeft en bekommernissen formuleert bij het KB.

Ten eerste, het KB voorziet in een uitgebreide regeling voor de verlenging van de termijnen in burgerlijke zaken. Zo worden de termijnen opgeschoven in alle dossiers waarin termijnen verstrijken vanaf 9 maart en dat voorlopig tot 3 mei. De maatregel kan echter nog worden verlengd, als de coronacrisis blijft duren, en dat ziet er zo naar uit. Een partij kan hiertegen bezwaar aantekenen, maar de rechter beslist en daar is geen beroep tegen mogelijk. Er zijn wel uitzonderingen mogelijk, bijvoorbeeld wanneer het om dringende zaken gaat, maar dat is toch de regel.

Is er echter een noodzaak om automatisch alle termijnen op te schuiven? Waarom gaat u er zomaar van uit dat de conclusie-termijnen moeten worden opgeschoven, mijnheer de minister? De meeste advocaten zitten vandaag op hun kantoor of thuis in alle rust te werken, zij hoeven niet naar de rechtbank, zij mogen, fysiek althans, geen cliënten meer ontvangen en hebben dus meer dan voldoende tijd om hun dossiers in orde te brengen. Hoe zouden zij dat anders in normale omstandigheden hebben gedaan, wanneer zij het opstellen van een conclusie moeten combineren met al hun ander werk als advocaat?

Heel wat advocaten en gerechtsdeurwaarders hebben zich dus aangepast aan de afzonderingsmaatregelen en ontmoeten hun cliënten via video en gebruiken elektronische communicatiemiddelen met de rechtbanken. Ook de juridische professionals hebben te lijden onder deze crisis. Niet onterecht stelt de Hoge Raad voor de Justitie in zijn advies desbetreffend: "De verdaging van alle procedure-termijnen tot een maand na afloop van de afzonderingsperiode zou voor deze juridische professionals de doodsteek kunnen betekenen.

Bovendien lijkt de overwogen maatregel des te meer buitensporig, aangezien hij enkel steunt op het risico, dat niet door objectieve aanwijzingen wordt gestaafd, dat de procedurehandelingen niet op tijd vervuld zouden kunnen worden."

Op die wijze verlegt u de werkdruk aanzienlijk. Wij mogen immers niet vergeten dat er thans al zeer veel zaken in september en oktober voor pleidooien vastgesteld zijn. Moeten de rechters die zaken combineren met de zaken die met toepassing van het koninklijk besluit nr. 2 worden uitgesteld, of zullen ook al die zaken worden uitgesteld om voorrang te geven aan de dossiers waarin de termijnen door dat

Bien que le ministre ait tenu compte des commentaires du Conseil d'État et du Conseil supérieur de la Justice, mon groupe a encore un certain nombre de réserves. Par exemple, les délais des affaires civiles dans tous les dossiers dont le délai expire à partir du 9 mars sont reportés au 3 mai. Si les mesures relatives au coronavirus sont prolongées, le délai sera à nouveau reporté. Ce report automatique est-il vraiment nécessaire? Pourquoi le ministre part-il du principe que les délais pour le dépôt des conclusions doivent être prorogés? Les avocats ont à présent justement plus de temps pour rédiger leurs conclusions. Selon le Conseil supérieur, le report de tous les délais de procédure pourrait être fatal pour les professionnels du droit. La charge de travail ne sera en outre que déplacée. De nombreuses affaires ont déjà été fixées pour être entendues en septembre et en octobre. Ces affaires seront-elles combinées avec les affaires reportées ou ces dernières devront-elles encore être traitées en priorité?

Les affaires qui devaient être traitées entre le 11 avril et le 3 mai se dérouleront par écrit. Le juge a cependant la possibilité d'inviter les parties à s'expliquer oralement, éventuellement par vidéoconférence. Le manque d'un matériel informatique performant en suffisance posera un problème à cet égard. Par ailleurs, la procédure écrite n'est pas adaptée à toutes les affaires. Je pense au règlement collectif de dettes ou à certains litiges portés devant le juge de paix.

Les règles du défaut sont temporairement suspendues. L'affaire est automatiquement renvoyée au rôle lorsque la partie défenderesse fait défaut. On peut aisément deviner que de nombreuses personnes citées en justice feront

koninklijk besluit werden verlengd? Ik wil u ervoor waarschuwen dat door de verlenging van de termijnen die tijdens de afzonderingsperiode verstrijken, de problemen gewoon worden uitgesteld tot na de crisis.

Ten tweede, voor zaken die voor behandeling op de rechtsdagen vanaf 11 april tot en met 3 juni vastgesteld staan, geldt het principe van de schriftelijke behandeling. De rechter kan echter toch nog vragen dat partijen mondelinge opheldering geven, eventueel per videoconferentie. Dat is natuurlijk prima, maar er blijft wel een groot pijnpunt, namelijk onvoldoende informaticamiddelen op het terrein, wat al heel veel jaren een oud zeer is. U moet dringend voldoende en performante informaticamiddelen ter beschikking stellen van magistraten en van hun administratief personeel, anders blijft ook die bepaling dode letter, wat u evengoed weet.

Trouwens, u gaat ook voorbij aan de mening van verschillende rechtspractici dat de ingevoerde schriftelijke procedure niet geschikt is voor sommige specifieke materies, bijvoorbeeld voor de collectieve schuldenregeling, familierechtelijke geschillen, tal van geschillen voor de vredegerichten of de arbeidsrechtbanken en ook inbeslagnames.

In mijn derde punt wil ik u vragen wat u doet met het verstek. De verstekregeling, zoals omschreven in het Gerechtelijk Wetboek, wordt tijdelijk opgeschort. Wanneer de verwerende partij verstek laat gaan, wordt de zaak automatisch naar de rol verzonden. Het bericht over die praktijk zal wel heel vlug de ronde doen. Het vergroot het risico dat gedagvaardden moedwillig verstek laten gaan om zo hun dossier op de lange baan te schuiven. Hoe zit het desgevallend met de verdediging van de rechten van de eisende partij? De eisende partij staat immers machteloos, moet dat allemaal maar dulden en met lede ogen aanzien dat zijn onbetaalde factuur nog lange tijd onbetaald zal blijven of dat een malafide huurder nog langer in zijn appartement kan blijven wonen zonder huishuur te betalen. Dat is voor ons echt onaanvaardbaar. Voor velen zal dat het vertrouwen in onze rechtsstaat nog verminderen.

Ten vierde, wat doen wij met de rechtzoekende zonder raadsman? Wat gebeurt er met procedures waarin een rechtzoekende in persoon verschijnt zonder bijstand van een raadsman? De verlenging gebeurt in principe van rechtswege, wat wil zeggen dat de griffier geen berichten moet verzenden. Wat is het lot van die procedures? Het is voor hen nog moeilijker om hun verweer te voeren in een schriftelijke procedure dan wanneer ze mondeling hun verhaal zouden kunnen doen in een rechtszitting. Ik denk dan aan procedures voor de vrederechter, voor de arbeidsrechtbank en voor de familierechtbank. Hiervoor zijn er geen duidelijke regelingen. Ik hoop dat die rechtzoekenden niet in de kou zullen blijven staan, mijnheer de minister.

Ten vijfde en ten slotte heb ik nog een punt over de taak van de gerechtsdeurwaarders. Niettegenstaande de dagvaardingstermijn een wachttermijn betreft, die niet onder de regeling van de verlenging van de termijnen valt, zouden op basis van voormelde uitzonderingen in principe nieuwe zaken kunnen worden ingeleid. Evenwel ontvingen de gerechtsdeurwaarders via omzendbrieven de instructie om gewone betekeningen van een dagvaarding of van een vonnis uit te stellen gedurende de afzonderingsperiode, waardoor er niet of nauwelijks

délibérément défaut pour renvoyer l'affaire aux calendes grecques. Qu'en sera-t-il de la défense des droits de la partie demanderesse? Cette dernière sera en effet impuissante. Cette situation va miner la confiance dans l'État de droit.

Que se passe-t-il dans les procédures où les justiciables comparaissent en l'absence d'un avocat? Il est encore plus difficile pour eux de se défendre par le biais d'une procédure écrite.

Une circulaire a été adressée aux huissiers de justice, leur intimant de reporter les significations ordinaires d'une citation ou d'un jugement durant la période de confinement. Il est dans ces conditions quasiment impossible de signifier des citations. La conjonction des circulaires de la Chambre nationale des huissiers de Belgique et de l'arrêté royal du gouvernement entraîne un blocage complet de l'appareil juridique dans les affaires civiles ordinaires. Il est inacceptable de nier un accès correct à la justice au justiciable.

Les experts pénalistes estiment que l'arrêté royal n° 3 – tout comme l'arrêté royal n° 2 – sont superflus. Ils ne perçoivent pas la nécessité d'instaurer des mesures additionnelles dans un arrêté royal séparé et temporaire. En effet, cette période confinement est déjà régie par des mesures spécifiques claires, de même que par une circulaire du Collège des procureurs généraux. Il existe un récapitulatif détaillé des services proposés par la Justice, lequel permet à chacun d'être correctement informé et aux règles d'être respectées. Par conséquent, l'arrêté royal n'apporte aucune plus-value.

Le fait que l'arrêté royal soit superflu ne signifie pas que nous ne puissions pas le critiquer, et certainement pas en ce qui

dagvaardingen kunnen worden betekend.

Als wij de omzendbrieven van de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders samen lezen met het koninklijk besluit, waarbij het vorderen van verstek onmogelijk wordt en zaken alleen in beraad kunnen worden genomen wanneer beide partijen besluiten hebben uitgewisseld, betekent het de facto dat heel het juridisch apparaat wat de gewone burgerlijke zaken betreft, volledig on hold wordt gezet. Het koninklijk besluit berooft in de praktijk de rechtzoekende dus van een goede toegang tot de rechter in deze afzonderingsperiode. Mijnheer de minister, dat kan toch niet de bedoeling zijn.

Aansluitend wil ik het hebben over koninklijk besluit nr. 3. Net als koninklijk besluit nr. 2 is koninklijk besluit nr. 3 in de praktijk eigenlijk overbodig. Strafrechtsspecialisten stelden reeds daags na de publicatie van dit koninklijk besluit in het *Belgisch Staatsblad* openlijk dat vanuit de praktijk er noodzaak noch behoefte was om bijkomende maatregelen uit te werken in een afzonderlijk en tijdelijk koninklijk besluit. Dat is eigenlijk zeer veelzeggend.

Er wordt openlijk gesproken over een *sunk cost fallacy*: omdat er veel tijd en moeite in het koninklijk besluit was gestoken, moest het er dan toch maar komen. Dat is niet mijn omschrijving, maar die van een gerenommeerd professor en advocaat, een strafrechtsspecialist. Er bestaan immers reeds zeer duidelijke richtlijnen voor de hoven en rechtbanken specifiek gericht op deze afzonderingsperiode, en er werd een omzendbrief rondgestuurd door het College van procureurs-generaal naar de hoven van beroep.

Er is een zeer gedetailleerd overzicht beschikbaar van de dienstverlening binnen Justitie, waardoor alle actoren binnen Justitie op een correcte en gedetailleerde wijze worden geïnformeerd en de duidelijke instructies in de praktijk ook goed worden opgevolgd. Het KB heeft dus geen enkele meerwaarde, gezien de verschillende initiatieven die reeds vanuit de praktijk zijn genomen en zeer goed functioneren.

Het feit dat de noodzakelijkheid van het KB door experts in twijfel wordt getrokken en daaruit ten onrechte besloten zou kunnen worden dat er feitelijk weinig verandert inzake de strafprocedure en de uitvoering van straffen, leidt er evenwel niet toe dat mijn fractie een fan zou zijn van de inhoud van het KB en al zeker niet wat de aspecten van de vervroegde invrijheidstelling betreft. Daar hebben wij drie fundamentele opmerkingen bij.

Er is in België al heel veel nodig, mijnheer de minister, om effectief in de gevangenis te belanden, mede gelet op het feit dat de effectieve gevangenisstraffen tot drie jaar niet of nauwelijks worden uitgevoerd. Straffen boven de drie jaar leiden er in de praktijk meestal toe dat iemand na het uitzitten van amper een derde van de straf reeds in aanmerking kan komen voor een vervroegde invrijheidstelling. Alsof dat nog niet genoeg was, werd inmiddels door het nieuwe KB bepaald dat de gevangenisdirecteur een vervroegde invrijheidstelling toekent vanaf zes maanden vóór het strafeinde van het uitvoerbaar gedeelte van de vrijheidsstraf, uiteraard mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan.

Indien de vervroegde invrijheidstelling niet wordt herroepen, loopt die tot het strafeinde. Dat betekent in concreto een inkorting van het

concerne la libération anticipée. Dans notre pays, il faut en faire beaucoup pour se retrouver effectivement derrière les barreaux. Les peines d'emprisonnement de moins de trois ans ne sont pratiquement jamais exécutées et celui qui se voit infliger une peine de plus de trois ans entre déjà en ligne de compte pour une libération anticipée après un tiers de sa peine. Selon le nouvel arrêté royal, le directeur de la prison peut accorder une libération anticipée à partir de six mois avant la fin de la peine. Le ministre s'immisce ainsi dans les décisions judiciaires, ce qui constitue une violation de la séparation des pouvoirs. Sur la base de quels critères une réduction de peine de six mois est-elle automatiquement accordée à certains détenus et pas à d'autres? Des avocats pénalistes rusés vont assurément engager des procédures, estimant que le principe d'égalité est ainsi violé.

Je ne me prononcerai pas sur la question de savoir s'il est justifié ou non d'interrompre la peine de tous les détenus remplissant les mêmes conditions, mais une libération anticipée de détenus ne remplissant pas ces mêmes conditions est en tout cas injustifiable. Ce cadeau de Pâques déplacé offert à des détenus est un camouflet pour leurs victimes.

Le directeur de l'établissement pénitentiaire peut octroyer une interruption collective de peine à différentes catégories de détenus. Alors que nous dénonçons depuis des années l'absence de solution structurelle pour pallier le manque de capacité carcérale, des détenus peuvent aujourd'hui rentrer tranquillement chez eux. Nous ne sommes évidemment pas sourds à la situation exceptionnelle ni aux pressions subies par les agents pénitentiaires. Le gouvernement est obligé de prendre des mesures, mais il est un fait qu'il a longtemps tergiversé pour lutter contre la surpopulation

uitvoerbaar gedeelte van de vrijheidsstraf met maar liefst zes maanden. Mijnheer de minister, wij hebben daarbij drie fundamentele bezwaren.

Ten eerste, dit is de facto een inmenging in de uitspraken van de hoven en rechtbanken en dus een serieuze inbreuk op de scheiding der machten. Op basis van welke motieven geeft u aan sommige gedetineerden een automatische strafvermindering van zes maanden en aan anderen niet?

Ten tweede, dit is zeer verkeerd vanuit de optiek van het gelijkheidsbeginsel. Ik vrees dat gehaaide strafpleiters – u weet dat wij er in ons land zo wel enkele hebben – daarvan zullen gebruikmaken en procedures zullen opstarten rond de schending van het gelijkheidsbeginsel, omdat gedetineerden die in de huidige omstandigheden binnen de voorwaarden van het KB vallen hun straf door uw beslissing met zes maanden ingekort zien, terwijl andere gedetineerden die net buiten de voorwaarden van het KB vallen die gunst niet krijgen.

Ik laat het in het midden, maar de coronacrisis kan misschien de strafonderbreking rechtvaardigen voor iedereen die binnen dezelfde voorwaarden valt, maar kan een vervroegde invrijheidstelling nooit rechtvaardigen, want ter zake vallen niet alle gedetineerden onder dezelfde voorwaarden. Mijnheer de minister, ik herhaal dat een gewaarschuwd man er twee waard is. U kan na vandaag echt niet meer beweren dat u niet bent gewaarschuwd.

Ten derde, wat mij nog het meest tegen de borst stuit, is dat uw beslissing een bijzonder misplaatst paasgeschenk voor de betrokken gedetineerden en voor de slachtoffers is, zeker ten aanzien van die laatste categorie, die al terecht het gevoel heeft dat de straffeloosheid in dit land regeert. De straffen zijn vaak al zo licht en worden nu nog lichter gemaakt.

Het tweede punt ging over de strafonderbreking. Ik wens ook daarop in te gaan.

De directeur van de gevangenis kan op basis van het koninklijk besluit beslissen tot strafonderbreking van een aantal categorieën gedetineerden, mits de naleving van een aantal voorwaarden. Het betreft hier een collectieve maatregel, die dus op iedereen van toepassing is die aan de voorwaarden voldoet. Er mogen uiteraard geen tegenaanwijzingen zijn dat de gedetineerde zich aan zijn straf zal onttrekken, ernstige feiten zal plegen en dergelijke meer.

Terwijl de regering er al jaren attent op wordt gemaakt, onder meer door mijn fractie, dat er in de gevangenissen plaatsen te kort zijn en er nooit enige structurele oplossing voor dat tekort werd gecreëerd, stuurt men de gevangenen vandaag gewoon naar huis. Mijnheer de minister, wij hebben natuurlijk begrip voor de uitzonderlijke situatie. Wij beseffen ook ten volle dat niet alleen de gedetineerden maar ook en vooral de cipiers zich in een erg penibele situatie bevinden. De gedetineerden krijgen geen bezoek, geraken niet meer aan hun drugs – dat moeten wij durven toegeven – en hun bewegingsvrijheid is zwaar beperkt. Het gevolg is dat er heel veel toenemende agressie, stress en druk op de cipiers is.

Mijnheer de minister, daarom begrijpen wij, zelfs mijn fractie, dat

carcérale. Que cela lui serve de rappel!

Le manque de respect à l'égard des victimes est l'aspect le plus grave de ces libérations anticipées. L'arrêté royal oublie complètement les victimes. Peuvent-elles s'opposer à une interruption de la peine ou doivent-elles se résigner, comme d'habitude?

maatregelen nodig zijn. Niettemin willen wij u en al uw voorgangers – vooral uw voorgangers – nogmaals met de neus op de feiten drukken. De feiten zijn dat er al een heel lange tijd een overbevolking in de gevangenissen is en dat veel te lang is getalmd om daaraan structureel iets te doen. Collega's, laat dat alstublieft een wake-upcall zijn om de inspanningen te vergroten, om het capaciteitsgebrek in het gevangeniswezen op te lossen.

Mijn derde en laatste punt is het gebrek aan respect voor de slachtoffers.

Wat mijn fractie, naast de vervroegde invrijheidstelling, het meest ergert is wel dit gebrek aan respect. De rol van de slachtoffers wordt in dit KB volstrekt genegeerd. Het slachtoffer moet op de hoogte worden gebracht van de toekenning van de strafonderbreking, zo staat er. Dat zou er nog aan mankeren.

Hebben de slachtoffers ook rechten, mijnheer de minister? Kunnen ze zich verzetten tegen die strafonderbreking of dienen ze, zoals maar al te vaak in dit land het geval is, alles gewoon lijdzaam te ondergaan?

Ook hierop blijft dit KB het antwoord schuldig.

02.05 Kattrin Jadin (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre, je vous remercie pour votre présence.

Je m'en voudrais de revenir, comme certains le font en long et en large, sur les débats qui ont eu lieu sur ce qui était, à l'époque, un projet d'arrêtés de pouvoirs spéciaux en commission de la Justice. Je voudrais juste rappeler que notre commission se doit de contrôler le cadre dans lequel les arrêtés de pouvoirs spéciaux sont pris.

Parallèlement, il y a aussi la nécessité, monsieur le ministre, d'autant plus évidente aujourd'hui, d'assurer la continuité du pouvoir judiciaire, dans une situation difficile à tous les niveaux. Je me réjouis donc que beaucoup de travail ait été fait dans l'urgence, que les arrêtés en question aient pu bénéficier d'un avis très étayé du Conseil d'État, ce qui a permis une nouvelle adaptation des arrêtés qui ont été publiés au *Moniteur*, si je ne m'abuse, le 9 avril dernier. Il s'agit d'une bonne chose en termes de continuité du service public au niveau du pouvoir judiciaire.

Mes questions seront ponctuelles, courtes et spécifiques.

Tout d'abord, permettez-moi de vous dire, monsieur le ministre, que la question de mon collègue Mathieu Bihet ayant trait au délai relatif au dépôt des conclusions mérite de recevoir une réponse, même si elle a été transformée en question écrite. Nous resterons donc très attentifs au suivi qui lui sera réservé.

Toujours dans la discussion sur la prolongation des délais, monsieur le ministre, une de mes questions a trait au recours automatique de la prise en délibéré sans plaidoiries.

Le Conseil d'État avait bien rappelé la nécessaire conformité que cette disposition devait avoir eu égard aux dispositions internationales en la matière, soit l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme notamment.

02.05 Kattrin Jadin (MR): Onze commissie moet erop toezien dat de bijzonderemachtenbesluiten worden goedgekeurd met inachtneming van de uitgezette krijtlijnen. De continuïteit van de rechterlijke macht moet in moeilijke omstandigheden worden verzekerd. Het onderbouwde spoedadvies van de Raad van State heeft geleid tot een aanpassing van de besluiten, die in het *Belgisch Staatsblad* van 9 april zijn verschenen.

Wij kijken met aandacht uit naar het antwoord op de schriftelijke vraag van de heer Bihet met betrekking tot de conclusietermijn.

Wat de verlenging van de termijnen betreft, heeft de Raad van State opmerkingen geformuleerd over het automatisch in beraad nemen van zaken zonder mondeling pleidooi. Met zo een beperking moet er een legitiem en proportioneel doel nagestreefd worden ten opzichte van het oogmerk.

De beoordeling van het proportionele karakter wordt overgelaten aan de rechter, wat aanleiding heeft gegeven tot verscheidene

Le Conseil d'État avait également précisé qu'ils pouvaient donner lieu à des limitations mais que celles-ci ne sauraient restreindre l'accès ouvert à l'individu d'une manière telle que le droit s'en trouve atteint dans sa substance même. L'appréciation de ces limitations doit poursuivre un but légitime et proportionnel par rapport au but visé.

C'est sur ce caractère proportionnel qui est donc laissé à l'appréciation du juge, monsieur le ministre, que je souhaiterais vous interroger. En effet, cela a donné lieu à quelques avis au niveau du Conseil supérieur de la Justice mais également parmi les avocats. Pourrait-on, une fois encore, étayer – cela pourrait être intéressant pour les écrits de nos travaux – sur quoi se basera cette proportionnalité laissée à l'appréciation du juge? Il peut être important de le préciser à nouveau.

Par ailleurs, nous comprenons la difficulté des prisons, surtout dans une situation comme celle-ci. Les mesures préconisées devront être réexaminées et soumises à un contrôle, comme le suggèrent certains collègues. Il faudra également à l'avenir que nous puissions développer des solutions à ce sujet.

02.06 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Monsieur le président, monsieur le ministre, nous sommes ravis de voir que des mesures ont été rapidement prises dans l'intérêt de la justice. Je pense en particulier à l'arrêté royal des pouvoirs spéciaux n° 3, visant à désengorger les prisons. Cela nous semble constituer un premier pas essentiel, susceptible de limiter la surpopulation carcérale. Toutefois, cette seule mesure reste insuffisante. Mercredi dernier, en commission de la Justice, j'ai encore rappelé l'urgence de prendre au sérieux la situation dans les prisons, de sorte que nous pourrions éviter les conséquences d'une épidémie à huis clos et garantir la sécurité des agents pénitentiaires ainsi que des détenus.

J'espère que, dans les prochains jours, d'autres mesures importantes seront prises telles que l'organisation des dépistages systématiques pour les travailleurs et les détenus, l'adoption d'un plan d'approvisionnement en matériel sanitaire pour chaque établissement ou encore la démocratisation des tarifs des communications téléphoniques, du savon, de la cantine ou de la télévision, en vue de réduire la tension carcérale.

Nous sommes également favorables au recours plus étendu à la procédure écrite, au lieu d'un renvoi des dossiers au rôle. Pour ce faire, nous estimons qu'il importe de tenir suffisamment compte des réalités sociales de la présence du personnel en cette période de confinement ainsi que de la nécessité de protéger les intérêts des justiciables les plus faibles. Dans la note de la commission d'avis réunie, le Conseil supérieur de la Justice souligne que "les circonstances que nous connaissons ne doivent pas rendre la situation des justiciables les plus fragiles ou les plus démunis encore plus difficile". Nous rejoignons ce point de vue, le droit à un recours effectif constituant un droit fondamental qui est garanti tant par l'article 47 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne que par les articles 6 et 13 de la Convention européenne des droits de l'homme.

Bien sûr, nous devons trouver des aménagements permettant à la

adviezen van de Hoge Raad voor de Justitie en van een aantal advocaten. Waarop stoelt die proportionaliteit?

We begrijpen dat de situatie van de gevangenen moeilijk is. De bepleite maatregelen zullen opnieuw moeten worden besproken en aan een controle moeten worden onderworpen. Er zullen oplossingen moeten worden uitgewerkt.

02.06 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Wij zijn zeer verheugd dat er maatregelen werden genomen om de gevangenen te ontlasten, maar die zijn nog ontoereikend om de veiligheid van de penitentiare beampten en de gevangenen te garanderen. Om de spanningen in de gevangenen te verminderen moet er een automatische screening worden ingevoerd, moet er voor elke inrichting een plan voor de bevoorrading met medisch materiaal worden geïmplementeerd, moet iedereen de mogelijkheid krijgen om telefoongesprekken te voeren, moet er zeep ter beschikking worden gesteld en moeten er ook maatregelen worden genomen met betrekking tot de kantine en de televisievoorzieningen.

Wij willen dat er vaker gebruik kan worden gemaakt van de schriftelijke procedure in plaats van verwijzingen van de dossiers naar de rol. De Hoge Raad voor de Justitie heeft erop gewezen dat de huidige omstandigheden de situatie van de meest kwetsbare en de meest behoeftige rechtzoekenden niet nog meer mag bemoeilijken. Het recht om een beroep te doen op de rechter moet worden gegarandeerd.

justice de fonctionner. De même, il convient de limiter les contacts entre les personnes. Cependant, les citoyens doivent pouvoir recourir à un juge, car des problèmes continuent de se poser. Prenons le cas des violences conjugales. Vous imaginez bien que la justice ne peut pas reculer devant de telles situations.

Au regard de ce qui précède, nous avons trois observations à formuler sur les arrêtés de pouvoirs spéciaux dont il est question aujourd'hui.

Premièrement, nous savons, de par les acteurs de terrain, que la procédure écrite pose de nombreuses difficultés, qui ont également été relevées par le Conseil supérieur de la Justice. En particulier, la généralisation de la procédure écrite présente d'énormes difficultés en termes d'égalité des armes, dès lors que les justiciables ne sont pas toujours représentés par un conseil. Par exemple, les litiges en droit de la sécurité sociale ou en droit de la famille se caractérisent généralement par l'absence de conclusions déposées.

On le sait, les différentes mesures prises ces dernières années par le gouvernement ont déjà rendu l'accès à la justice plus coûteux, ce qui a eu pour conséquence de réduire considérablement son accessibilité.

Bien avant la crise, je vous ai interpellé à de nombreuses reprises, monsieur le ministre, en ce qui concerne la loi sur l'aide juridique déterminant le plafond des moyens d'existence. Concrètement, nous dénonçons le fait que les citoyens qui se situent sous le seuil de pauvreté se voient refuser le bénéfice de l'aide juridique totalement gratuite ou partiellement gratuite car leurs moyens d'existence dépassent le plafond légal.

Nous n'avons cessé de répéter que ce plafond était beaucoup trop bas. Selon ce critère, 15,5 % de la population belge connaissent déjà un risque de pauvreté. Qu'en est-il en temps de crise? Actuellement, le chômage économique est plafonné à 70 % mais dans les faits, beaucoup de travailleurs se retrouvent avec un revenu de remplacement de 60%. Ce sont les familles monoparentales, les locataires, les étudiants qui sont les plus exposés.

La mesure proposée par le gouvernement ne représente en rien une solution effective si celle-ci n'est pas assortie d'un accès gratuit à la justice pour tous les justiciables vulnérables, soit tous ceux qui se retrouvent au chômage économique ou ceux qui accusent une quelconque perte de revenus en conséquence de cette crise sanitaire. Au minimum, nous souhaitons que les droits de greffe et la TVA sur la prestation des avocats soient purement et simplement annulés pendant les douze prochains mois.

Ensuite, une utilisation généralisée de la procédure écrite nécessite que les équipes des greffes soient complètes et opérationnelles. Celles-ci sont pourtant en sous-effectif permanent et structurel. Par exemple, le tribunal de première instance francophone de Bruxelles fonctionne péniblement depuis des années avec seulement 80 % de l'effectif que prévoit le cadre légal. C'est un manque de 65 personnes qui se ressent au quotidien.

Dernièrement, nous avons appris que pas moins de 400 travailleurs

De actoren in het veld delen ons mee dat er tal van moeilijkheden rijzen met betrekking tot de schriftelijke procedure. De rechtzoekenden worden niet altijd vertegenwoordigd door een raadsman.

De verschillende maatregelen die de jongste jaren door de regering werden genomen hebben de toegang tot de justitie al duurder gemaakt. De burgers die onder de armoededrempel leven krijgen geen toegang meer tot volledige of gedeeltelijke juridische bijstand omdat hun bestaansmiddelen hoger liggen dan het wettelijke plafond.

Tijdens deze crisis moeten veel werknemers het stellen met een vervangingsinkomen van 60 %. De toegang tot het gerecht moet gratis zijn voor alle kwetsbare rechtzoekenden, voor degenen die economisch werkloos zijn en voor degenen die inkomensverlies lijden. De griffierechten en de btw op de diensten van de advocaten moeten de komende twaalf maanden afgeschaft worden.

Als gevolg van het algemeen gebruik van de schriftelijke procedure moeten de teams van de griffies volledig en operationeel zijn, wat niet het geval is, integendeel. We hebben vernomen dat 400 medewerkers van de Franstalige en Nederlandstalige griffies en parketten in België na verschillende opeenvolgende contracten van bepaalde duur voor hun baan vreesden. De maatregelen die genomen werden in het kader van de volmachtbesluiten nr. 2 en nr. 3 moeten vergezeld gaan van een ambitieus aanwervingsplan, met contracten van onbepaalde duur voor de werknemers.

De regering voorziet niet in handschoenen of maskers voor het gerechtelijk personeel, hoewel de schriftelijke procedure ook menselijk contact vereist.

pour les greffes et parquets francophones et néerlandophones de Belgique craignaient pour leur emploi. En effet, il ressort que ces travailleurs arrivent prochainement au terme de leur quatrième contrat à durée déterminée consécutif en moins de deux ans. Les mesures prises par les arrêtés de pouvoirs spéciaux n° 2 et n° 3 doivent tenir compte de ces réalités. Il est donc impératif que ces mesures soient assorties d'un plan de recrutement ambitieux, avec des CDI pour les travailleurs, à défaut d'être peut-être inefficaces.

Enfin, j'ajoute – mais est-ce encore nécessaire? – qu'aucune mesure de protection (gants ou masques) n'est envisagée par le gouvernement pour le personnel judiciaire alors que la procédure écrite nécessitera malgré tout des contacts humains.

En conclusion, monsieur le ministre, nous demandons à ce que soient intégrées les mesures complémentaires suivantes pour assurer la sécurité des agents pénitentiaires et de leur famille: la gratuité totale de l'accès à la justice pour les justiciables les plus vulnérables, la suppression des droits de greffe et de la TVA sur les prestations des avocats ainsi que le recrutement de personnel en suffisance.

02.07 Egbert Lachaert (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zal enkel een korte uiteenzetting houden over het koninklijk besluit nr. 2. Dit koninklijk besluit is genomen omdat men de garantie wilde dat de rechterlijke macht kan functioneren, zonder ongevallen achteraf en om allerlei termijnen die in het Gerechtelijk Wetboek of in het strafrecht zijn opgenomen niet te hypothekeren.

Het eerste luik van het koninklijk besluit bevat een heel lineaire maatregel, waarbij men voor een algemeen uitstel heeft gekozen. Ik heb verschillende collega's daarop kritiek horen leveren omdat men in deze tijden, waar iedereen zijn werkmethodes aanpast, maximaal probeert te doen wat men kan doen. Net zoals onze commissies nu de videoconferentie leren kennen, doet men dat op menige werkvloeren.

Ik heb begrepen dat er voor dat algemeen uitstel is gekozen, voornamelijk omdat er zoveel termijnen zijn in het gerechtelijk recht, waardoor het bijzonder moeilijk is om op maat te werken. Ik begrijp dat men zich afvraagt waarom bijvoorbeeld conclusietermijnen moeten worden uitgesteld. Advocaten kunnen immers perfect van thuis uit werken of op kantoor, zonder iemand lastig te vallen.

Het was wellicht veel te moeilijk om dit per termijn te bepalen. Ik vermoed dat dit de reden is waarom voor deze opzet werd gekozen. Mijnheer de minister, kunt u dat bevestigen?

Ik wil een aantal vragen stellen over het tweede luik van dat koninklijk besluit, dat de veralgemening van de schriftelijke verschijning wil vooropstellen. Dat legt een heel grote verantwoordelijkheid bij de rechters zelf. In gevallen waar partijen niet discussiëren, is dat natuurlijk geen probleem en kan men die verschijning schriftelijk behandelen, in beraad nemen en uitspraak doen. Wat als men met een van de partijen in een discussie belandt? Ik heb begrepen dat dan is voorzien in een behandeling via videoconferentie, zodat men een discussie kan hebben. Dat betekent echter heel veel beoordelingsmarge voor een magistraat.

02.07 Egbert Lachaert (Open Vld): L'arrêté royal n° 2 a été pris parce que l'on voulait s'assurer que le pouvoir judiciaire puisse fonctionner, sans "accidents" par la suite et pour ne pas hypothéquer les nombreux délais judiciaires.

Le premier volet de l'arrêté royal contient une mesure très linéaire dans le cadre de laquelle il a été opté pour un report général. Cette analyse est-elle correcte et le ministre peut-il confirmer que l'on a procédé de la sorte parce que le droit judiciaire prévoit un grand nombre de délais différents, ce qui compliquait singulièrement un travail sur mesure?

Le deuxième volet de l'arrêté royal tend à mettre en avant une généralisation de la comparution par écrit. Cette mesure investit les juges d'une grande responsabilité. Les cas dans lesquels les parties ne veulent pas discuter ne posent pas de problèmes. Mais qu'en est-il si l'une des parties souhaite une discussion? Dans ce cas, il est prévu que l'affaire soit traitée par vidéoconférence. En réalité, la marge d'évaluation des magistrats est ainsi considérable. La mesure prise par le magistrat peut faire l'objet d'un recours. Quel sera

Kunt u verduidelijken wat daarin zal meespelen? De maatregel die dan door de magistraat wordt genomen, is niet voor beroep vatbaar.

De vraag is hoe magistraten daarmee precies zullen omgaan. Dat zal immers bepalen of de periode die we nu doormaken er uiteindelijk toe zal leiden dat de gerechtelijke achterstand zal toenemen en dat dossiers niet meer in beraad genomen worden. Als men hier een ruime interpretatie van maakt, kan Justitie wel degelijk functioneren in de periode die we nu meemaken.

Daarom wil ik vragen aan de minister wat zijn aanvoelen ter zake is vanuit het werkveld. Welke communicatie krijgt hij van magistraten die al dan niet gebruik zullen maken van het in beraad nemen? Hoe groot is het enthousiasme hiervoor?

Ik zou dit maximaal willen stimuleren en hopen dat het zoveel mogelijk gebruikt wordt. We weten allemaal dat eenmaal conclusies genomen zijn, de argumentatie grotendeels bekend is.

Echter, voor mensen in een lopende procedure, maar die niet het geluk hebben om een advocaat onder de arm te kunnen nemen, is het allemaal minder duidelijk hoe een en ander in zijn werk gaat, welke termijnen er gehanteerd worden, welk arrest of vonnis er wordt geveld op basis van een schriftelijke inberaadneming van de zaak. Welke maatregelen zal men nemen om partijen zonder advocaat voldoende in te lichten over de maatregel?

02.08 John Crombez (sp.a): Mijnheer de voorzitter, ik zal een aantal punten van de collega's niet herhalen.

Ik heb een opmerking over KB nr. 2 en de praktische haalbaarheid van de schriftelijke procedure en de digitale werking, het elektronisch behandelen. Ik wil aandacht vragen voor een aantal bijzondere situaties waarin het mij moeilijk lijkt. Ik wil aan de minister vragen of hij daarvoor in alternatieven voorziet.

Ik wijs op de collectieve schuldenregeling, de geschillen voor de vredegerichten, de arbeidsrechtbanken, de ondernemingsrechtbanken en zeker de geschillen in de familierechtbanken, zoals de verzoeningsprocedure. Wat dat laatste betreft, maak ik mij vooral zorgen over het hoorrecht van –12-jarigen. Op welke manier kan men dat organiseren? Volgens mij kan dat niet binnen dat KB. Moeten wij niet snel op zoek gaan naar een alternatieve werkwijze?

Het tweede punt is een suggestie. Het sluit aan bij wat collega Lachaert zojuist vermeldde. Is het ook niet het ogenblik om binnen de magistratuur iemand aan te duiden die de nieuwe procedures kan bekijken die vlotter verlopen en een succes zijn? Men kan deze bevindingen dan meenemen voor het post-coronatijdperk. Misschien kunnen bepaalde procedures wel leiden tot meer efficiëntie.

Ten derde, de directeur kan een beslissing nemen zonder dat de gedetineerde erom vraagt. Ik wil daar graag uw mening over kennen?

Tot slot, inzake de vervroegde vrijlating had ik graag het aantal gekend. Misschien zijn mijn cijfers niet helemaal correct en heeft u meer exacte aantallen, maar er zouden een duizendtal gedetineerden minder zijn. Op basis van de regels die gekend en gecommuniceerd

l'impact de cette mesure sur une augmentation éventuelle de l'arriéré judiciaire après la crise du coronavirus? Quelle est l'ampleur de l'enthousiasme témoigné par le terrain pour cette mesure? Quelles mesures prendra-t-on pour informer suffisamment les parties qui n'ont pas d'avocat.

02.08 John Crombez (sp.a): Dans un certain nombre de situations particulières de l'arrêt royal n° 2, la procédure écrite et le traitement électronique semblent difficilement réalisables du point de vue pratique. Le ministre prévoit-il des alternatives à cet égard?

Je fais référence au règlement collectif de dettes, aux litiges devant les justices de paix, les tribunaux du travail, les tribunaux de l'entreprise et les litiges devant les tribunaux de la famille, tels que la procédure de conciliation. Comment va-t-on organiser le droit pour les moins de 12 ans d'être entendus? Cela ne peut se faire dans le cadre de cet arrêt royal.

Ne pourrait-on pas désigner au sein de la magistrature une personne qui serait chargée d'évaluer les nouvelles procédures afin de vérifier si elles sont une réussite? Ces observations pourraient alors être prises en considération dans le cadre de la gestion de l'après-corona.

zijn, zou men denken dat het tussen de 200 en 400 gedetineerden minder zou moeten zijn. Ik had daar graag een analyse van uwentwege gekend. Hoe komen wij aan 1.000 gedetineerden minder?

Le ministre peut-il fournir des informations sur le nombre de libérations anticipées? On compterait un millier de détenus de moins. Sur la base des règles communiquées, le nombre devrait plutôt se situer entre 200 et 400. Qu'en est-il exactement?

02.09 Vanessa Matz (cdH): Monsieur le président, monsieur le ministre, merci pour ce travail très rapide sur une série d'arrêtés très importants, qui permettent un bon fonctionnement et la poursuite du service public de la justice, très essentiel. J'ai entendu toutes les critiques qu'on pourrait émettre sur la justice, je pense toutefois que ce n'est pas le moment. Je préfère focaliser sur les arrêtés auxquels nous avons pu largement contribuer, malgré le petit regret par rapport à l'absence de collaboration constructive après la consultation du Conseil d'État, comme elle avait existé lors de la phase d'élaboration. Par rapport aux prisons, je ne ferai pas de remarque, puisque nous en avons déjà largement débattu en commission de la Justice la semaine dernière.

02.09 Vanessa Matz (cdH): Wat de besluiten betreft, betreuren wij dat men ons niet heeft geraadpleegd nadat de Raad van State zijn advies had uitgebracht, terwijl dat wel is gebeurd bij de uitwerking van de besluiten.

De Raad van State adviseert om het terugwerkend karakter te schrappen. Welke regels zullen er gelden als er problemen zijn met de termijnen?

J'aurai quelques questions suite à l'avis du Conseil d'État. Celui-ci recommande – et c'est ce que vous avez pris comme option – de supprimer le principe de la rétroactivité. Le confinement étant décidé jusqu'au 9 avril, à savoir la période de prise des arrêtés, je me demande quelles règles vont présider et si nous nous trouvons devant un problème de délais? Comment allons-nous gérer cette situation?

De termijnen inzake beroep en verzet worden niet opgeschort: Waarom heeft men dat principe niet toegepast voor termijnen die in het voordeel zijn van de rechtzoekende?

La deuxième question que je me pose concerne certains délais qui sont suspendus. Les délais d'appel et d'opposition, qui sont des délais favorables au justiciable, ne le sont pas. Pourquoi ne pas avoir étendu ces principes à des délais favorables aux justiciables?

Wanneer zal men ten slotte over een tekst over het vreemdelingenrecht beschikken?

Ma troisième question a aussi été soulevée par un autre collègue et concerne de manière générale le droit des étrangers. Vous avez sorti cette matière des arrêtés. Quand disposerons-nous d'un texte sur ce droit des étrangers et les délais qui s'y imposent? Cela fait aussi l'objet de nombreuses critiques et je voudrais connaître les délais par rapport à la prise d'un nouvel arrêté ou d'une nouvelle proposition de loi.

Je vous remercie.

02.10 Jessika Soors (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dank voor uw geduld. Ik heb nog een korte vraag over het tweede KB, meer bepaald over de stand van zaken in de discussie over de verlenging van de termijnen bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Tot nu toe kwam die niet in aanmerking voor de bepalingen over de verlenging van de termijnen. Ondertussen is er ook het advies van de Raad van State, waarin wordt geadviseerd om het uitstel van de burgerlijke en administratieve procedures, wat ook van toepassing zou zijn voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, te regelen in twee aparte besluiten. Hoe staat het daarmee? Wordt daarvan verder werk gemaakt?

02.10 Jessika Soors (Ecolo-Groen): Où en est la discussion relative à la prolongation des délais au Conseil du Contentieux des Étrangers?

De **voorzitter**: Collega's, iedereen is aan bod gekomen.

Ik doe een suggestie voor een volgende vergadering. Dit is de eerste keer dat we bijeenkomen en we moeten al doende leren. U werd laat opgeroepen, waarvoor mijn verontschuldiging, want dat is mijn verantwoordelijkheid. U hebt zeer veel, zeer interessante en zeer boeiende vragen gesteld. Voor de kabinetten lijkt het mij praktisch gemakkelijker mochten een deel van die vragen voorafgaandelijk schriftelijk kunnen worden bezorgd, zoodat wij ze aan de kabinetten kunnen doorspelen. Dat belet niemand om staande de vergadering nog bijkomende mondelinge vragen te stellen. Dat maakt het werk voor iedereen gemakkelijk en verfijnt wellicht het debat.

Mijnheer de minister, ik heb u en uw kabinetsleden tijdens het aanhoren van de vragen al voorbereidend werk zien doen en ik ben er dus van overtuigd dat u antwoord op de vragen zult verstrekken.

02.11 Minister **Koen Geens**: Mijnheer de voorzitter, beste collega's, de volmachtwet draagt de datum van 27 maart 2020. Deze koninklijke besluiten zijn al op 6 april en 9 april in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd. We hebben er dus wel vaart achter gezet.

Als mijn kleinkinderen, die helaas nog te klein zijn, mij zouden hebben gevraagd of de Belgische democratie functioneert, dan zou ik zeggen: "Dat valt nog wel mee."

Dat valt nog wel mee omdat ik mijn medewerkers over die volmachtbesluiten de voorbije twee weken, dagen en soms ook wel wat langer dan een dag heb zien vergaderen en nadenken. Dat wordt dan afgerond met een paar 'heerlijke zaterdagochtenden' en uiteindelijk met een vergadering op een dinsdagavond in het Parlement.

Als men morgen in de krant wil zeggen dat onze democratie een farce is, als men morgen in de krant wil zeggen dat onze democratie niet functioneert en dat de sociale media de zaken overnemen, dan zou ik u willen zeggen: doe het maar eens na wat wij gedaan hebben op die korte tijd.

Dat ben ik niet die dat gedaan heeft. Een voorganger-collega heeft weleens gezegd dat als je jezelf geen bloemetjes toewerpt, niemand het zal doen. Het is niet mijn intentie om mijzelf bloemetjes toe te werpen, maar voor elk van die vier koninklijke besluiten tekenen twee medewerkers verantwoordelijk. Zij zijn daar voltijds mee bezig geweest in die hele periode, op een terrein dat van tegenspraak houdt. Ik bedoel daarmee niet alleen de politiek, maar het hele veld van de advocatuur, van de magistratuur en van alle andere rechtspreekende lichamen en adviesgevende organen. Daarmee bedoel ik ook uw Parlement.

C'est une œuvre de choix qui demande beaucoup d'amour. Voilà ce que je veux souligner ce soir. C'est très bien de critiquer et je vous en remercie, car vous êtes très généreux à notre égard. J'aimerais vous demander toutefois de dire dans le monde public – qui, de nos jours, ne fait que critiquer le monde politique à tous égards –, que nous réalisons un exercice de démocratie.

Il est vrai que nous avons des décrets-lois ou des arrêtés-lois. Néanmoins, votre contrôle est peut-être a posteriori, c'est possible. Nous tentons de vous répondre. Nous avons répondu aux dix partis qui forment l'union nationale, aux partis du gouvernement, à tous les avis qui nous ont été donnés – peut-être avec un dépassement des délais, peut-être avec des réponses qui n'étaient pas souhaitées.

02.11 **Koen Geens**, ministre: La loi de pouvoirs spéciaux a été adoptée le 27 mars. Les arrêtés royaux ont été publiés dès les 6 et 9 avril. Ces textes ont donné lieu à de nombreuses réunions et, ce soir, les membres du Parlement ont l'occasion de poser leurs questions à ce sujet. À ceux qui écriraient demain dans les quotidiens que notre démocratie n'est qu'une farce et que les réseaux sociaux reprennent le flambeau, je voudrais demander qui aurait été capable de réaliser tout le travail dont nous sommes acquittés dans un délai aussi court. Chaque arrêté royal a été préparé par deux collaborateurs qui se sont attelés à cette tâche à temps plein en concertation avec le gouvernement, les barreaux, la magistrature et les organes juridictionnels et consultatifs, autant d'organes dans lesquels j'inclus le Parlement.

Het is makkelijk om kritiek uit te oefenen, en u doet dat dan ook veelvuldig. Wij vaardigen wetsdecreten en besluitwetten uit en uw controle wordt ook a posteriori uitgeoefend, maar wij proberen op alle vragen en adviezen te antwoorden. Wij proberen zo goed mogelijk werk af te leveren, gelet op het urgente karakter van de situatie. Enerzijds verwijt men ons dat we niets doen of dat we te laat actie ondernemen, anderzijds zegt

Nous avons essayé de faire au mieux, car la situation était urgente.

Et on nous dit: "Vous ne faites rien. Vous êtes trop tard et, en même temps, vous faites trop. Et vous n'auriez pas dû faire ceci parce que nous l'aurions mieux fait nous-même." Il faut essayer de trouver ce juste milieu dans le monde juridique, et il n'est pas facile à trouver mais nous avons tenté de le faire. Je sais qu'il est tard, donc je vais être bref, mais je vais répondre assez précisément – sinon vous direz que je ne réponds pas. Mais je serai bref, pour que nous puissions tous dire ce soir que nous avons bien œuvré à la démocratie qui est la nôtre, dans les circonstances difficiles et compliquées qui sont les nôtres, et avec toutes les compréhensions pour ceux qui doivent travailler dans des conditions davantage difficiles, que celles qui sont les miennes et les vôtres. Sans le dire, vous comprenez qui je veux remercier de la sorte.

Ik denk dat de eerste vraag van mevrouw Thibaut was.

Il est vrai, madame Thibaut, que votre question concernait – je crois – le fait que nous avons remplacé les congés pénitentiaires par l'interruption de peine.

Nous l'avons d'abord fait comme concept, car le gouvernement n'est parvenu à trouver un accord sur le sujet qu'en cas d'interruption des peines. Le congé pénitentiaire et les jours de congé pénitentiaire ne comptaient pas comme peine de prison et jours de peine de prison exécutés. Le Conseil d'État nous a informé qu'il ne s'agissait alors pas d'un congé pénitentiaire, que c'était une mauvaise définition du concept et nous l'avons qualifié d'interruption de peine. Pour quelles raisons? Parce qu'au niveau sanitaire, une surpopulation n'est pas très productive par rapport à une pandémie – tout le monde le comprendra aisément. Il fallait donc, tous azimuts, essayer de réduire la population.

De heer Crombez heeft de vraag gesteld. Wij zitten vandaag aan 9.700 gevangenen waarvan 400 in strafonderbreking, 96 in vervroegde invrijheidstelling en er zijn er ook heel wat meer die een enkelband dragen.

Comme lors de la grève en 2016, en très peu de temps, nous avons pu réduire la population de 700 personnes.

Dat is de reden waarom wij dat "une interruption de peine" hebben genoemd, mevrouw Thibaut.

Nous avons appelé cela une interruption de peine, madame Thibaut. Il reste que le détenu peut toujours refuser cette interruption, il ne peut être forcé de l'accepter. En outre, le directeur doit toujours prendre une décision au cas par cas et nombre de catégories de détenus sont exclues, par exemple ceux qui ont plus de dix ans de peine.

Ik weet niet of mevrouw De Wit nog aanwezig is.

men dat we te veel doen of dat we het niet goed doen. In de gerechtelijke wereld in het bijzonder is het moeilijk om een goed evenwicht te vinden.

Wat de strafonderbreking betreft, was er enkel een akkoord in de regering voor zover de verlofdagen niet meegerekend zouden worden als dagen van de gevangenisstraf die uitgezeten werden. Volgens de Raad van State is er in dat geval geen sprake van penitentiair verlof. We hebben het dan ook strafonderbreking genoemd, omdat we tijdens deze pandemie moesten proberen de gevangenispopulatie te verminderen.

Les prisons hébergent pour l'heure 9 700 détenus, parmi lesquels 400 bénéficient d'une interruption de peine, 96 d'une libération anticipée et un nombre plus élevé encore porte un bracelet électronique.

Tijdens de staking van 2016 zijn we erin geslaagd om de gevangenispopulatie snel met 700 personen te doen dalen.

De gedetineerde kan die onderbreking altijd weigeren en de directeur moet altijd voor elk geval afzonderlijk een beslissing nemen. Sommige categorieën van gedetineerden zijn van de regeling uitgesloten.

Le Conseil d'État a effectivement

In verband met de opmerking van de Raad van State dat de Koning geen volmachtbesluit kan verlengen: dat is misschien wel waar, maar de Raad van State heeft zelf, betreffende zijn eigen procedure, een tekst voorgesteld die wel in een verlenging van de termijn van de maatregel voorziet door de Koning.

De Raad van State heeft ons dus gevolgd in onze dwaling, in het Latijn zou de burgemeester van Antwerpen dat aldus verwoorden: *error communis facit jus*, een gezamenlijk vergissing is recht.

En ce qui concerne cette procédure administrative, le Conseil d'État a demandé, dans son avis sur l'arrêté royal n° 2, de rédiger un arrêté royal spécial quant à la procédure administrative devant le Conseil d'État et toutes les autres procédures administratives, en ce compris le Conseil des étrangers. Le gouvernement s'est saisi du texte que le Conseil d'État lui a offert, qui prévoit une procédure et une prolongation des délais devant le Conseil d'État et les autorités administratives. Ce texte sera probablement présenté samedi prochain aux présidents de partis et il y aura probablement une procédure séparée pour le Conseil des Étrangers.

U moet goed zien dat al deze maatregelen enkel genomen zijn voor de duur van de coronacrisis. Wij hoeven ze trouwens niet te verlengen, zelfs als de coronacrisis langer duurt. Bijvoorbeeld, als wij op 3 mei zeggen: het is niet meer nodig, hoewel de coronacrisis langer duurt, dan stoppen wij met de maatregelen.

Hoe dan ook weet u dat in beginsel deze volmachtbesluiten slechts drie tot zes maanden nadat zij door het Parlement gemachtigd zijn, zullen duren.

U bent zeer gehecht aan de parlementaire controle. Voor uw controle moet u erop letten dat de Raad van State ons de mogelijkheid gegeven heeft volmachtbesluiten te nemen die langer duren dan de periode van zes maanden. Dat staat niet in de wet, maar de Raad van State heeft gezegd: het zou kunnen dat de coronacrisis zulke structurele effecten heeft dat het nodig kan zijn maatregelen te nemen die langer duren.

Wat mijn besluiten betreft, en die van collega De Crem, zult u echter zien dat de limiet overal ofwel uitgedrukt is in een concrete datum, ofwel in het einde van de coronacrisis.

De straffen die onderbroken worden, zullen automatisch opnieuw in uitvoering gebracht worden op de datum dat de coronacrisis eindigt. Dan moet de gedetineerde opnieuw naar de gevangenis. Tot zolang worden zijn voorwaarden politieel en door het parket gecontroleerd.

Dat de korte straffen volgens de omzendbrief, die niet in het koninklijk besluit zit, voor bepaalde heel kleine vergrijpen geschorst zijn, lijkt mij

observé que le Roi ne peut pas proroger un arrêté de pouvoirs spéciaux, tout en proposant lui-même un texte prévoyant la prorogation de la durée de la mesure par le Roi. Le Conseil a donc commis la même erreur que nous.

De Raad van State heeft erom verzocht een bijzonder koninklijk besluit uit te vaardigen voor alle administratieve procedures, ook voor procedures bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. De regering bedient zich van de tekst van de Raad van State, die ertoe strekt een procedure uit te werken en bij alle administratieve overheden de termijnen te verlengen. De tekst zou aanstaande zaterdag aan de partijvoorzitters worden voorgelegd en er zou in een afzonderlijke procedure worden voorzien voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

Toutes ces mesures ne sont d'application que pendant la durée de la crise du coronavirus. Nous pouvons y mettre un terme à tout moment. Les arrêtés de pouvoirs spéciaux ne produiront pas d'effets au-delà de trois ou six mois. Le Conseil d'État nous a donné la possibilité de promulguer des arrêtés de pouvoirs spéciaux pour une durée supérieure à six mois si la crise du coronavirus devait se poursuivre pendant une période plus longue. Toutefois, mes arrêtés ne sont applicables que jusqu'à une date ultime ou jusqu'à la fin de la crise du coronavirus.

Les peines qui sont interrompues seront automatiquement remises à exécution lorsque la crise du coronavirus aura pris fin. Dans l'intervalle, les conditions du détenu sont contrôlées par la police et par le parquet. Il me semble normal, dans ces circonstances, que les peines de courte durée pour des délits

in deze omstandigheden normaal. Dat is geen straffeloosheid. Die straffen zijn niet kwijtgescholden, dat zouden wij niet kunnen, maar zij zijn enkel opgeschort tot nader order, tot wij naar een normale sanitaire toestand kunnen overgaan.

Ik meen trouwens dat ik vorige week in de commissie uitvoerig heb geantwoord op alle vragen over de sanitaire toestand in onze gevangenissen.

Monsieur Aouasti, concernant vos questions et votre insistance sur l'informatisation, vous devrez être d'accord avec moi sur le fait que l'informatisation au Parlement n'a jamais été aussi activée qu'à l'heure actuelle. Nous réalisons que le législateur et que votre pouvoir a, en la matière, trente kilomètres d'avance sur le judiciaire.

Restons sérieux. Il est normal qu'on profite de temps comme ceux-ci pour faire en sorte que l'informatisation avance parce que le système Webex qu'on utilise deux fois par jour avec la première ministre, les magistrats l'utilisent aussi. Il est parfaitement disponible à partir de la justice, avec un *firewall* qui sécurise la communication. Il était déjà disponible. Il est maintenant mieux utilisé.

L'oralité des débats est sainte, comme ici. Je suis heureux que vous soyez là de sorte que je puisse vous confronter mais, en même temps, l'écrit n'est pas interdit. Il y a des questions écrites qui reçoivent réponse et qui sont dans la presse parfois mieux cotées que des questions orales. La procédure écrite n'est pas sacro-sainte. Il y a eu beaucoup de questions à ce sujet mais il faut bien voir que nous avons rendu le juge souverain sur cet aspect. C'est lui qui décide, ensemble avec les parties, ce qu'il fera du caractère écrit ou oral de la procédure.

Comme le Conseil d'État l'a souligné – et j'aurais en même temps répondu à la question de M. Pivin, s'il avait été là, et à celle de Mme Jadin qui m'interrogeait sur la proportionnalité –, je cite: "Dès lors qu'il est impossible pour le projet dans ces circonstances d'envisager des règles générales et un personnel qui appliquerait des solutions uniformes par type de contentieux ou par type de situation factuelle, il est légitime qu'il ait confié ce choix au juge lui-même qui est le mieux placé pour tenir compte des spécificités de chaque dossier et des possibilités concrètes qui s'offrent dans les bâtiments abritant sa juridiction et des possibilités de transport pour les parties concernées d'y accéder, pour lesquelles il appréciera, en toute indépendance et en toute impartialité, quelle est la meilleure formule possible.

À cette occasion, il sera tenu de respecter les principes de pertinence et de proportionnalité, ainsi que les exigences du procès équitable, lesquels s'apprécient au cas par cas.

Donc, tout ce que le Roi a fait en l'espèce, de concert avec le gouvernement et le kern +10, est de donner le pouvoir au juge de faire une appréciation souveraine, proportionnelle et équitable avec respect pour les exigences d'un tel procès, et de faire en sorte qu'il fait le choix, avec les partis, d'une procédure écrite ou d'un report à délai fixe, report de façon indéfinie, vidéoconférence,... Il reçoit une liberté totale mais avec beaucoup de compréhension.

Wat hebben wij gedaan? Voor strafzaken hebben wij de termijnen niet

mineurs soient suspendues. Il ne s'agit pas d'une remise de peine, mais uniquement d'une suspension.

Mijnheer Aouasti, het is normaal dat men deze periode benut om op het stuk van de informatisering vooruitgang te boeken. De magistraten maken gebruik van het computersysteem Webex, dat ook wij dagelijks gebruiken voor onze communicatie met de eerste minister. Webex stond reeds ter beschikking van het gerecht, maar van nu af aan wordt het op een betere manier ingezet.

Het gesproken woord tijdens de debatten is waardevol, maar niet onaantastbaar en het geschreven woord is niet verboden. We hebben op dat vlak de eindbeslissing aan de rechter overgelaten. De Raad van State heeft erop gewezen dat het legitiem is om in een context waarin de algemene regels en uniforme oplossingen per type van geschil en per type van feitelijke situatie niet toegepast kunnen worden, de keuze aan de rechter over te laten. De rechter is immers het best geplaatst om de bijzonderheden van elk dossier, de mogelijkheden van de gebouwen in zijn of haar rechtsgebied en de manier waarop de partijen die gebouwen kunnen betreden in te schatten, waardoor hij of zij onpartijdig en met inachtneming van de principes van relevantie en proportionaliteit, alsook de vereisten voor een eerlijk proces kan beslissen wat formule de beste is.

Dès lors que le droit pénal est

geschorst of verlengd omdat het strafrecht van openbare orde is. Het ganse correctionele systeem – alle strafrechters, alle parketmagistraten en alle strafuitvoeringsrechters – hield eraan dat de termijnen gewoon verder zouden lopen.

Cela joue dans les deux directions. Les délais courent aussi vite pour le parquet que pour le suspect. Il est vrai que nous avons suspendu la prescription. Ce n'est pas une interruption, c'est une suspension, au civil et au pénal. En l'espèce, c'est équitable, parce que la police et le parquet ne peuvent pas avoir recours aux mêmes moyens de preuves qu'en des temps normaux. Par exemple, une perquisition est quand même moins normale maintenant qu'en temps normal. Soyons honnêtes. Voilà les raisons pour lesquelles on a osé suspendre la prescription.

Mais les droits de la défense par rapport à la comparution personnelle sont intacts. Celui qui veut comparaître personnellement le peut évidemment. Mais quand il trouve que ce n'est pas nécessaire, par exemple lorsqu'il doit comparaître devant la chambre du conseil, il ne le fera pas nécessairement. On peut avoir recours à une vidéoconférence à partir de la prison, avec le juge en chambre du conseil, et l'avocat.

Mais prenons l'exemple de la chambre des mises en accusation. L'enquête supplémentaire est le seul moyen d'exception qui permet de renoncer à la comparution personnelle sans que le suspect soit nécessairement d'accord. Il n'y a qu'une seule exception, qui semblait raisonnable et proportionnée pour tous les pénalistes impliqués, compte tenu des circonstances que nous vivons pour l'instant.

Je crois, de la sorte, avoir répondu à la plupart des questions de M. Auasti.

Ik heb ook geantwoord op de vraag van de heer Van Langenhove over de schriftelijke procedure die absoluut niet de enige is. Ook de heer Lachaert maakt zich, net zoals u, ongerust over het feit dat we voor een unieke verlenging van de procedure hebben gekozen. De heer Lachaert slaat de nagel op de kop, want hij stelt: "Er zijn zoveel termijnen in het gerechtelijk privaatrecht dat u niet anders kon dan het op die manier te doen." Ik denk dat u wat dat betreft gelijk heeft, mijnheer Lachaert. Er zijn talloze termijnen, niet alleen de conclusie-termijnen maar ook de beroepstermijnen, de vorderings-termijnen...alle mogelijke termijnen vallen onder die verlenging.

Maar hoogdringende zaken kan de rechter altijd herroepen. Dat staat duidelijk in het KB. De partijen kunnen altijd met de rechter afspreken om op het normale ritme verder te werken en de eigen kalender van de zaak te volgen.

In het familierecht is het hoorrecht van de minderjarige heilig, dat heeft de heer Crombez gevraagd. Dat is heel duidelijk. Dat heeft de Raad van State onderlijnd en staat als een paal boven water. Dat is van openbare orde.

Voor degene die geen advocaat genomen heeft, gelden dezelfde

d'ordre public, les délais dans les affaires pénales n'ont été ni suspendus ni allongés. L'ensemble du système correctionnel a tenu à ce que les délais suivent leur cours normal.

Dat werkt in beide richtingen: de termijnen lopen zowel voor het parket als voor de verdachte. De verjaring in strafrechtelijke en burgerrechtelijke zaken werd opgeschort. Dat is billijk, aangezien de politie en het parket geen gebruik kunnen maken van dezelfde bewijsmiddelen als gewoonlijk (een huiszoeking, bijvoorbeeld). De rechten van de verdediging blijven intact: degene die dat wil kan persoonlijk voor de rechter verschijnen, maar is daartoe niet verplicht als hij dat niet nodig acht.

Er is één uitzondering gemaakt voor de kamer van inbeschuldigingstelling: in geval van bijkomende onderzoeksdaden kan er afgezien worden van de verplichting om persoonlijk voor de rechter te verschijnen zonder de instemming van de verdachte. Voor alle betrokken strafrechtsspecialisten leek dat redelijk en in verhouding tot de omstandigheden.

J'ai répondu à M. Van Langenhove au sujet de la procédure écrite, qui n'est en aucun cas la seule procédure possible. En réponse à M. Lachaert concernant la prolongation de la procédure, je dois effectivement reconnaître qu'il existe de nombreux délais en droit judiciaire privé, qui tombent tous sous le coup de cette règle. Pour les affaires urgentes, le juge peut toujours en décider autrement, comme précisé dans l'arrêté royal. Les parties et le juge peuvent toujours convenir de poursuivre selon le rythme normal et de suivre le calendrier de l'affaire. Enfin, pour répondre à M. Crombez: en droit de la famille, le droit du mineur à être entendu est, en effet, sacré. Et pour ceux qui veulent plaider eux-mêmes, les

regels. Ik denk dat die doorgaans in zijn voordeel zullen zijn, want de termijnen worden verlengd. Zonder dat hij zijn conclusies moet neerleggen, kan hij van de mondelinge procedure genieten op het gepaste moment. Dat lijkt geen twijfel.

Er zullen ongetwijfeld nog vragen overblijven waarop ik niet heb geantwoord.

Pour ce qui concerne les nominations dans le judiciaire et le personnel temporaire de la justice, ce qu'on appelle en droit, dans notre jargon tout à fait anglophone, les *cash flow*, nous allons évidemment les prolonger dans la mesure du possible. Nous n'allons pas en faire des contrats à durée indéterminée comme vous l'avez demandé. Nous n'en sommes pas là. Mais nous allons les prolonger. Les collègues en sont demandeurs et nous le comprenons tout à fait.

Pour ce qui concerne les vacances d'emploi, comme je l'ai déjà dit la semaine dernière, nous continuons avec les plans. Les vacances d'emploi continuent à être publiées. Le Conseil supérieur de la justice continue à travailler par rapport à cela. J'ai même insisté – j'espère pas trop fanatiquement – pour que les examens de ceux qui veulent accéder à la magistrature aient lieu. Ils ont normalement lieu deux fois par an, avant et après les vacances judiciaires. La première fois, avant les vacances judiciaires. Cela sera compliqué, c'est sûr, mais je veux à tout prix que dans quatre mois, lorsqu'il y aura un autre ministre de la Justice, on ne dise pas qu'il y a énormément de places vacantes parce que le ministre précédent n'a pas fait ce qui était nécessaire.

Nous essayons de maintenir le rythme des recrutements, des publications de vacances d'emploi et des examens autant que faire se peut, justement dans le cadre de la continuité du service public et, quelque part, du pouvoir judiciaire.

Pour les pro deo, je crois qu'une proposition de loi a été introduite au Parlement. Elle est défendue par beaucoup de partis démocratiques. Je crois qu'elle a déjà reçu l'avis du Conseil d'État.

Sur la protection des agents pénitentiaires: que peut-on faire de mieux que de demander aux agents pénitentiaires et aux détenus de fabriquer ensemble des masques pour se protéger les uns des autres? Je touche du bois, parce que j'espère que la situation sanitaire restera sous contrôle dans les prisons. C'est un défi, comme dans les maisons de repos et dans les maisons d'accueil pour personnes handicapées, même si la situation est tout à fait différente.

Madame Matz, nous ne pouvons pas opter pour une procédure rétroactive, ni pour une application rétroactive de l'arrêté royal n° 2. Supposons, par exemple, qu'une prescription ait eu lieu juste avant la publication dudit arrêté ou qu'un délai d'appel aurait expiré également avant cette publication: la rétroactivité aurait constitué, dans ces circonstances – tout le monde s'en doute –, une injustice que personne n'aurait supportée, en tout cas pas celui qui aurait bénéficié d'une de ces dispositions.

mêmes règles s'appliquent.

Wat de benoemingen binnen de rechterlijke macht en het tijdelijk personeel van Justitie betreft, we zullen de arbeidsovereenkomsten in de mate van het mogelijke verlengen, zonder er overeenkomsten van onbepaalde duur van te maken.

De vacatures worden nog steeds gepubliceerd. Ik heb erop aangedrongen dat de examens plaatsvinden. Zo zal men binnen vier maanden, als er een nieuwe minister van Justitie is, niet kunnen zeggen dat er zoveel vacante betrekkingen zijn doordat de vorige minister niets ondernomen heeft.

Wat de pro Deo's betreft, werd er een wetsvoorstel ingediend in het Parlement, dat gesteund wordt door veel democratische partijen. De Raad van State heeft er al een advies over uitgebracht.

Om de cipiers te beschermen, werd er aan hen en aan de gedetineerden gevraagd om mondklappers te maken zodat ze zich wederzijds zouden kunnen beschermen. Ik hoop dat de sanitaire toestand in de gevangenissen onder controle blijft.

Mevrouw Matz, wij konden onmogelijk opteren voor een retroactieve procedure of voor een retroactieve toepassing van het koninklijk besluit nr. 2. Indien er net voor de publicatie van het onderhavige besluit een verjaring zou plaatsvinden of indien een beroepstermijn net voor die publicatie ten einde zou lopen, dan zou de retroactiviteit in die gevallen een grove onrechtvaardigheid zijn.

Mijnheer de voorzitter, ik heb geprobeerd om op de meeste vragen te antwoorden. Indien mij dat niet gelukt is, is dat aan mijzelf te wijten en mijn chaos maar niet aan de orde van mijn medewerkers. Ik dank u.

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, mag ik u en uw medewerkers danken voor het heel omstandig antwoord dat op de banken werd voorbereid en uitgesproken?

02.12 **André Flahaut** (PS): Monsieur le président, comme M. le ministre l'a rappelé tout à l'heure, quand les choses sont bien, il faut le dire aussi, il faut avoir le courage de le dire. C'est ce que pensait aussi mon grand-père, qui a vécu jusqu'à l'âge de 95 ans.

Je voudrais donc simplement remercier M. le ministre pour l'effort qu'il a fourni en répondant le plus complètement possible, même si certaines réponses peuvent se révéler insatisfaisantes pour le moment. Si j'en crois ce que nous souhaitons en tant que parlementaires – à savoir, des ministres présents qui viennent apporter des explications et qui nous permettent ainsi de travailler en bonne intelligence pour traverser cette période particulièrement difficile –, j'observe un grand contraste entre les premier et second intervenants de cette réunion.

02.13 **Dries Van Langenhove** (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik hoop dat u toch ook de nodige aandacht zult besteden aan de positie van de slachtoffers in dezen.

In verband met de medewerkers, ik – en geen enkele van de aanwezige collega's – twijfel er niet aan dat uw medewerkers en ook u in deze crisistijden nog dubbel zo hard werken. Dat geldt ook voor onze medewerkers. Wij krijgen die communicatie, die koninklijke besluiten ook allemaal vrij kort na mekaar en ook onze medewerkers zijn heel hard aan het werk. Zij kijken vanavond ook nog mee, om op basis van deze repliek nieuwe vragen te kunnen stellen. Iedereen werkt momenteel hard, dat is ook onze plicht als volksvertegenwoordigers.

Ten slotte, ik ga nog een aantal concrete technische schriftelijke vragen indienen aansluitend op uw uitgebreid antwoord, maar die vallen buiten het bestek van deze vergadering.

02.14 **Nabil Boukili** (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, je ne doute pas une seconde qu'on travaille d'arrache-pied au ministère pour faire le mieux possible. Je ne le remets pas en question. Vous m'accorderez tout de même que nous essayons d'être constructifs. Les critiques que nous émettons ont pour objectif d'améliorer les propositions.

02.15 **Koen Geens**, ministre: C'est pour cela que je le dis. C'est ça la démocratie.

02.16 **Nabil Boukili** (PVDA-PTB): Nous faisons pour le mieux. Je peux comprendre que certaines interventions peuvent vous énerver, mais la majorité des parlementaires ont un objectif constructif.

02.12 **André Flahaut** (PS): Mijn grootvader zei altijd dat, als het goed is, je dat ook met zoveel woorden moet durven zeggen. Ik bedank de minister voor zijn volledige antwoorden, ook al lieten sommige daarvan ons nog op onze honger. De parlementsleden verwachten van de ministers dat ze toelichtingen geven die ons helpen om deze moeilijke periode in goede verstandhouding door te komen. Ik stel vast dat er een groot verschil was tussen de eerste en de tweede spreker in dit debat.

02.13 **Dries Van Langenhove** (VB): J'espère que le ministre restera attentif à la position des victimes. Je ne doute pas des efforts supplémentaires fournis par le ministre et ses collaborateurs, tout comme nos collaborateurs et nous-mêmes avons dû fournir un effort supplémentaire important pour examiner ces arrêtés royaux. Je poserai encore une série de questions techniques par écrit sur la base de la réponse détaillée du ministre.

02.14 **Nabil Boukili** (PVDA-PTB): Ik twijfel er niet aan dat het departement hard werkt om zo goed mogelijk te handelen. De parlementsleden hebben een constructieve doelstelling. Met onze kritiek willen we de voorstellen verbeteren.

02.16 **Nabil Boukili** (PVDA-PTB): U hebt verklaard dat er examens voor de magistratuur zouden worden opgestart, maar ik had het

J'ai écouté attentivement vos réponses à propos du lancement des examens pour la magistrature. Pour ma part, je parlais plus des greffes.

02.17 Koen Geens, ministre: Ce sont les temporaires qui travaillent pour les greffes et nous allons prolonger leur contrat. Les contrats à durée indéterminée n'existent pas encore dans le Code judiciaire. Ils sont soit statutaires, soit à durée déterminée.

02.18 Nabil Boukili (PVDA-PTB): C'était le sens de ma question, merci.

Concernant l'aide juridique, vous avez fait allusion à la proposition de loi qui est en cours. Pourquoi ne pas s'en inspirer pour faire un arrêté royal de pouvoirs spéciaux pour accélérer la procédure afin d'aider les personnes qui seront dans le besoin à cause d'une perte de salaire? Cela leur permettrait d'avoir tout de même accès à la justice. Vous pourriez vous inspirer de cette proposition de loi dans les prochains arrêtés royaux.

J'ai toutefois une inquiétude à propos de la conformité des masques fabriqués par les prisonniers. Dispose-t-on de tous les éléments permettant de s'en assurer?

02.19 Khalil Auasti (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie pour les réponses données et je me rallie à la proposition de M. Verherstraeten, président de séance.

En effet, voici à peine un an, j'étais à la place de l'un de vos collaborateurs dans une autre entité et je sais la difficulté qu'ils peuvent avoir à devoir d'improviser des réponses en direct aux nombreuses questions parlementaires pour les glisser, sans l'air de rien, au ministre pour qu'il puisse répondre. Si, pour les prochaines commissions, il y a une adresse de référence ou un contact, je me ferai un plaisir de les envoyer au préalable pour qu'on puisse avoir des réponses.

J'entends aussi, et cela nous rassure tous, le qualificatif "sainte" que vous avez donné tant à l'oralité des débats qu'à la question de la comparution personnelle. Connaissant votre goût pour le sacré, monsieur le ministre, je m'en vois rassuré.

Enfin, il y a peut-être une question à laquelle je n'ai pas obtenu de réponse, mais je ne vous en veux pas. Elle concernait le dernier arrêté de pouvoirs spéciaux n° 4 et l'extension des possibilités de vidéoconférence aux associations et aux fondations. Si vous ne disposez pas de la réponse, pourriez-vous me la transmettre par écrit? Je vous remercie.

02.20 Koen Geens, ministre: Monsieur Auasti, ce n'est pas délibérément que j'ai oublié de répondre à cette question.

over de griffies.

02.17 Minister Koen Geens: De contracten van het tijdelijk personeel dat voor de griffies werkt, zullen worden verlengd. Het Gerechtelijk Wetboek voorziet niet in contracten van onbepaalde duur. Daarin is er enkel sprake van statutaire contracten en contracten van bepaalde duur.

02.18 Nabil Boukili (PVDA-PTB): Waarom zouden we ons met betrekking tot de juridische bijstand niet laten inspireren door het huidige wetsvoorstel om een volmachtbesluit uit te vaardigen teneinde de mensen te helpen die wegens loonverlies in nood verkeren? Dat zou hen in staat stellen snel toegang tot het gerecht te krijgen. Beschikt men over alle gegevens om zich ervan te vergewissen dat de mondmaskers die door de gevangenen gemaakt worden, aan de eisen voldoen?

02.19 Khalil Auasti (PS): Ik dank u voor uw antwoorden en sluit me aan bij het voorstel van de heer Verherstraeten. Aangezien de medewerkers hier soms voor de vuist weg tal van vragen moeten beantwoorden, zal ik mijn vragen voor de volgende commissievergaderingen vooraf naar een daartoe opgegeven adres sturen.

Het stelt me gerust dat de mondelinge procedure en de persoonlijke verschijning voor u heilig zijn.

Ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag over het bijzondere-machtenbesluit nr. 4 en de uitbreiding van de mogelijkheden van videoconferencing tot de verenigingen en de stichtingen. Kunt u me een schriftelijk antwoord bezorgen?

02.20 Minister Koen Geens: De mede-eigendom van gebouwen is

Le domaine de la copropriété des appartements et des immeubles est d'un ressort tout à fait différent de celui des associations. Quoique les deux soient qualifiés d'assemblées générales, car on y prend des décisions collectives, il est clair qu'ils sont de nature tout à fait différente: l'un, c'est le droit des biens, l'autre, c'est le droit associatif. Ce sont des environnements tout autres et ils concernent d'une part quasiment des professionnels, en tout cas des volontaires très impliqués et, d'autre part, des citoyens qui par hasard sont copropriétaires, le cas échéant avec un syndic. C'est la raison pour laquelle ces deux choses ont été réglées d'une façon tout à fait différente mais, je crois, avec le consentement des deux secteurs.

02.21 Khalil Auasti (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie pour votre réponse.

Je comprends la différence. Peut-être me suis-je mal exprimé. Dans ce cas, veuillez m'en excuser.

Il y a la question de la copropriété qui constitue un secteur spécifique. Il y a, aujourd'hui, le Code des sociétés et des associations qui prévoit aussi pour les organes d'administration des possibilités via vidéoconférence, pour les formes sociales spécifiques que sont, à ma connaissance, les SC, les SRL et les SA.

Ce faisant, dès lors qu'on étend le cadre pour la copropriété qui est une forme spécifique et que ce cadre existe, moyennant dérogation statutaire, pour certaines formes sociales, ne pourrions-nous pas avoir une réflexion au sujet de son extension à d'autres formes sociales?

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Ik wens jullie allen te danken, de minister en zijn kabinet en de diensten die dat op een heel korte termijn hebben georganiseerd.

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 20.59 uur.
La réunion publique de commission est levée à 20 h 59.*

een ander domein dan dat van de verenigingen: in beide gevallen worden er collectieve beslissingen genomen op algemene vergaderingen, maar het ene geval valt onder het goederenrecht en het andere geval onder het verenigingsrecht. Het betreft verschillende terreinen, wat verklaart waarom de regeling verschilt – een beslissing waarmee de sectoren ingestemd hebben.

02.21 Khalil Auasti (PS): Ik begrijp het verschil. Misschien heb ik me niet goed uitgedrukt.

Het Wetboek van vennootschappen en verenigingen voorziet in videoconferentiemogelijkheden voor de bestuursorganen. Aangezien men het kader uitbreidt voor de mede-eigendom en dat kader bestaat, zouden we dan niet via een statutaire afwijking kunnen overwegen om het ook uit te breiden tot andere vennootschapsvormen?